

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (ühesjas koda laiendatud koosseisus)

29. september 2021 *

Välissuhted – Rahvusvahelised lepingud – Euroopa – Vahemere piirkonna leping, millega luuakse assotsiatsioon EÜ ja Maroko vahel – Liidu ja Maroko vaheline säästva kalapüügi partnerlusleping – Partnerluslepingu rakendamise protokoll – Partnerluslepingu juurde kuuluv kirjavahetus – Sõlmimisotsus – Määrus, mis käsitleb püügivõimaluste jaotumist liikmesriikide vahel – Tühistamishagi – Vastuvõetavus – Kohtumenetlusõigus- ja -teovõime – Otsene puutumus – Isiklik puutumus – Lepingu territoriaalne kohaldamisala – Pädevus – Rahvusvahelise õiguse tõlgendus, millest Euroopa Kohus lähtub – Enesemääramise põhimõte – Rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõte – Tuginemise võimalus – Olemasolu – Mõiste „nõusolek“ – Rakendamine – Kaalutusõigus – Piirid – Vaidlustatud otsuse tagajärgede säilitamine

Liidetud kohtuasjades T-344/19 ja T-356/19,

Rahvarinne Saguia el-Hamra ja Rio de Oro vabastamiseks (Polisario Rinne), esindaja: advokaat G. Devers,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: F. Naert, P. Plaza García ja V. Piessevaux,

kostja,

keda toetasid

Hispaania Kuningriik, esindaja: S. Centeno Huerta,

menetlusse astuja kohtuasjades T-344/19 ja T-356/19,

Prantsuse Vabariik, esindajad: A.-L. Desjonquères, C. Mosser, J.-L. Carré ja T. Stéhelin,

menetlusse astuja kohtuasjades T-344/19 ja T-356/19,

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castillo de la Torre, A. Bouquet ja A. Stobiecka-Kuik,

menetlusse astuja kohtuasjades T-344/19 ja T-356/19,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

ning

Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, asukoht Tanger (Maroko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord, asukoht Casablanca (Maroko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre, asukoht Agadir (Maroko),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud, asukoht Dakhla (Lääne-Sahara),

esindajad: advokaadid G. Forwood, N. Colin ja A. Hublet,

menetlusse astujad kohtuasjas T-344/19,

mille ese on kohtuasjas T-344/19 ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada nõukogu 4. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/441 Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise säästva kalapüügi partnerluslepingu, selle rakendamise protokoll ja lepingu juurde kuuluva kirjavahetuse sõlmimise kohta (ELT 2019, L 77, lk 4) ning kohtuasjas T-356/19 ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada nõukogu 29. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2019/440, mis käsitleb kalapüügivõimaluste jaotamist Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise säästva kalapüügi partnerluslepingu ja selle rakendamise protokoll alusel (ELT 2019, L 77, lk 1),

ÜLDKOHUS (üheksas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president M. J. Costeira, kohtunikud D. Gratsias (ettekandja), M. Kancheva, B. Berke ja T. Perišin,

kohtusekretär: ametnik M. Marescaux,

arvestades kirjalikku menetlust ja 3. märtsi 2021. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

I. Vaidluse taust

A. Rahvusvaheline kontekst

- 1 Lääne-Sahara küsimuse rahvusvahelise konteksti arenguid võib kokkuvõtlikult kirjeldada järgmiselt.
- 2 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Peaassamblee võttis 14. detsembril 1960 vastu resolutsiooni 1514 (XV) „Deklaratsioon koloniaalmaadele ja -rahvastele iseseisvuse andmise kohta“, milles on muu hulgas sedastatud, et „kõigil rahvastel on vaba enesemääramise õigus, mida kasutades nad määravad vabalt kindlaks oma poliitilise seisundi ning püüdnud vabalt oma majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu poole“, et „kaitsealustel territooriumidel, mitteautonoomsetel territooriumidel ja muudel territooriumidel, mis ei ole veel iseseisvaks

saanud, võetakse kohesed meetmed, et anda kogu võim viivitamatult üle nende territooriumide rahvastele, ilma tingimusi ega reservatsioone seadmata, kooskõlas nende rahvaste sooviga ja nende vabalt väljendatud tahtega“, ning et „kõik riigid peavad truult ja täpselt järgima ÜRO põhikirja sätteid [...], pidades silmas, et kõik rahvad on võrdsed, mitte sekkudes riikide siseasjadesse ning austades nende suveräänseid õigusi ja territoriaalset terviklikkust“.

- 3 Lääne-Sahara on Aafrika loodeosas asuv territoorium, mille Hispaania Kuningriik XIX sajandi lõpus koloniseeris ja millest oli resolutsiooni 1514 (XV) vastuvõtmise kuupäevaks saanud Hispaania provints. 1963. aastal kandis ÜRO selle „niisuguste territooriumide esialgsesse loetellu, mille suhtes kohaldatakse deklaratsiooni koloniaalmaadele ja -rahvastele iseseisvuse andmise kohta [(ÜRO Peaassamblee resolutsioon 1514 (XV))]“, ning seda mitteautonoomse territooriumina, mida haldab Hispaania Kuningriik San Franciscos 26. juunil 1945 allkirjastatud ÜRO põhikirja artikli 73 tähenduses, ning see on praeguseni mitteautonoomsete territooriumide loetelus, mille on koostanud ÜRO peasekretär selle põhikirja artikli 73 punkti e alusel edastatud teabe põhjal.
- 4 ÜRO Peaassamblee võttis 20. detsembril 1966 vastu resolutsiooni 2229 (XXI) Ifni ja Hispaania Sahara küsimuse kohta, milles ta „kinnitas taas, et Hispaania Sahara rahva[l] on võõrandamatu õigus enesemääramisele vastavalt Peaassamblee resolutsioonile 1514 (XV)“, ja kutsus Hispaania Kuningriiki kui haldusvõimu teostajat üles „määrama niipea kui võimalik kindlaks [...] selle referendumi kord, mis leiab aset [ÜRO] egiidi all, et võimaldada territooriumi põliselanikel vabalt kasutada oma õigust enesemääramisele“.
- 5 ÜRO Peaassamblee võttis 24. oktoobril 1970 vastu resolutsiooni 2625 (XXV) „Deklaratsioon riikidevahelisi sõbralikke suhteid ja riikidevahelist koostööd käsitlevate rahvusvahelise õiguse põhimõtete kohta vastavalt ÜRO põhikirjale“, mille tekst on lisatud resolutsioonile. Selles deklaratsioonis on muu hulgas „pidulikult kuulutatud“ „rahvaste võrdõiguslikkuse ja enesemääramise põhimõtet“. Nimetatud põhimõtte kohta on selles eelkõige märgitud:

„ÜRO põhikirjas sätestatud rahvaste võrdõiguslikkuse ja nende enesemääramise õiguse põhimõtte alusel on kõikidel rahvastel alati õigus oma poliitiline staatus kindlaks määrata täiesti vabalt ja ilma välise sekkumiseta ning püüelda oma äranaagemise järgi oma majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu poole ning igal riigil on kohustus järgida seda õigust vastavalt [ÜRO] põhikirjale.

[...]

Suveräänse ja sõltumatu riigi loomine, vabaühendus või integreerumine sõltumatu riigiga või ükskõik missuguse niisuguse poliitilise staatuse omandamine, mille rahvas on vabalt otsustanud, kujutavad selle rahva jaoks endast oma enesemääramise õiguse kasutamise võimalusi.

[...]

Koloonia territooriumil või muul mitteautonoomsel territooriumil on [ÜRO] põhikirja järgi staatus, mis on eraldiseisev ja erinev selle riigi territooriumist, kes teda haldab; niisugune [ÜRO] põhikirja järgne eraldiseisev ja erinev staatus eksisteerib nii kaua, kui koloonia või mitteautonoomse territooriumi rahvas ei ole kasutanud oma enesemääramisõigust vastavalt [ÜRO] põhikirjale ning konkreetsemalt selle eesmärkidele ja põhimõtetele.“

- 6 Rahvarinne Saguia el-Hamra ja Rio de Oro vabastamiseks (Polisario Rinne) on organisatsioon, mis loodi Lääne-Saharas 10. mail 1973. Selle põhikirja artikli 1 kohaselt on see „rahvuslik vabastusliikumine“, mille liikmed „võitle[vad] Sahara rahva täieliku sõltumatuse ja suveräänsuse tagasisaamise eest kogu Sahara Araabia Demokraatliku Vabariigi territooriumil“.
- 7 Hispaania Kuningriik teatas 20. augustil 1974 ÜRO-le, et ta kavatses korraldada ÜRO egiidi all Lääne-Saharas referendumi.
- 8 ÜRO Peaassamblee võttis 13. detsembril 1974 vastu resolutsiooni 3292 (XXIX), millega ta otsustas muu hulgas küsida Rahvusvaheliselt Kohtult nõuandvat arvamust järgmistes küsimustes:

„I. Kas Lääne-Sahara (Rio de Oro ja Sakiel el Hamra) oli hetkel, mil Hispaania Kuningriik selle koloniseeris, asustamata maa (*terra nullius*)?

Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, palutakse vastata järgmisele küsimusele.

II. Missugused olid selle territooriumi õiguslikud suhted Maroko Kuningriigi ja Mauritaaniaga?“

- 9 Rahvusvaheline Kohus esitas 16. oktoobril 1975 nõuandva arvamuse (vt Lääne-Sahara, nõuandev arvamus, *CIJ Recueil* 1975, lk 12; edaspidi „Lääne-Saharat käsitlev nõuandev arvamus“). Ta leidis selle arvamuse punktis 162 järgmist:

„Kohtule teatavaks tehtud asjaolud ja andmed näitavad, et Hispaania poolt koloniseerimise hetkel olid Maroko sultani ja teatavate Lääne-Sahara territooriumil elavate hõimude vahel õiguslikud lojaalsussidemed. Need näitavad samuti, et eksisteerivad õigused, sealhulgas teatavad maaga seotud õigused, mis kujutavad endast õigussuhteid – selle kohtu käsituses – Mauritaania ja Lääne-Sahara territooriumi vahel. Seevastu järeldab kohus, et talle teadaolevad asjaolud ja andmed ei tõenda, et ühelt poolt Lääne-Sahara territooriumi ja teiselt poolt Maroko Kuningriigi või Mauritaania vahel eksisteeriks mingi territoriaalne ülemvõimusuhe. Kohus ei tuvastanud seega niisuguste õigussuhete olemasolu, mis võiksid muuta [ÜRO Peaassamblee] resolutsiooni 1514 (XV) kohaldamist, mis puudutab Lääne-Sahara dekoloniseerimist, ning eelkõige enesemääramise põhimõtte kohaldamist territooriumi elanike tahte vaba ja moonutamata väljendamise kaudu.“

- 10 Lääne-Saharat käsitleva nõuandva arvamuse punktis 163 kinnitas Rahvusvaheline Kohus konkreetselt:

„[Kohus on] I küsimuses [arvamusel], et Lääne-Sahara (Rio de Oro ja Sakiel El Hamra) ei olnud hetkel, kui Hispaania selle koloniseeris, eikellegimaa (*terra nullius*); II küsimuses [...], et sellel territooriumil oli õigussuhteid Maroko Kuningriigiga – suhted, mille laadi on kirjeldatud käesoleva arvamuse punktis 162 –, [ning] et sellel territooriumil olid Mauritaaniaga õigussuhted, mille laadi on kirjeldatud käesoleva arvamuse punktis 162.“

- 11 Ühes Lääne-Saharat käsitleva nõuandva arvamuse avaldamise päeval peetud kõnes teatas Maroko kuningas, et „kogu maailm on tunnustanud, et [Lääne-]Sahara“ on „Maroko Kuningriigi valduses“, ja et tema „kohus on see territoorium rahumeelselt tagasi saada“, kutsudes üles korraldama selle toetuseks marssi.

- 12 ÜRO Julgeolekunõukogu, kelle poole Hispaania Kuningriik oli pöördunud, võttis 22. oktoobril 1975 vastu resolutsiooni 377 (1975), milles ta „palu[s ÜRO] peasekretäri alustada otsekohe konsulteerimisi asjasse puutuvate ja huvitatud pooltega“ ning „[p]ani asjasse puutuvatele ja huvitatud pooltele südamele, et nad ilmutaksid vaoshoitust ja mõõdukust“. Ta võttis 2. novembril 1975 vastu resolutsiooni 379 (1975), milles ta „[p]alu[s] tungivalt kõikidel asjasse puutuvatel ja huvitatud pooltel vältida igasugust ühepoolset või muud tegevust, mis võib pingeid piirkonnas veel suurendada“, ning „[p]alu[s] [p]easekretäri oma konsulteerimisi jätkata ja intensiivistada“. 6. novembril 1975, kui oli alanud Maroko kuninga välja kuulutatud sissemars, milles osales 350 000 inimest, kes ületasid Maroko Kuningriigi ja Lääne-Sahara vahelise piiri, võttis ta vastu resolutsiooni 380 (1975), milles „[a]valda[s] kahetsust [selle] marsi korraldamise pärast“ ja „[p]alu[s] Maroko [Kuningriigil] kõik [sellel] marsil osalejad viivitamatult Lääne-Sahara territooriumilt välja viia“.
- 13 Hispaania Kuningriik teatas 26. veebruaril 1976 ÜRO peasekretärile, et alates sellest kuupäevast teeb ta lõpu oma kohalolekule Lääne-Saharas ja et ta loeb ennast vabastatuks igasugusest rahvusvahelisest kohustusest seda territooriumi hallata. Eespool punktis 3 nimetatud mitteaautonoomsete territooriumide loetelus on Lääne-Sahara osas viidatud sellele deklaratsioonile, mis on ära toodud joonealuse märkusena.
- 14 Vahepeal puhkes kõnealuses piirkonnas relvakonflikt Maroko Kuningriigi, Mauritania Islamivabariigi ja Polisario Rinde vahel. Üks osa Lääne-Sahara elanikkonnast põgenes selle konflikti eest ja leidis varju Alžeeria territooriumil Lääne-Sahara piiri lähedal asuvatest laagritest.
- 15 Maroko Kuningriik sõlmis 14. aprillil 1976 Mauritania Islamivabariigiga Lääne-Sahara territooriumi jagamise lepingu ja annekteeris talle selle lepinguga määratud territooriumi osa ametlikult. 10. augustil 1979 sõlmis Mauritania Islamivabariik Polisario Rindega rahulepingu, millega ta loobus igasugustest territoriaalsetest nõuetest Lääne-Saharale. Maroko Kuningriik võttis viivitamatult Mauritania relvajõudude poolt vabastatud territooriumi oma kontrolli alla ja annekteeris selle.
- 16 ÜRO Peaassamblee võttis 21. novembril 1979 vastu resolutsiooni 34/37 Lääne-Sahara küsimuses, milles ta „[k]innita[s] üle Lääne-Sahara rahva võõrandamatut õigust enesemääramisele ja sõltumatusse vastavalt [ÜRO] põhikirjale [...] ja [tema] resolutsiooni 1514 (XV) eesmärkidele“, „[a]valda[s] sügavat kahetsust olukorra halvenemise pärast Lääne-Sahara jätkuva okupeerimise tõttu Maroko poolt“, „[n]õu[dis] tungivalt, et Maroko asuks samuti kaasa töötama rahuprotsessis ja lõpetaks Lääne-Sahara territooriumi okupeerimise“, ning „[s]oovita[s] selleks [Polisario Rindel] kui Lääne-Sahara rahva esindajal täiel määral osaleda kõikides Lääne-Sahara küsimuse õiglase kestva ja lõpliku poliitilise lahenduse püüdlustes kooskõlas [ÜRO] resolutsioonide ja deklaratsioonidega“. Sellele resolutsioonile järgnes 11. novembri 1980. aasta resolutsioon 35/19, mille punktis 10 „palu[s] Peaassamblee] tungivalt [...] Marokol ja [Polisario Rindel] kui Lääne-Sahara rahva esindajal alustada otseseid läbirääkimisi, et jõuda Lääne-Sahara küsimuses lõpliku lahenduseni“.
- 17 Relvakonflikt Maroko Kuningriigi ja Polisario Rinde vahel jätkus, kuni 30. augustil 1988 nõustusid pooled põhimõtteliselt vaherahuettepanekutega, mille oli esitanud eelkõige ÜRO peasekretär ning mis nägid konkreetselt ette relvarahu väljakuulutamise ja ÜRO kontrolli all enesemääramisreferendumi korraldamise.

- 18 ÜRO Julgeolekunõukogu võttis 27. juunil 1990 vastu resolutsiooni 658 (1990), milles ta „[k]ii[tis] heaks [ÜRO] peasekretäri aruande, mis sisaldab [eespool punktis 17 nimetatud] vaherahulettepanekuid ja [nende elluviimise] kava tutvustust“, ning „[p]alu[s] mõlemal poolel teha täielikult koostööd [ÜRO] peasekretäri ning Aafrika Ühtsuse Organisatsiooni riigipeade ja valitsusjuhtide konverentsi ametis oleva presidendiga pingutuste raames, mida nad teevad, et jõuda Lääne-Sahara küsimuse kiire lahenduseni“. 29. aprillil 1991 võttis Julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni 690 (1991), millega ta moodustas ÜRO Lääne-Sahara referendumi missiooni (Minurso).
- 19 ÜRO Peaassamblee võttis 6. detsembril 1995 vastu resolutsiooni 50/33 „Välisriikide majandus- või muid huve teeniv tegevus, mis takistab kohaldamast deklaratsiooni koloniaalmaadele ja -rahvastele iseseisvuse andmise kohta“, milles ta „[k]innita[s] uuesti koloniaal- ja mitteautonoomsete territooriumide rahvaste võõrandamatut õigust enesemääramisele, sõltumatusle ja nende territooriumide loodusvarade kasutamisele ning nende õigust käsutada oma ressursse kõige paremal viisil enda huvides“, „[k]innita[s] väärtust, mis on majanduslikel välisinvesteeringutel, mis tehakse koostöös mitteautonoomsete territooriumide rahvastega ja vastavalt nende soovidele, et aidata tõhusalt kaasa nende territooriumide ühiskondlik-majanduslikule arengule“, „[m]är[kis] taas, et koloniaal- ja mitteautonoomsete territooriumide mere- ning muude loodusvarade hävituslik kasutamine ja röövimine seoses välisriikide majandushuvidega, millega rikutakse [ÜRO] asjasse puutuvaid resolutsioone, kahjustab nende territooriumide terviklikkust ning õitsengut“, ning „palu[s] kõikidel valitsustel ja ÜRO organitel tagada, et koloniaal- ja mitteautonoomsete territooriumide rahvaste alalist suveräänsust nende loodusvarade osas austataks ja kaitstaks täielikult“.
- 20 Praegu ei ole pooled hoolimata ÜRO egiidi all korraldatud suhtlemisest ja konsultatsioonidest jõudnud Lääne-Sahara olukorra lahendamiseni. Maroko Kuningriik kontrollib suuremat osa Lääne-Sahara territooriumist, samas kui ülejäänud osa kontrollib Polisario Rinne, kusjuures neid kahte ala eraldab liivast müür, mille ehitas ja mida valvab Maroko sõjavägi. Märkimisväärne arv sellelt territooriumilt põgenenud isikuid elab ikka Alžeeria territooriumil laagrites, mida haldab Polisario Rinne.

B. 2006. aasta assotsieerimis- ja kalandusleping

1. Assotsieerimisleping

- 21 1. märtsil 2000 jõustus Euroopa – Vahemere piirkonna leping, millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Maroko Kuningriigi vahel (EÜT 2000, L 70, lk 2; edaspidi „assotsieerimisleping“), mis allkirjastati Brüsselis 26. veebruaril 1996.
- 22 Assotsieerimislepingu artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:
„Käesolevaga luuakse assotsiatsioon ühelt poolt ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Maroko vahel.“ [Siin ja edaspidi on osundatud lepingut tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]
- 23 Assotsieerimislepingu artiklis 94 on nähtud ette:
„Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Ühenduse ning Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingut nendes lepingutes sätestatud tingimustel, ning teiselt poolt Maroko Kuningriigi territooriumi suhtes.“

24 Assotsieerimislepingu raames ja selle artikli 16 alusel allkirjastasid Euroopa Liit ja Maroko Kuningriik 13. detsembril 2010 Brüsselis (Belgia) Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise kirjavahetuse vormis lepingu (milles käsitletakse põllumajandustoodete, töödeldud põllumajandustoodete, kala ja kalandustoodetega seotud vastastikuseid liberaliseerimismeetmeid, millega asendatakse Euroopa – Vahemere piirkonna lepingu (millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Maroko Kuningriigi vahel) protokollid nr 1, 2 ja 3 ning nende lisad ja millega muudetakse kõnealust assotsieerimislepingut) (ELT 2012, L 241, lk 4; edaspidi „liberaliseerimisleping“). 8. märtsil 2012 võttis Euroopa Liidu Nõukogu vastu otsuse 2012/497/EL, mis käsitleb liberaliseerimislepingu sõlmimist (ELT 2012, L 241, lk 2).

2. 2006. aasta kalandusleping

- 25 Nõukogu võttis 22. mail 2006 vastu määruse (EÜ) nr 764/2006, mis käsitleb Euroopa Ühenduse ja Maroko Kuningriigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu sõlmimist (ELT 2006, L 141, lk 1). Selle määruse artiklis 1 on sätestatud: „Euroopa Ühenduse ja Maroko Kuningriigi vaheline kalandusalane partnerlusleping kiidetakse ühenduse nimel heaks.“
- 26 Nagu tulenes selle preambulist ning selle artiklitest 1 ja 3, oli Euroopa Ühenduse ja Maroko Kuningriigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu (edaspidi „2006. aasta kalandusleping“) eesmärk tõhustada koostööd ühenduse ja Maroko Kuningriigi vahel, eelkõige assotsieerimislepingu raames, nähes kalandussektoris ette partnerluse, millega püütakse edendada vastutustundlikku kalapüüki Maroko kalapüügipiirkondades ja viia tõhusalt ellu Maroko kalanduspoliitikat. Selleks on nimetatud lepingus sätestatud eelkõige normid, mis käsitlevad lepinguosaliste majandus-, finants-, tehnilist ja teaduslikku koostööd, liikmesriikide lipu all sõitvate laevade Maroko kalapüügipiirkondadele juurdepääsemise tingimusi ning nendes piirkondades toimuva püügitegevuse kontrollimise korda.
- 27 2006. aasta kalanduslepingu artiklis 11 oli sätestatud, et Maroko Kuningriiki puudutavas osas kohaldatakse seda „Maroko territooriumi ja tema jurisdiktsiooni alla kuuluvate vete suhtes“. Lisaks oli selle lepingu artikli 2 punktis a täpsustatud, et mõistet „Maroko kalastusvöönd“ [mõiste „kalastusvöönd“ asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „püügipiirkond“] tuleb selles lepingus, selle juurde kuuluvas protokollis ja selle lisas mõista nii, et see on „veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla“.
- 28 Vastavalt selle artiklile 17 jõustus 2006. aasta kalandusleping 28. veebruaril 2007 (ELT 2007, L 78, lk 31).
- 29 2006. aasta kalanduslepingu juurde esialgu kuulunud protokoll asendati teise protokolliga, millele järgnes 2013. aastal omakorda uus protokoll, mis allkirjastati Brüsselis 18. novembril 2013 ja mis kiideti liidu nimel heaks nõukogu 16. detsembri 2013. aasta otsusega 2013/785/EL Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise protokolliga (millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelises kalandusalases partnerluslepingus sätestatud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT 2013, L 349, lk 1), mis jõustus 15. juulil 2014 (ELT 2014, L 228, lk 1; edaspidi „2013. aasta protokoll“).
- 30 2013. aasta protokolliga artikli 1 kohaselt on selle protokolliga eesmärk „aidata saavutada assotsieerimislepingu üldeesmärgid ja tagada kalavarude jätkusuutlikkus keskkonna, majanduse ja sotsiaalsest seisukohast“.

C. Assotsieerimislepinguga seotud vaidlused

1. Kohtuasjad T-512/12 ja C-104/16 P

- 31 Hageja Polisario Rinne esitas Üldkohtu kantseleisse 19. novembril 2012 saabunud hagiavaldusega, mis registreeriti numbri T-512/12 all, hagi, milles palutakse tühistada otsus 2012/497 (21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus nõukogu vs. Polisario Rinne, C-104/16 P, EU:C:2016:973, punkt 38; edaspidi „kohtuotsus nõukogu vs. Polisario Rinne“).
- 32 Hageja põhjendas oma selles kohtuasjas esitatud hagi muu hulgas väitega, et nõukogu rikkus teatavat hulka talle rahvusvahelisest õigusest tulenevatest kohustustest seetõttu, et ta kiitis otsusega 2012/497 heaks liberaliseerimislepingu kohaldamise Lääne-Sahara territooriumi suhtes (kohtuotsus nõukogu vs. Polisario Rinne, punkt 44).
- 33 Üldkohus tühistas 10. detsembri 2015. aasta kohtuotsusega Polisario Rinne vs. nõukogu (T-512/12, EU:T:2015:953) otsuse 2012/497 osas, milles sellega kiideti heaks liberaliseerimislepingu kohaldamine Lääne-Sahara suhtes, sel põhjusel, et nõukogu oli rikkunud oma kohustust analüüsida enne otsuse 2012/497 tegemist juhtumi kõiki asjaolusid, jättes kontrollimata, ega sellelt territooriumilt pärit ja Euroopa Liitu eksporditavaid tooteid ei kasutatud territooriumi elanikkonda kahjustades ja ega sellega ei kaasnenu puudutatud isikute põhiõiguste rikkumist (kohtuotsus nõukogu vs. Polisario Rinne, punktid 47 ja 48).
- 34 Nõukogu esitas 19. veebruaril 2016 apellatsioonkaebuse 10. detsembri 2015. aasta kohtuotsuse Polisario Rinne vs. nõukogu (T-512/12, EU:T:2015:953) peale.
- 35 Euroopa Kohus tühistas kohtuotsusega nõukogu vs. Polisario Rinne, millega ta tegi otsuse nõukogu apellatsioonkaebuse kohta, 10. detsembri 2015. aasta kohtuotsuse Polisario Rinne vs. nõukogu (T-512/12, EU:T:2015:953) ning jättis hageja Üldkohtule esitatud hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.
- 36 Ühelt poolt nõustus Euroopa Kohus apellatsioonkaebuse teise väitega, et Üldkohus rikkus õigusnormi oma analüüsis selle kohta, kas hagejal oli õigus esitada hagi, ning konkreetsemalt kriitikaga, et Üldkohus eksis, kui ta leidis, et liberaliseerimisleping on Lääne-Sahara suhtes kohaldatav (kohtuotsus nõukogu vs. Polisario Rinne, punkt 126).
- 37 Esiteks leidis Euroopa Kohus, et vastavalt enesemääramise põhimõttele, mida kohaldatakse liidu ja Maroko Kuningriigi vahelistes suhetes, on Lääne-Saharal kui mitteautonoomsel territooriumil ÜRO põhikirja artikli 73 tähenduses ükskõik missugusest riigist, sh Maroko Kuningriigist, eraldiseisev ja erinev staatus. Euroopa Kohus järeldas, et assotsieerimislepingu artiklis 94 kasutatud terminit „Maroko Kuningriigi territoorium“ ei saa tõlgendada nii, et Lääne-Sahara kuulub selle lepingu territoriaalsesse kohaldamisalasse (kohtuotsus nõukogu vs. Polisario Rinne, punktid 86–93).
- 38 Teiseks leidis Euroopa Kohus, et arvesse tuleb võtta ka 23. mai 1969. aasta rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni artiklis 29 kodifitseeritud tavaõiguse normi (*United Nations Treaty Series*, 1155. köide, lk 331; edaspidi „Viini konventsioon“), milles on nähtud ette, et kui lepingust või muul viisil ei ilmne muu kavatsus, on leping kohustuslik igale osalisriigile kogu tema territooriumil. Ta järeldas, et selle tavaõiguse normiga on ka vastuolus see, kui Lääne-Saharat loetakse assotsieerimislepingu kohaldamisalasse kuuluvaks. Ta tuvastas siiski, et sellest

tavaõiguse normist tuleneb, et leping võib olla erandina riigile siduv ka muu territooriumi osas, kui niisugune kavatsus tuleneb sellest lepingust või ilmneb muul viisil (kohtuotsus nõukogu *vs.* Polisario Rinne, punktid 94–98).

- 39 Kolmandaks leidis Euroopa Kohus, et arvesse tuleb võtta üldise rahvusvahelise õiguse põhimõtet lepingute suhtelise toime kohta, sest selle lepingu kohaldamine võib mõjutada Lääne-Sahara rahvast kui assotsieerimislepingu suhtes „kolmandat isikut“ selle põhimõtte tähenduses, kui Lääne-Sahara territoorium arvatakse selle lepingu kohaldamisalasse ja ta peaks andma niisuguseks kohaldamiseks oma nõusoleku. Et niisugust nõusolekut ei ole aga kuidagi väljendatud, järeltas Euroopa Kohus, et tõdemus, et Lääne-Sahara kuulub assotsieerimislepingu kohaldamisalasse, on vastuolus rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõttega (kohtuotsus nõukogu *vs.* Polisario Rinne, punktid 100–107).
- 40 Leides neljandaks, et liberaliseerimislepingut tuleb pidada lepinguks, mille kohaldamisel on vaja arvestada assotsieerimislepingut, järeltas Euroopa Kohus sellest, et liberaliseerimislepingut ei saa mõista nii, et seda kohaldatakse Lääne-Sahara territooriumi suhtes, ning seega ei ole vaja sellesse lisada tingimust, mis välistab selle kohaldamise. Euroopa Kohtu sõnul ei saa nõukogu ja Euroopa Komisjoni praktika, mis on assotsieerimislepingu sõlmimisest hilisem, seda analüüsi kahtluse alla seada, sest see tähendaks seisukohta, et liit kavatses assotsieerimislepingut ja liberaliseerimislepingut kohaldada viisil, mis on vastuolus enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetega, ning seega viisil, mis ei sobi kokku lepingute heas usus täitmise põhimõttega (kohtuotsus nõukogu *vs.* Polisario Rinne, punktid 110–125).
- 41 Teiselt poolt tegi Euroopa Kohus vaidluses lõpliku otsuse. Konkreetselt otsustas Euroopa Kohus, et kuna liberaliseerimislepingut tuleb vastavalt asjasse puutuvatele rahvusvahelise õiguse normidele, mida kohaldatakse liidu ja Maroko Kuningriigi vahelistes suhetes, tõlgendada nii, et seda ei kohaldata Lääne-Sahara territooriumi suhtes, tuleb hagejat tema esitatud argumente arvestades igal juhul käsitada nii, et tal ei ole õigust esitada tühistamishagi otsuse 2012/497 peale, ilma et oleks vaja arutada teisi olulisi asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid, mille on esitanud nõukogu ja komisjon (kohtuotsus nõukogu *vs.* Polisario Rinne, punktid 128–134).

2. Kohtuasi C-266/16

- 42 High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) (Inglismaa ja Walesi kõrge kohus, kuninglik osakond, halduskolleegium, Ühendkuningriik) esitas 27. aprilli 2016. aasta otsusega Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused, mis käsitlesid 2006. aasta kalanduslepingu kehtivust – kujul, mil see oli heaks kiidetud ja seda rakendati määruse nr 764/2006, otsuse 2013/785 ja nõukogu 15. novembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1270/2013 kalapüügivõimaluste jaotamise kohta Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise protokolliga (millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelises kalandusalases partnerluslepingus sätestatud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus) alusel (ELT 2013, L 328, lk 40) (27. veebruari 2018. aasta kohtuotsus *Western Sahara Campaign UK, C-266/16, EU:C:2018:118*, punkt 1; edaspidi „kohtuotsus *Western Sahara Campaign UK*“).
- 43 Oma esimese eelotsuse küsimusega soovis eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas asjaolu, et Lääne-Sahara territooriumiga külgnevatest vetest pärinevate loodusvarade kasutamine on 2006. aasta kalanduslepingu ja 2013. aasta protokolliga lubatud, toob kaasa määruse nr 764/2006, otsuse 2013/785 ja määruse nr 1270/2013 kehtetuse ELL artikli 3 lõikest 5 lähtudes. Oma teise eelotsuse küsimusega küsis see kohus sisuliselt, kas sellisel õigussubjektil nagu põhikohtuasja kaebaja, kellel on riigisisese õiguse kohaselt õigus pöörduda kohtusse, on õigus

vaidlustada selle lepingu ja selle protokollisõlmimise aktide ning rakendusaktide kehtivus põhjendusel, et liit on rikkunud rahvusvahelist õigust (kohtuotsus Western Sahara Campaign UK, punktid 41, 54 ja 86).

- 44 Selle kohta märkis Euroopa Kohus esiteks kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK punktis 59, et nagu nähtub 2006. aasta kalanduslepingu preambuli esimesest lõigust, on selle lepinguga konkreetselt väljendatud liidu ja Maroko Kuningriigi ühist soovi tõhustada tihedat koostööd, mis on sisse seatud eriti seoses assotsieerimislepinguga, ning et 2006. aasta kalandusleping kuulub seega lepingupaketti, mille raamid on seatud assotsieerimislepinguga. Sellise lepingupaketi olemasolu arvesse võttes asus Euroopa Kohus seisukohale, et 2006. aasta kalanduslepingu artiklis 11 kasutatud mõistet „Maroko territoorium“ tuleb pidada samatähenduslikuks mõistega „Maroko Kuningriigi territoorium“, mida on kasutatud assotsieerimislepingu artiklis 94 (kohtuotsus Western Sahara Campaign UK, punkt 61).
- 45 Euroopa Kohus tuletas aga meelde, et nagu ta oli märkinud kohtuotsuses nõukogu vs. Polisario Rinne, tuleb mõistet „Maroko Kuningriigi territoorium“ käsitada nii, et see tähendab geograafilist ala, millel Maroko Kuningriik teostab täieulatuslikult oma volitusi, mille olemasolu tunnustab rahvusvaheline õigus suveräänsete üksuste puhul, kusjuures välja jääb mis tahes muu territoorium, näiteks selline territoorium nagu Lääne-Sahara, ning et Lääne-Sahara territooriumi arvamine assotsieerimislepingu kohaldamisalasse on nimelt vastuolus enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetega, mida kohaldatakse liidu ning Maroko Kuningriigi vahelistes suhetes. Ta järeldas, et Lääne-Sahara territoorium ei kuulu mõiste „Maroko territoorium“ alla 2006. aasta kalanduslepingu artikli 11 tähenduses (kohtuotsus Western Sahara Campaign UK, punktid 62–64).
- 46 Teiseks märkis Euroopa Kohus seoses väljendi „veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla“, tõlgendamisega, et Montego Bays 10. detsembril 1982 sõlmitud ÜRO mereõiguse konventsiooni (edaspidi „mereõiguse konventsioon“) artikli 2 lõikest 1 ning artiklitest 55 ja 56 nähtub, et veed, kus rannikuriigil on õigus teostada oma suveräänsust või jurisdiktsiooni, on piiratud ainult tema territooriumiga külgnevate vetega, mis kuuluvad tema territoriaalmeri või majandusvööndi hulka. Sellest tulenevalt – ja arvestades asjaolu, et Lääne-Sahara territoorium ei ole osa Maroko Kuningriigi territooriumist – järeldas Euroopa Kohus, et Lääne-Sahara territooriumiga külgnevad veed ei kuulu Maroko kalapüügiipiirkonna hulka, mida on silmas peetud 2006. aasta kalanduslepingu artikli 2 punktis a (kohtuotsus Western Sahara Campaign UK, punktid 65–69).
- 47 Kolmandaks täpsustas Euroopa Kohus, et enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetega läheks vastuollu see, kui Lääne-Sahara territooriumiga vahetult külgnevad veed arvatakse 2006. aasta kalanduslepingu artikli 2 punktis a kasutatud väljendisse „veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste [...] alla“ kuuluvatena nimetatud lepingu kohaldamisalasse (kohtuotsus Western Sahara Campaign UK, punkt 71).
- 48 Mis puudutab neljandaks 2006. aasta kalanduslepingu artikli 2 punktis a kasutatud väljendit „veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi [...] jurisdiktsiooni alla“, siis märkis Euroopa Kohus, et nõukogu ja komisjon on muu hulgas ühe võimalusena näinud seda, et Maroko Kuningriiki võiks pidada „*de facto*“ haldusvõimu teostajaks või okupatsioonivõimudeks Lääne-Sahara territooriumil ja et see liigitus võiks omada tähtsust 2006. aasta kalanduslepingu kohaldamisala kindlakstegemise seisukohalt. Euroopa Kohus nentis aga, et sellega seoses piisab siiski sellest, kui täheldada – ilma et oleks isegi vaja kontrollida, kas 2006. aasta kalanduslepingu poolte võimalik ühine kavatsus anda sellele väljendile eritähendus, et selliseid asjaolusid arvesse võtta, oleks olnud kooskõlas

rahvusvahelise õiguse põhimõtetega, mis on liidule siduvad –, et sellist ühist kavatsust ei saa selles asjas mingil juhul tuvastada, kuna Maroko Kuningriik on kategooriliselt välistanud, et ta on okupatsioonivõim või haldusvõimu teostaja Lääne-Sahara territooriumil (kohtuotsus Western Sahara Campaign UK, punkt 72).

- 49 Viiendaks tuvastas Euroopa Kohus 2013. aasta lepingu territoriaalse kohaldamisala kohta, et väljendit „Maroko kalapüügipiirkond“ on kasutatud nii 2006. aasta kalanduslepingus kui ka 2013. aasta protokollis, mille territoriaalse kohaldamisala see kindlaks määrab. Ta leidis, et seda väljendit tuleb mõista nii, et see hõlmab veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla, ning et järelikult ei hõlma see Lääne-Sahara territooriumiga külgnevaid vesi (kohtuotsus Western Sahara Campaign UK, punktid 75–79).
- 50 Kuuendaks tuvastas Euroopa Kohus, et 2013. aasta protokollis sätetes nimetatud Maroko Kuningriigi kalapüügipiirkonna lähtejoonte geograafilistest koordinaatidest teatamine toimus alles 16. juulil 2014. Kuna 2013. aasta protokoll jõustus 15. juulil 2014, järeldab ta sellest, et need geograafilised koordinaadid ei kuulunud protokollis teksti hulka, nii nagu pooled olid selles kokku leppinud. Igal juhul, isegi kui neist geograafilistest koordinaatidest oleks teatatud enne 2013. aasta protokollis jõustumist, ei oleks need Euroopa Kohtu arvates mingil juhul saanud seada kahtluse alla nimetatud punktis kasutatud väljendi „Maroko kalapüügipiirkond“ tõlgendust ja laiendada protokollis kohaldamisala, arvates selle sisse Lääne-Sahara territooriumiga külgnevad veed (kohtuotsus Western Sahara Campaign UK, punktid 80–82).
- 51 Seda arvestades vastas Euroopa Kohus esimesele eelotsuse küsimusele, et kuna ei 2006. aasta kalandusleping ega 2013. aasta protokoll ei ole kohaldatavad Lääne-Sahara territooriumiga külgnevate vete suhtes, siis ei tulnud selle küsimuse analüüsimisel ilmsiks ühtki asjaolu, mis võiks kahjustada nende lepingute sõlmimise aktide kehtivust, lähtudes ELL artikli 3 lõikest 5. Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, leidis Euroopa Kohus, et teisele küsimusele ei olnud vaja vastata (kohtuotsus Western Sahara Campaign UK, punktid 85 ja 87).

3. Kohtumäärused kohtuasjades T-180/14, T-275/18 ja T-376/18

- 52 Üldkohus jättis 19. juuli 2018. aasta kohtumäärusega Polisario Rinne vs. nõukogu (T-180/14, ei avaldata, EU:T:2018:496), 30. novembri 2018. aasta kohtumäärusega Polisario Rinne vs. nõukogu (T-275/18, ei avaldata, EU:T:2018:869) ja 8. veebruari 2019. aasta kohtumäärusega Polisario Rinne vs. nõukogu (T-376/18, ei avaldata, EU:T:2018:496) vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata hageja hagid nõukogu aktide peale, mis käsitlevad erinevate liidu ja Maroko Kuningriigi vaheliste rahvusvaheliste lepingute sõlmimist ning muutmist.
- 53 Kahes esimeses eespool punktis 52 viidatud kohtumääruses tugines Üldkohus kohtuotsustele nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK ning tuvastas, et hagejal ei olnud õigust hagi esitada, sest vaidlusaluseid lepinguid ei kohaldata Lääne-Sahara või sellega külgnevate vete suhtes (19. juuli 2018. aasta kohtumäärus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-180/14, ei avaldata, EU:T:2018:496, punktid 69–71, ning 30. novembri 2018. aasta kohtumäärus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-275/18, ei avaldata, EU:T:2018:869, punktid 41 ja 42).
- 54 Kolmandas eespool punktis 52 viidatud kohtumääruses leidis Üldkohus, et vastavalt ETLT artikli 218 lõigetele 3 ja 4 oli nõukogu 16. aprilli 2018. aasta otsuse puhul, millega antakse luba alustada Maroko Kuningriigiga läbirääkimisi Euroopa ühenduste ja Maroko Kuningriigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu muutmise ning nimetatud lepingu rakendusprotokollis sõlmimise üle, ainsaks eesmärgiks nimetada läbirääkija või liidu läbirääkimisrühma juht ja anda neile

juhiseid. Tegemist oli seega aktiga, mis tõi õiguslikke tagajärgi kaasa ainult liidu ja selle liikmesriikide vahelistes suhetes ning liidu institutsioonide suhetes. Üldkohus järeldas sellest, et see otsus ei too kaasa tagajärgi hageja õiguslikule olukorrale ja et ei saa asuda seisukohale, et see otsus puudutab teda otseselt (8. veebruar 2019. aasta kohtumäärus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-376/18, ei avaldata, EU:T:2019:77, punktid 28 ja 29).

D. Vaidlustatud otsus ja vaidlusalune leping

- 55 Kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK tulemusena lubas nõukogu 16. aprilli 2018. aasta otsusega komisjonil alustada läbirääkimisi Maroko Kuningriigiga 2006. aasta kalanduslepingu muutmiseks ja eelkõige selleks, et arvata selle lepingu kohaldamisalasse Lääne-Sahara territooriumiga külgnevad veed.
- 56 Nende läbirääkimiste tulemusena parafeeriti 24. juulil 2018 uus säästva kalanduse partnerlusleping liidu ja Maroko Kuningriigi vahel, uus protokoll selle lepingu rakendamiseks, sh selle protokollile lisa ja liited, ning selle lepingu juurde kuuluv kirjavahetus.
- 57 Liit ja Maroko Kuningriik allkirjastasid 14. jaanuaril 2019 Brüsselis Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise säästva kalapüügi partnerluslepingu (edaspidi „kalandusleping“), selle rakendamise protokollile (edaspidi „rakendamise protokoll“) ja selle lepingu juurde kuuluva kirjavahetuse (edaspidi „kirjavahetus“) (edaspidi koos „vaidlusalune leping“).
- 58 Nõukogu võttis 4. märtsil 2019 vastu otsuse (EL) 2019/441 Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise säästva kalapüügi partnerluslepingu, selle rakendamise protokollile ja lepingu juurde kuuluva kirjavahetuse sõlmimise kohta (ELT 2019, L 77, lk 4; edaspidi „vaidlusalune otsus“). Selle otsuse artikli 1 esimeses lõigus on sätestatud: „[Kalandusleping], [...] rakendamise protokoll ja [...] kirjavahetus kiidetakse liidu nimel heaks.“
- 59 Vastavalt kalanduslepingu artiklile 17 jõustusid see leping, rakendamise protokoll ja kirjavahetus 18. juulil 2019 (ELT 2019, L 195, lk 1).
- 60 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 3–5 ja 7–12 on nõukogu märkinud:
- „(3) Vastusena lepingu ja selle rakendamise protokollile kehtivust ja tõlgendamist puudutavale eelotsusetaotlusele leidis Euroopa Kohus kohtuasjas C-266/16, [...] et ei leping ega selle rakendamise protokoll ei ole kohaldatav[ad] Lääne-Sahara territooriumiga külgnevate vete suhtes.
- (4) Liit ei kavatse mõjutada Lääne-Sahara lõplikku staatust puudutavat poliitilist protsessi, mis toimub ÜRO egiidi all[,] ning liit on korduvalt kinnitanud oma soovi leida lahendus vaidlusele Lääne-Sahara küsimuses: praegu on ÜRO kandnud Lääne-Sahara mitteautonoomsete territooriumide loetelusse ja peamiselt haldab seda Maroko Kuningriik. Liit toetab täielikult ÜRO peasekretäri ja tema isikliku saadiku püüdlusi aidata pooltel leida olukorrale õiglane, püsiv ja vastastikku vastuvõetav poliitiline lahendus, mis võimaldab Lääne-Sahara rahval teostada enesemääramisõigust vastavalt korrale, mis on kooskõlas ÜRO põhikirjas ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonides [...] esitatud eesmärkide ja põhimõtetega.

(5) Peaks olema võimalik, et liidu laevastik saaks oma püügitegevust alates lepingu jõustumisest jätkata[,] ning lepingu kohaldamisala tuleks kindlaks määrata nii, et sinna hulka kuuluksid ka Lääne-Sahara territooriumiga külgnevad veed. Kalandusalase partnerluse jätkamine on oluline ka selle tagamiseks, et kõnealune territoorium saaks jätkuvalt lepingus sätestatud valdkondlikku toetust kooskõlas liidu ja rahvusvahelise õigusega, sealhulgas inimõigustega, ning tooks asjaomasele elanikkonnale kasu.

[...]

(7) Kalanduslepingu eesmärk on võimaldada liidul ja Maroko Kuningriigil teha tihedamat koostööd säästva kalanduspoliitika ja kalavarude vastutustundliku kasutamise edendamisel lepinguga kindlaks määratud püügipiirkonnas ning toetada Maroko Kuningriigi jõupingutusi kalandussektori ja sinise majanduse arendamisel. Kalandusleping aitab saavutada Euroopa Liidu lepingu artiklis 21 seatud liidu eesmärke.

(8) Komisjon hindas kalanduslepingu võimalikku mõju kestlikule arengule, eelkõige kasu asjaomasele elanikkonnale ja asjaomaste territooriumide loodusvarade kasutamist.

(9) Selle hinnangu põhjal on selge, et kalandusleping peaks olema asjaomase elanikkonna jaoks väga kasulik, kuna sellel on kõnealuse elanikkonna jaoks positiivne sotsiaal-majanduslik mõju, eelkõige tööhõive ja investeringute seisukohast, samuti mõju kalandussektori arengule ja kalatoodete töötlemisele.

(10) Samuti leitakse, et kalandusleping on parim tagatis Lääne-Saharaga külgnevate vete loodusvarade säästvaks kasutamiseks, kuna püügitegevus põhineb vastava valdkonna parimatel teaduslikel nõuannetel ja soovitud ning see toimub asjakohaste järelevalve- ja kontrollimeetmete raames.

(11) Võttes arvesse Euroopa Kohtu otsuse järeldusi, võttis komisjon koostöös Euroopa välisteenistusega kõik praeguses kontekstis mõistlikud ja võimalikud meetmed asjaomase elanikkonna nõuetekohaseks kaasamiseks, et tagada selle nõusolek. Laiaulatuslikud konsultatsioonid toimusid nii Lääne-Saharas kui ka Maroko Kuningriigis ning konsultatsioonidel osalenud sotsiaal-majanduslikud ja poliitilised osalejad pooldasid selgelt kalanduslepingu sõlmimist. Ent Polisario Rinne ja mõned muud osalejad ei olnud nõus konsultatsiooniprotsessis osalema.

(12) Need, kes ei olnud nõus protsessis osalema, lükkasid tagasi kalanduslepingu ja selle rakendamise protokolliga kohaldamise Lääne-Saharaga külgnevate vete suhtes, kuna nad leidsid eelkõige, et selliste aktidega kinnitatakse Maroko Kuningriigi positsiooni Lääne-Sahara territooriumil. Samas ei võimalda miski kõnealuse kalanduslepingu ega selle rakendamise protokolliga puhul järeldada, et sellega tunnustatakse Maroko Kuningriigi suveräänsust või suveräänseid õigusi Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes. Liit jätkab tugevdatud jõupingutusi, et toetada ÜRO egiidi all alanud ja jätkuvat protsessi vaidluse rahumeelseks lahendamiseks.“

61 Kalanduslepingu artikli 1 punkti h kohaselt on „püügipiirkonnaks“ selles lepingus „Kesk-Atlandi idaosa veed, mis asuvad paralleelide 35°47'18" N ja 20°46'13" N vahel, sealhulgas Lääne-Saharaga külgnevad veed, [...] mis hõlmavad kõiki majandamispiirkondi“. On ka täpsustatud, et „[s]ee määratlus ei mõjuta läbirääkimisi, mis on seotud püügipiirkonnaga külgnevate rannikuriikide merealade piiritlemisega, ega kolmandate riikide õigusi üldiselt“.

- 62 Kalanduslepingu artikli 6 lõikes 1 on nähtud ette: „Säästva kalapüügi tagamiseks järgivad püügipiirkonnas tegutsevad liidu laevad kõnealusel püügipiirkonnas kalandustegevust reguleerivaid Maroko õigusnorme ja reegleid, kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti [...].“
- 63 Kalanduslepingu artikli 12 lõigetes 1–4 on sätestatud:
- „1. Rahaline toetus on kindlaks määratud protokollis.
 2. Lõikes 1 osutatud rahaline toetus hõlmab:
 - a) rahalist hüvitist, mida liit maksab liidu laevade püügipiirkonnale juurdepääsu eest;
 - b) liidu laevade omanike poolt makstavaid tasusid;
 - c) liidu valdkondlikku toetust säästva kalapüügi poliitika ning ookeanide majandamise ühe- ja mitmeaastaste programmide rakendamiseks.
 3. Liidu rahalist toetust makstakse vastavalt protokollile igal aastal.
 4. Lepinguosalised uurivad käesolevast lepingust tuleneva sotsiaal-majandusliku kasu õiglast geograafilist ja ühiskondlikku jaotust, eriti seoses kalandussektori taristu, põhiliste sotsiaalteenuste, ettevõtete loomise, kutseõppe ning arengu- ja moderniseerimisprojektidega, tagamaks, et sellest on asjaomasele elanikkonnale kasu proportsionaalselt püügitegevusega.“
- 64 Kalanduslepingu artikli 13 lõikes 1 on sätestatud: „Luuakse lepinguosaliste esindajatest koosnev ühiskomitee. Ühiskomitee vastutab käesoleva lepingu kohaldamise järelevalve eest ja võib lepingu protokollu muuta.“
- 65 Kalanduslepingu artiklis 14 on nähtud ette: „Käesolevat lepingut kohaldatakse nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse ühelt poolt Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut ning teiselt poolt käesoleva lepingu artikli 6 lõikes 1 osutatud õigusnorme.“
- 66 Kalanduslepingu artiklis 16 on sätestatud: „[Rakendamise p]rotokoll ja [kirjavahetus] moodustavad käesoleva lepingu lahutamatu osa [...].“
- 67 [Rakendamise p]rotokollu artikli 6 lõigetes 1 ja 2 on nähtud ette:
- „1. Kalanduslepingu artikli 12 lõike 2 punktis a osutatud rahalise toetuse ja artikli 12 lõike 2 punktis b osutatud tasude puhul võetakse arvesse sotsiaal-majandusliku kasu õiglast geograafilist ja sotsiaalset jaotust, et tagada kasu asjaomasele elanikkonnale vastavalt kalanduslepingu artikli 12 lõikele 4.
 2. Hiljemalt kolm kuud pärast käesoleva protokollu kohaldamise alguskuupäeva esitavad Maroko Kuningriigi ametiasutused meetodi, mille tulemusena saavutatakse lõikes 1 osutatud geograafiline ja sotsiaalne jaotus ning eraldatud summade jaotusmeetod, mille vaatab läbi ühiskomitee.“

68 Rakendamise protokoll artikli 7 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Kalanduslepingu artikli 12 lõike 2 punktis c osutatud valdkondliku toetusega aidatakse kaasa valdkondliku poliitika arendamisele ja rakendamisele kalandussektori riikliku arengustrateegia raames.

2. Hiljemalt kolm kuud pärast käesoleva protokoll kohaldamise alguskuupäeva lepib ühiskomitee kokku mitmeaastases valdkondlikus kavas ja selle rakendamise üksikasjades, mis hõlmab eelkõige järgmist:

a) ühe- ja mitmeaastased suunised valdkondliku toetuse konkreetse summa kohta vastavalt kalanduslepingu artikli 12 lõikele 4;

[...]“.

69 Rakendamise protokoll 2. liites toodud kalapüügi teabelehtedel nr 3–6 on vastava majandamispiirkonna lõunapiirina mainitud paralleeli 20°46'13". Kalapüügi teabelehel nr 6, mis käsitleb tööstuslikku pelaagilist püüki pelaagilise või poolpelaagilise traaliga ja seinnoodaga, on nimetatud traalereid ja seinereid, mis lossivad saagi Dakhla sadamas.

70 Kirjavahetuse teises lõigus on märgitud:

„Läbirääkimiste tulemusel on Euroopa Liit ja Maroko Kuningriik kokku leppinud järgmises.

1. Lääne-Saharaga seoses kinnitavad lepinguosalisel veel kord oma toetust ÜRO protsessile ja ÜRO peasekretäri jõupingutustele leida lõplik poliitiline lahendus kooskõlas ÜRO põhikirja eesmärkide ja põhimõtetega ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide alusel.

2. Kalandusleping on sõlmitud, ilma et see mõjutaks järgmisi vastavaid seisukohti:

– Euroopa Liidu puhul ei mõjuta kalanduslepingus esitatud viited Maroko õigusnormidele tema seisukohta Lääne-Sahara mitteautonoomse territooriumi staatuse – territooriumiga külgnevad veed on hõlmatud kalanduslepingu artikli 1 punktis h määratletud püügipiirkonnaga – ega selle enesemääramisõiguse suhtes;

– Maroko Kuningriigi jaoks on Sahara piirkond riigi territooriumi lahutamatu osa, kus ta rakendab kõiki oma suveräänseid õigusi nagu riigi ülejäänud territooriumil. Maroko on seisukohal, et lahendus kõnealusele piirkondlikule vaidlusele tuleks leida autonoomiat käsitleva algatuse alusel.“

E. Vaidlustatud määrus

71 Nõukogu võttis 29. novembril 2018 vastu määruse (EL) 2019/440, mis käsitleb kalapüügivõimaluste jaotamist Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise säästva kalapüügi partnerluslepingu ja selle rakendamise protokoll alusel (ELT 2019, L 77, lk 1; edaspidi „vaidlustatud määrus“). Vastavalt selle artiklile 2 jõustus see määrus järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*, mida tehti samal ajal vaidlustatud otsuse avaldamisega, st 20. märtsil 2019.

72 Vaidlustatud määruse artikli 1 lõikes 1 on näidatud, et rakendamise protokollil alusel jaotatakse kalapüügivõimalused liikmesriikide vahel järgmiselt:

Püügikategooria	Laeva tüüp	Liikmesriik	Load või kvoodid
Väikesemahuline kalapüük põhjaosas, pelaagilised liigid	Seinerid < 150 brutotonnaž (GT)	Hispaania	22
Väikesemahuline kalapüük põhjaosas	Põhjaõngejadalaevad < 40 GT	Hispaania	25
		Portugal	7
Väikesemahuline kalapüük lõunaosas	Põhjaõngejadalaevad ≥ 40 GT < 150 GT	Portugal	3
		Veoõngejadalaevad ja ritvõngelaevad < 150 GT laeva kohta Kokku ≤ 800 GT	Hispaania
Põhjapüük	Põhjaõngejadalaevad ≤ 150 GT	Hispaania	7
		Portugal	4
	Seinerid ≤ 750 GT Kokku ≤ 3000 GT	Hispaania	5
		Itaalia	0
Tuunipüük	Ritvõngelaevad	Hispaania	23
		Prantsusmaa	4

Tööstuslik pelaagiline püük	85 000 tonni (t) esimesel aastal 90 000 t teisel aastal 100 000 t kolmandal ja neljandal aastal Püügiiloaga laevade jaotus: 10 laeva ≥ 3000 GT ja < 7765 GT 4 laeva ≥ 150 ja < 3000 GT 4 laeva < 150 GT	Esimene aasta: 85 000 t	
		Saksamaa	6871,2 t
		Leedu	21 986,3 t
		Läti	12 367,5 t
		Madalmaad	26 102,4 t
		Iirimaa	3099,3 t
		Poola	4807,8 t
		Ühendkuningriik	4807,8 t
		Hispaania	496,2 t
		Portugal	1652,2 t
		Prantsusmaa	2809,3 t
		Teine aasta: 90 000 t	
		Saksamaa	7275,4 t
		Leedu	23 279,6 t
		Läti	13 095,0 t
		Madalmaad	27 637,9 t
		Iirimaa	3281,6 t
		Poola	5090,6 t
		Ühendkuningriik	5090,6 t
		Hispaania	525,4 t
		Portugal	1749,4 t
		Prantsusmaa	2974,5 t
		Kolmas ja neljas aasta: 100 000 t	
		Saksamaa	8083,8 t
		Leedu	25 866,3 t
		Läti	14 550,0 t
		Madalmaad	30 708,8 t
		Iirimaa	3646,3 t
		Poola	5656,3 t
		Ühendkuningriik	5656,3 t
		Hispaania	583,8 t
		Portugal	1943,8 t
Prantsusmaa	3305,0 t		

II. Menetlus ja poolte nõuded

- 73 Hageja esitas Üldkohtu kantseleisse vastavalt 10. ja 12. juunil 2019 saabunud hagiavaldustega käesolevad hagid, millest esimene registreeriti numbri T-344/19 ja teine numbri T-356/19 all.
- 74 Nõukogu esitas kostja vastused vastavalt 19. septembril 2019 (kohtuasjas T-344/19) ja 20. septembril 2019 (kohtuasjas T-356/19).
- 75 Kuna Üldkohtu kodade koosseisu muudeti 16. oktoobri 2019. aasta otsusega Üldkohtu kodukorra artikli 27 lõike 5 alusel, määrati ettekandja-kohtunik üheksandasse kotta ning seetõttu anti käesolevad kohtuasjad lahendamiseks sellele kojale.
- 76 Hageja esitas 8. novembril 2019 repliigi kohtuasjas T-344/19. Kohtuasjas T-356/19 ei esitanud ta repliiki ettenähtud tähtaja jooksul.
- 77 Üldkohtu üheksanda koja president rahuldab 13. novembri 2019. aasta otsustega avaldused astuda menetlusse nõukogu nõuete toetuseks, mille esitasid Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik ja komisjon nendes kahes kohtuasjas.
- 78 Üldkohtu üheksanda koja president rahuldab 10. detsembri 2019. aasta kohtumäärusega Polisario Rinne vs. nõukogu (T-344/19, ei avaldata, EU:T:2019:862) avalduse astuda menetlusse nõukogu nõuete toetuseks, mille esitasid kohtuasjas T-344/19 Maroko merekalapüügikojad Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée (Vahemere merekalapüügikoda), Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord (Põhja-Atlandi merekalapüügikoda), Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre (Kesk-Atlandi merekalapüügikoda) ja Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud (Lõuna-Atlandi merekalapüügikoda) (edaspidi koos „CPMMid“).
- 79 Komisjon esitas 8. jaanuaril 2020 oma menetlusse astuja seisukohad. Hispaania Kuningriik ja Prantsuse Vabariik esitasid enda omad 9. jaanuaril 2020.
- 80 Nõukogu esitas 9. jaanuaril 2020 vasturepliigi kohtuasjas T-344/19.
- 81 CPMMid esitasid 4. märtsil 2020 oma menetlusse astuja seisukohad kohtuasjas T-344/19.
- 82 Hageja esitas 9. märtsil 2020 oma seisukohad ühelt poolt Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi ja komisjoni menetlusse astuja seisukohtade kohta kohtuasjas T-344/19 ning teiselt poolt Hispaania Kuningriigi ja Prantsuse Vabariigi menetlusse astuja seisukohtade kohta kohtuasjas T-356/19. 20. juunil 2020 esitas ta oma seisukohad CPMMide menetlusse astuja seisukohtade kohta kohtuasjas T-344/19.
- 83 Kohtuasjas T-356/19 ei esitatud määratud tähtaegade jooksul ühtegi taotlust korraldada kohtuistung suuliste seisukohtade ärakuulamiseks. Hageja taotles 22. septembril 2020, et kohtuasjas T-344/19 korraldataks kohtuistung.
- 84 Üldkohus otsustas 23. novembril 2020 üheksanda koja ettepanekul kodukorra artikli 28 alusel suunata kohtuasjad laiendatud koosseisule.
- 85 Üldkohus otsustas 9. detsembril 2020 kodukorra artikli 106 lõike 1 alusel avada menetluse suulise osa. Lisaks palus ta menetlusosalistel võtta seisukoht kohtuasjade liitmise kohta menetluse suulise osa ja kohtuotsuse huvides.

- 86 Kahe 18. detsembri 2020. aasta menetlust korraldava meetmega kohtuasjas T-344/19 esitas Üldkohus ühelt poolt menetlusosalistele küsimused kirjalikuks vastamiseks ning palus hagejal, nõukogul ja komisjonil anda täiendavat teavet ning teiselt poolt palus menetlusosalistel täpsustada kohtuistungil oma seisukohta teatavates põhimõttelistes küsimustes, mis olid selles kohtuasjas vaidluse seisukohast olulised.
- 87 Hageja, nõukogu ja komisjon esitasid 25. jaanuaril 2021 oma kirjalikud vastused Üldkohtu küsimustele ja esitasid nõutud teabe. Põhimenetlusosalised esitasid oma seisukohad kohtuasjade liitmise küsimuses 25. jaanuaril 2021.
- 88 Üldkohtu üheksanda koja laiendatud koosseisus president tegi 28. jaanuaril 2021 otsuse liita kohtuasjad menetluse suulise osa ja kohtuotsuse huvides.
- 89 Hageja esitas 25. veebruaril 2021 kodukorra artikli 85 lõike 3 alusel uued, täiendavad tõendid. Komisjon esitas oma seisukohad nende kohta 12. märtsil 2021, samas kui nõukogu ja CPMMid esitasid oma seisukohad 15. märtsil 2021.
- 90 Kohtuistung toimus 3. märtsil 2021. Kohtuistungil palus Üldkohus Hispaania Kuningriigil ja komisjonil esitada kirjalikult mõne täpsustuse faktiliste asjaolude kohta.
- 91 Komisjon esitas 9. märtsil 2021 taotluse, et Üldkohus säilitaks ELTL artikli 264 teise lõigu alusel vaidlustatud otsuse tühistamise korral selle toime kuni hilisema kuupäevani või apellatsioonkaebuse esitamise korral kuni hetkeni, mil Euroopa Kohus teeb selle kohta otsuse.
- 92 Hispaania Kuningriik ja komisjon vastasid vastavalt 10. ja 12. märtsil 2021 Üldkohtu palvetele täpsustada faktilisi asjaolusid. Hageja esitas vastuseks sellele palvele omal algatusel uued asjaolud 12. märtsil 2021. Hispaania Kuningriik ja komisjon esitasid seisukohad nende asjaolude kohta 25. märtsil 2021, samas kui nõukogu ja CPMMid esitasid enda omad nende kohta vastavalt 29. märtsil ja 2. aprillil 2021. Lisaks esitasid Hispaania Kuningriik ja nõukogu vastavalt 25. ja 29. märtsil 2021 seisukohad komisjoni eespool punktis 91 nimetatud taotluse kohta, samas kui hageja ja Prantsuse Vabariik esitasid oma seisukohad selle taotluse kohta 2. aprillil 2021. Menetluse suuline osa kuulutati lõppenuks 9. aprillil 2021 ja kohtuasjades algas nõupidamine.
- 93 Pärast kohtunik Berke surma 1. augustil 2021 jätkasid need kolm kohtunikku, kelle allkiri on käesoleval kohtuotsusel, nõupidamist vastavalt kodukorra artiklile 22 ja artikli 24 lõikele 1.
- 94 Hageja palub Üldkohtul:
- kohtuasjas T-344/19 tühistada vaidlustatud otsus;
 - kohtuasjas T-356/19 juhul, kui Üldkohus peaks asuma seisukohale, et vaidlustatud määrus kujutab endast vahemeedet, mille eesmärk on takistada seda, et vaidlustatud otsus puudutab teda otseselt, tühistada see määrus;
 - mõista kohtukulud välja nõukogult ja menetlusse astujatelt.
- 95 Nõukogu palub Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;

- mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 96 Hispaania Kuningriik palub Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - otsustada kohtukulude jaotamine.
- 97 Prantsuse Vabariik palub Üldkohtul jätta hagi rahuldamata.
- 98 Komisjon märgib, et toetab nõukogu nõudeid. Lisaks palub ta kohtuasjas T-344/19 Üldkohtul säilitada vaidlustatud otsuse tühistamise korral selle tagajärjed kuni hilisema kuupäevani või apellatsioonkaebuse esitamise korral kuni hetkeni, mil Euroopa Kohus teeb selle kohta otsuse.
- 99 Kohtuasjas T-344/19 paluvad CPMMid Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.

III. Õiguslik käsitus

A. Hagi kohtuasjas T-344/19

- 100 Hageja, kes kinnitab end tegutsevat „Sahara rahva nimel“, palub oma haviga kohtuasjas T-344/19 tühistada vaidlustatud otsus sisuliselt sel põhjusel, et kiites vaidlusaluse lepingu heaks ilma selle rahva nõusolekuta, rikkus nõukogu kohustusi, mis liidul on oma suhetes Maroko Kuningriigiga liidu ja rahvusvahelise õiguse kohaselt. Hageja väidab nimelt, et seda lepingut kohaldatakse Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes, selles on nähtud ette, et liidu kalalaevad kasutavad Lääne-Sahara loodusvarasid, ning sellega soodustatakse poliitikat, mille kohaselt annekteerib kõnesolev kolmas riik selle territooriumi. Konkreetselt kinnitab hageja, et selle lepingu sõlmimine ei ole kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga, mis on loodud kohtuotsustega nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK ning mis välistab niisuguse territoriaalse kohaldamise.
- 101 Esitamata ametlikult vastuvõetamatuse vastuväidet, esitab nõukogu, keda toetavad Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid, esimese võimalusena selle hagi kohta kaks olulist asja läbivaatamist takistavat asjaolu, millest ühe kohaselt puudub hagejal kohtumenetlusõigus- ja -teovõime liidu kohtutes ning teise kohaselt puudub tal õigus esitada hagi vaidlustatud otsuse peale. Eelkõige seab nõukogu, keda toetavad Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid, nende oluliste asja läbivaatamist takistavate asjaolude raames kahtluse alla selle rolli ulatuse ja ainuõiguslikult talle kuulumise, mida hageja nõuab endale Lääne-Sahara rahva suhtes. Lisaks seavad CPMMid omalt poolt kahtluse alla, kas volikiri, mille hageja andis oma advokaadile, on kehtiv. Teise võimalusena paluvad nõukogu, Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid lükata tagasi hageja sisulised argumendid. Konkreetselt väidab nõukogu, keda toetavad Hispaania Kuningriik ja Prantsuse Vabariik, sisuliselt seda, et kalanduslepingut heaks kiites järgis ta Euroopa Kohtu praktikat. Komisjon ja CPMMid, kes nõustuvad küll selle argumendiga, arvavad aga, et see kohtupraktika ei ole nii või teisiti hagi analüüsimisel asjakohane, eelkõige sellepärast, et see käsitleb nende lepingute tõlgendamist, mille

liit on Maroko Kuningriigiga sõlminud, mitte nende kehtivust. Lisaks leiavad nõukogu, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid, et ei saa tugineda rahvusvaheliste õiguse põhimõtetele, millele hageja on rajanud oma argumentatsiooni.

- 102 Kõigepealt tuleb ühelt poolt märkida, et selle hagiga püütakse saavutada vaidlustatud otsuse tühistamist, sest sellega sõlmiti kalandusleping, rakendamise protokoll ja kirjavahetus, kusjuures need kaks viimast õigusakti on kalanduslepingu lahutamatu osa vastavalt selle lepingu artiklile 16.
- 103 Teiselt poolt teeb Üldkohus tänase kohtuotsusega Polisario Rinne vs. nõukogu (T-279/19) otsuse hageja hagi kohta, milles viimane palus tühistada nõukogu 28. jaanuari 2019. aasta otsuse (EL) 2019/217 Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise kirjavahetuse vormis lepingu (millega muudetakse Euroopa – Vahemere piirkonna lepingu (millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Maroko Kuningriigi vahel) protokolle nr 1 ja nr 4) sõlmimise kohta (ELT 2019, L 34, lk 1). Nagu ilmneb selle kohtuotsuse põhistusest, rajanevad kohtuasjas T-279/19 hagi väited ja olulised asja läbivaatamist takistavad asjaolud, mille on esitanud nõukogu – kostja, keda toetavad eelkõige Prantsuse Vabariik ja komisjon –, suuresti samadel õiguslikel alustel ja argumentidel nagu käsitletaval juhul esitatud väited ja olulised asja läbivaatamist takistavad asjaolud. Järelikult analüüsib Üldkohus vajaduse korral neid viimaseid selles kohtuotsuses esitatud põhjendustest lähtudes.

1. Repliigi teatavate lisade vastuvõetavus

- 104 Nõukogu vaidles vasturepliigis kodukorra artikli 85 alusel vastu lisade C.1–C.3, C.5, C.6, C.8, C.9, C.12, C.14, C.15, C.17, C.21, C.22, C.24–C.40 ja C.42–C.53 vastuvõetavusele sel põhjusel, et nende tõendite hiline esitamine ei ole tema sõnul õigustatud. Selles küsimuses tuleb meenutada, et kodukorra artikli 85 lõike 2 kohaselt võivad kohtuasja pooled repliigis ja vasturepliigis esitada oma argumentide toetamiseks täiendavaid tõendeid, tingimusel et nende hiline esitamine on õigustatud. Neid sätteid tuleb siiski tõlgendada koosmõjus kodukorra artikli 92 lõikega 7, mis sätestab sõnaselgelt, et vastutõendi esitamine ja varem esitatud tõendite täiendamine on lubatud. Järelikult, nagu tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, ei hõlma eelnimetatud artikli 85 lõikes 2 sisalduv norm, milles on kehtestatud õigust lõpetav tähtaeg, vastutõendi esitamist või tõendi täiendamist pärast seda, kui teine pool on kostja vastuses vastupidise tõendi esitanud (vt 18. septembri 2017. aasta kohtuotsus Uganda Commercial Impex vs. nõukogu, T-107/15 ja T-347/15, ei avaldata, EU:T:2017:628, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 105 Käsitletaval juhul piisab, kui märkida, et nagu tuleneb repliigi osadest, kus on sellele viidatud, võimaldavad lisades esitatud tõendid, mille nõukogu vaidlustab, vastata argumentidele, millega nõukogu väidab kostja vastuses ühelt poolt, et konsultatsioonid, mille komisjon ja Euroopa välisteenistus läbi viisid, et saada Lääne-Sahara rahva nõusolek, olid kehtivad, ning teiselt poolt, et hagejal ei ole kohtumenetlusõigus- ja -teovõimet ega õigust esitada hagi. Seega ei kohaldata kodukorra artikli 85 lõikes 2 sätestatud normi, mis kehtestab õigust lõpetava tähtaja, nende tõendite suhtes, mis on seega vastuvõetavad. Sellest järeldub, et oluline asja läbivaatamist takistav asjaolu, mille nõukogu on nende kohta esitanud, tuleb tagasi lükata.

2. Hagi vastuvõetavus

- 106 Enne kui hakata analüüsima nõukogu esitatud olulisi asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid ja CPMMide avaldatud kahtlusi, tuleb märkida, et selle hagi ese tõstatab teisigi vastuvõetavuse küsimusi, mille kohta Üldkohus peab seisukoha võtma omal algatusel. Need küsimused

puudutavad ühelt poolt eeldust, millele hageja rajab oma õiguse esitada hagi, st eeldust, et vaidlusaluse lepingu territoriaalsesse kohaldamisalasse kuuluvad ka Lääne-Sahara ja sellega külgnevad veed, ning teiselt poolt vaidlustatud otsuse tühistamise nõuete ulatust.

a) Vaidlusaluse lepingu territoriaalne kohaldamisala

- 107 Hagiavalduses esitatud väidetest ja argumentidest ilmneb, et see hagi rajaneb eeldusel, et vaidlusalust lepingut kohaldatakse Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes. Konkreetselt hagi vastuvõetavuse osas tugineb hageja väidetavale asjaolule, et vaidlustatud otsus puudutab teda kui Lääne-Sahara rahva esindajat selle lepingu niisuguse territoriaalse kohaldamise tõttu otseselt ja isiklikult.
- 108 Seega tuleb sissejuhatavalt kontrollida, kas eeldus, millele hageja rajab oma õiguse esitada hagi vaidlustatud otsuse peale, on õige.
- 109 Selles küsimuses tuleb esimesena märkida, et kalanduslepingu artikli 1 punkti h kohaselt on püügipiirkonnaks selle lepingu tähenduses „Kesk-Atlandi idaosa veed, mis asuvad paralleelide 35°47'18" N ja 20°46'13" N vahel, sealhulgas Lääne-Saharaga külgnevad veed“, ilma et see mõjutaks kolmandate riikide õigusi – eelkõige püügipiirkonnaga külgnevate rannikuriikide õigusi (vt punkt 61 eespool).
- 110 Nagu lisaks on märgitud eespool punktis 69, on rakendamise protokollis 2. liites toodud kalapüügi teabelehtedel nr 3–6 vastava majandamispiirkonna lõunapiirina mainitud paralleeli 20°46'13" ja kalapüügi teabelehel nr 6 on nimetatud laevu, mis lossivad saagi Dakhla sadamas, mis asub Lääne-Saharas.
- 111 Nende sätete sõnastusest järeldeb, et nendes nimetatud geograafiliste koordinaatide piiresse jäävad nii veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste ja jurisdiktsiooni alla, kui ka Lääne-Saharaga külgnevad veed – mida näitavad ka kohtujurist Wathelet' kohtuasjas Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1) esitatud ettepaneku punktis 66 ära toodud kaardid ning selle ettepaneku punktid 66–69. Komisjon kinnitas kirjalikus vastuses Üldkohtu küsimusele, et püügipiirkondade piiritlus nendel kaartidel vastab enamjaolt eespool punktis 110 nimetatud teabelehtedel näidatud majandamispiirkondade piiridele.
- 112 Teisena tuleb märkida, et ühelt poolt on kalanduslepingu artiklis 12 ette nähtud, et makstakse „rahalist toetust“, mis sisaldab selle artikli lõike 2 järgi muu hulgas „liidu valdkondlikku toetust“, ning teiselt poolt on selle lepingu osalised kohustatud selle artikli 4 kohaselt uurima „[sellest] lepingust tuleneva sotsiaal-majandusliku kasu õiglast geograafilist ja ühiskondlikku jaotust“ „tagamaks, et sellest on asjaomasele elanikkonnale kasu proportsionaalselt püügitegevusega“ (vt punkt 63 eespool).
- 113 Eespool punktis 112 osundatud sätteid on täpsustatud konkreetselt rakendamise protokollis artiklitega 6 ja 7. Selle protokollis artikli 6 lõikes 2 on nähtud eelkõige ette, et Maroko Kuningriigi ametiasutused esitavad meetodi, mille tulemusena saavutatakse geograafiline ja sotsiaalne jaotus, ning eraldatud summade jaotusmeetodi, mille vaatab läbi kalanduslepingu artikliga 13 loodud ühiskomitee. Lisaks on protokollis artikli 7 lõikes 2 sätestatud, et hiljemalt kolm kuud pärast selle protokollis kohaldamise alguskuupäeva lepib see ühiskomitee kokku mitmeaastases valdkondlikus kavas ja selle rakendamise üksikasjades.

- 114 Kolmandana, kalanduslepingut kohaldatakse kalanduslepingu artikli 14 „Geograafiline kohaldamisala“ järgi nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse ühelt poolt EL lepingut ja EL toimimise lepingut ning teiselt poolt „[selle] lepingu artikli 6 lõikes 1 osutatud õigusnorme“, st selle viimase artikli sõnastuse kohaselt Maroko õigusnorme, mis on kohaldatavad püügitegevuse suhtes (vt punktid 62 ja 65 eespool).
- 115 Neljandana on kirjavahetuse teise lõigu lõikes 1 täpsustatud, et „Lääne-Saharaga seoses kinnitavad“ liit ja Maroko Kuningriik „veel kord oma toetust ÜRO protsessile“. Kirjavahetuse teise lõigu lõikes 2 on täpsustatud, et „[k]alandusleping on sõlmitud, ilma et see mõjutaks [nende] vastavaid seisukohti“ „[l]iidu puhul [...] Lääne-Sahara mitteautonoomse territooriumi staatuse [...] suhtes“ ning „Maroko Kuningriigi jaoks [...] Sahara piirkon[na kui] riigi territooriumi lahutamatu osa [suhtes], kus ta rakendab kõiki oma suveräänseid õigusi“ (vt punkt 70 eespool).
- 116 Viiendana ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 3 ja 5 (vt punkt 60 eespool), et pärast seda, kui kuulutati kohtuotsus *Western Sahara Campaign UK*, milles Euroopa Kohus otsustas, „et ei [2006. aasta kalandus]leping ega [2013. aasta] protokoll ei ole kohaldatav Lääne-Sahara territooriumiga külgnevate vete suhtes“, on vaidlusaluse lepingu sõlmimise eesmärk võimaldada „liidu laevastik[el]“ „oma püügitegevust [...] jätkata“, tagada, et „[lepingu kohaldamisalasse] kuuluksid“ ka need veed, ning et „[k]alandusalase partnerluse jätkami[se abil]“ „[saaks] kõnealune territoorium [...] jätkuvalt lepingus sätestatud valdkondlikku toetust kooskõlas liidu ja rahvusvahelise õigusega, sealhulgas inimõigustega, ning tooks asjaomasele elanikkonnale kasu“.
- 117 Järelikult tuleneb ühest küljest vaidlusaluse lepingu sätetest tervikuna ning vaidlustatud otsuse põhjendustest sõnaselgelt, et selle lepingu eesmärk, mida kinnitab selle osaliste kavatsus, on võimaldada liidu kalalaevastikel tegelda oma püügitegevusega alas, mille hulka kuuluvad nii Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste ja jurisdiktsiooni all olevad veed kui ka Lääne-Saharaga külgnevad veed. Teisest küljest tuleneb nendest ka, et seda lepingut kohaldatakse nii Maroko Kuningriigi territooriumil kui ka Lääne-Sahara territooriumil, vähemalt selle territooriumi osas, mida kontrollib see kolmas riik ja kus „kohaldatakse“ kalanduslepingu artikli 6 lõike 1 järgi Maroko „õigusnorme ja reegleid“. Konkreetselt on see nii sätetega, mis käsitlevad rahalist hüvitist, mis sisaldab valdkondlikku toetust ja mis võib tuua kasu selle territooriumi „elanikkonnale“ vastavalt püügitegevusele Lääne-Saharaga külgnevates vetes.
- 118 Seda analüüsi ei sea kahtluse alla see, kuidas Euroopa Kohus tõlgendas ühelt poolt assotsieerimis- ja liberaliseerimislepingu kohaldamisala kohtuotsuse nõukogu *vs. Polisario Rinne* punktides 86–126 ning teiselt poolt 2006. aasta kalanduslepingu ja 2013. aasta protokolliga kohaldamisala kohtuotsuse *Western Sahara Campaign UK* punktides 59–82 (vt punktid 36–40 ja 44–51 eespool).
- 119 Kohtuotsuse nõukogu *vs. Polisario Rinne* punktides 86–126 ja kohtuotsuse *Western Sahara Campaign UK* punktides 59–82 ilmneb, et lepingulises raamistikus, mille moodustab assotsieerimisleping, ei saa liidu ja Maroko Kuningriigi vahel sõlmitud lepingut tõlgendada nii, et Lääne-Sahara territoorium kuulub kaudselt selle viimase lepingu territoriaalsesse kohaldamisalasse, nagu see on määratletud lepingu artiklis 94 (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punkt 187). Lisaks tuleneb kohtuotsuse *Western Sahara Campaign UK* punktides 73 ja 79, et kahe lepinguosalise vahel sõlmitud kalanduslepingut ja selle raames sõlmitud rakendamise protokolliga, milles on nimetatud „Maroko püügipiirkonda“, mis on määratletud nii, et see on Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla kuuluvad veed, ei saa tõlgendada nii, et sellesse Maroko püügipiirkonda kuuluvad Lääne-Saharaga külgnevad veed.

- 120 Seevastu ei võtnud Euroopa Kohus kohtuotsustes nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK seisukohta tagajärgede kohta, mis tulenevad sellest, kui liidu ja Maroko Kuningriigi vahel sõlmitakse leping, mis näeb sõnaselgelt ette, et selle kohaldamisala laieneb Lääne-Sahara territooriumile ja sellega külgnevatele vetele. Konkreetselt ei ole Euroopa Kohus põhimõtteliselt välistanud – nagu märgivad komisjon ja Prantsuse Vabariik –, et selle territooriumi ja sellega külgnevate vete sõnaselge arvamine selle lepingu kohaldamisalasse võiks olla õiguspärane (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 187 ja 188).
- 121 Lisaks ei saa eelkõige Viini konventsiooni artikli 31 lõike 3 punktist c tulenev nõue, mille kohaselt tuleb rahvusvahelise lepingu sätteid tõlgendada, võttes arvesse kõiki rahvusvahelise õiguse norme, mida kohaldatakse lepinguosaliste vahel, anda alust tõlgendada neid sätteid viisil, mis on vastuolus nende sõnastusega, kui nende tähendus on selge ja lisaks on tõendatud, et see tähendus vastab tähendusele, mille lepinguosalistes soovisid neile anda. Nimelt peale asjaolu, et seda nõuet tuleb kohaldada kooskõlas selle konventsiooni artikli 31 lõikes 1 sätestatud põhimõttega, et lepingut tõlgendatakse heas usus, andes lepingus kasutatud mõistetele konteksti arvestades tavatähenduse ning lähtudes lepingu mõttest ja eesmärgist, ei tohi niisugune rakendamine tuua kaasa seda, et moonutatakse nende õiguste ja kohustuste sisu, millega liit ja Maroko Kuningriik on vaidlusaluse lepingu raames vastastikku nõustunud (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 190–192).
- 122 Ent kuivõrd vaidlusaluse lepingu eesmärk on aga konkreetselt luua õiguslik raamistik Lääne-Saharaga külgnevate vete arvamiseks liidu laevadele lubatud püügipiirkonda ning seega selleks, et kohaldada nimetatud territooriumi suhtes rahalist hüvitist, mida liit maksab proportsionaalselt nende laevade tegevusega, tuleb sellest paratamatult järeldada, et selle lepinguga soovisid lepinguosalistes teha erandi assotsieerimislepingu artiklist 94 osas, mis puudutab nende tegevuste ja nimetatud hüvitise suhtes kohaldatavate õigusnormide territoriaalset kohaldamisala. Selle artikliga on nimelt piiratud assotsieerimislepingu kohaldamisala Maroko Kuningriiki puudutavas osas tema territooriumiga (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 189).
- 123 Eeldus, millele hageja rajab oma õiguse esitada hagi vaidlustatud otsuse peale, st eeldus, et vaidlustatud otsusega on heaks kiidetud liidu ja Maroko Kuningriigi vaheline leping, mida kohaldatakse sõnaselgelt Lääne-Sahara territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes, on niisiis õige.

b) Tühistamisnõuete ulatus

- 124 Üldkohus märgib, et selle hagi raames vaidlustab hageja oma väidete ja argumentidega vaidlustatud otsuse üksnes sel põhjusel, et sellega on heaks kiidetud vaidlusaluse lepingu kohaldamine Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes – mida hageja kinnitas sisuliselt kohtuistungil vastuseks Üldkohtu sellesisulisele küsimusele. Seega ei soovi hageja nende väidete ja argumentidega vaidlustada seda, kas nende õigusaktide kohaldamine Maroko Kuningriigi territooriumi või selle kolmanda riigi suveräänsete õiguste ja jurisdiktsiooni alla kuuluvate vete suhtes on õiguspärane – niisugust kohaldamist ei ole seega käesoleva vaidluse raames kahtluse alla seatud.
- 125 Hagiavalduse – eelkõige selle sissejuhatava ja kokkuvõtva osa – sõnastusest ilmneb siiski, et hageja palub oma nõuetes vaidlustatud otsuse tühistada ega piira seda tühistamisnõuet sõnaselgelt vaidlustatud otsuse osaga, milles sellega kiideti heaks vaidlusaluse lepingu kohaldamine Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes.

c) Nõukogu esitatud esimene oluline asja läbivaatamist takistav asjaolu, mille kohaselt ei ole hagejal kohtumenetlusõigus- ja -teovõimet

- 132 Nõukogu põhjendab enda esitatud esimest olulist asja läbivaatamist takistavat asjaolu väitega, et hageja ei ole juriidiline isik ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses, kellel oleks kohtumenetlusõigus- ja -teovõime liidu kohtutes. Esiteks toob nõukogu esile, et hageja ei ole juriidiline isik mõne liikmesriigi riigisisese õiguse kohaselt. Teiseks väidab ta, et hageja ei ole rahvusvahelise õiguse subjekt. Kolmandaks väidab ta, et hageja ei vasta kriteeriumidele, mille on kindlaks määranud liidu kohtud ja mis peavad olema täidetud, et üksusel, kellel ei ole õigusvõimet, võiks olla kohtumenetlusõigus- ja -teovõime, ja eelkõige tingimusele, et liit peab asjaomast üksust käsutama eraldi subjektina, kellel on õigused ja kohustused.
- 133 Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid esitavad sisuliselt samad argumendid nagu nõukogu. CPMMid väidavad lisaks, et hagejal ei ole vajalikku autonoomiat, et tegutseda õigussuhetes vastutava üksusena, võttes arvesse tema suhteid Sahara Araabia Demokraatliku Vabariigiga, mida ÜRO ja liit ei ole tunnustanud.
- 134 Hageja põhjendab oma kohtumenetlusõigus- ja -teovõimet väitega, et ta on rahvuslik vabastusliikumine, mille õigused ja kohustused tulenevad otseselt rahvusvahelisest õigusest Lääne-Sahara eraldiseisva ja erineva staatuse ning Sahara rahva enesemääramise õiguse tõttu. Seda staatust kinnitab tema sõnul eelkõige tema võime sõlmida lepinguid ja asjaolu, et ÜRO Peaassamblee tunnustas teda selle rahva ainsa esindajana. Hageja väitel vastab ta rahvusvahelise õiguse subjektina ammugi kriteeriumidele, mis on kindlaks määratud kohtupraktikas ja peavad olema täidetud, kui kontrollitakse, kas üksust, kellel ei ole õigusvõimet, võib pidada juriidiliseks isikuks ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses.
- 135 Kõigepealt tuleb meenutada, et ELTL artikli 263 neljanda lõigu kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik selle artikli esimeses ja teises lõigus sätestatud tingimustel esitada hagi temale adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava akti vastu ning halduse üldakti vastu, mis puudutab teda otseselt ega sisalda rakendusmeetmeid.
- 136 Lõpuks tuleb märkida, et kohtupraktika kohaselt on nii, et kuigi mõiste „juriidiline isik“, mis esineb ELTL artikli 263 neljandas lõigus, eeldab põhimõtteliselt õigusvõime olemasolu – mida tuleb kontrollida, lähtudes riigisisestest õigusest, mille alusel asutati see juriidiline isik –, ei lange see tingimata kokku mõistetega, mis on omased liikmesriikide erinevatele õiguskordadele. Seega on kohtupraktikas juba tunnustatud üksuste kohtumenetlusõigus- ja -teovõimet liidu kohtutes olenemata küsimusest, kas nad on riigisisese õiguse alusel juriidilise isikuna asutatud (vt tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 83 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 137 Nii oli see konkreetselt juhul, kui ühelt poolt oli asjaomane üksus piisavalt representatiivne isikute osas, kelle liidu õigusest tulenevaid õigusi väitis ta end kaitsvat, ning tal oli vajalik autonoomia ja vastutus, et tegutseda selle õigusega kindlaks määratud õigussuhete raames, ning teiselt poolt olid institutsioonid teda juba tunnustanud suhtluspartnerina neid õigusi käsitlevatel läbirääkimistel (vt tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 84 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 138 Nii oli see ka konkreetselt juhul, kui liidu institutsioonid olid kohelnud seda üksust eraldiseisva subjektina, kellel on omaenese õigused ja kohustused. Ühtluse ja õigluse kaalutlustel tuleks tunnustada niisuguse üksuse kohtumenetlusõigus- ja -teovõimet, kui ta soovib vaidlustada

- meetmed, mis piiravad tema õigusi, või ebasoodsad otsused, mille institutsioonid on tema suhtes teinud (vt tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 139 Tuleb lisada, et kohtupraktika ei välista, et eespool punktides 137 ja 138 viidatud kohtuasjade kontekstidest erinevates kontekstides nõustutakse, et kohtumenetlusõigus- ja -teovõime liidu kohtus on üksusel olenemata tema õigusvõimest riigisisises õiguses, eelkõige juhul, kui seda nõuavad tõhusa kohtuliku kaitse nõuded, ning mõiste „juriidiline isik“ kitsendav tõlgendus tuleb tagasi lükata (vt tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 86 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 140 Viimaseks saab kohtupraktikast järeldada, et niisugused rahvusvahelise avaliku õiguse subjektid nagu kolmandad riigid on juriidilised isikud liidu õiguse tähenduses (vt tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 87 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 141 Nagu ka kohtuasjas, milles tehti tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu (T-279/19), on käsitletaval juhul nii, et kuigi menetlusosalised on ühel meelel selles, et hagejal ei ole riigisisese õiguse kohaselt õigusvõimet, lähevad nende arvamused lahku küsimuses, kas tal on õigusvõime rahvusvahelise avaliku õiguse järgi, eelkõige mis puudutab küsimust, kuidas mõjutab õigusvõimet hageja roll Lääne-Sahara enesemääramise protsessi raames, ning kas selle territooriumi rahva esindamine tema poolt on piiratud või mitte (tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 88 ja 89).
- 142 Tuleb seega kontrollida – lähtudes eespool punktides 136–140 nimetatud mõistet „juriidiline isik“ käsitlevast kohtupraktikast –, kas hageja roll ja temapoolne esindamine annavad talle kohtumenetlusõigus- ja -teovõime liidu kohtus (tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 90).
- 143 Selles küsimuses tuleb esimesena meenutada, et kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punktis 89, millele hageja tugineb oma hagi raames, märkis Euroopa Kohus, et tavaõiguslik enesemääramise põhimõte kuulub liidu ja Maroko Kuningriigi vahelistes suhetes kohaldatavate rahvusvahelise õiguse normide hulka, mida Üldkohus oli kohustatud arvesse võtma. Konkreetsemalt meenutas Euroopa Kohus selle kohtuotsuse punktis 105, et Rahvusvaheline Kohus rõhutas Lääne-Saharat käsitlevas nõuandvas arvamuses, et nimetatud territooriumi rahval on üldise rahvusvahelise õiguse kohaselt enesemääramise õigus, nagu on tõdetud selle kohtuotsuse punktides 90 ja 91, arvestades et ÜRO Peaassamblee soovitas Lääne-Sahara küsimust käsitleva resolutsiooni 34/37 punktis 7, et Polisario Rinne, mis „esindab Lääne-Sahara rahvast, osaleks täiel määral Lääne-Sahara küsimusele õiglase kestva ja lõpliku poliitilise lahenduse otsimises“.
- 144 Nendest kaalutlustest ilmneb, et rahvusvahelises õiguses tunnustatakse, et Lääne-Sahara rahval on enesemääramise õigus, mida liidu kohtud peavad arvesse võtma, ning et selle õiguse alusel tunnustas ÜRO Peaassamblee, et hagejal kui selle rahva esindajal on õigus osaleda „täiel määral“ poliitilise lahenduse otsimises selle territooriumi lõpliku staatuse küsimusele. Lisaks tuleb meelde tuletada, et seda õigust kinnitati resolutsiooniga 35/19 (vt punkt 16 eespool) ning et hageja kasutas seda ÜRO egiidi all toimunud läbirääkimiste raames, mida Maroko Kuningriik ja tema ise pidasid alates 1988. aastast (vt punktid 17, 18 ja 20 eespool) (kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 92).

- 145 Selle olulise asja läbivaatamist takistava asjaolu raames ei vaidlusta nõukogu, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid aga seda, et hageja kasutas oma õigust osaleda Lääne-Sahara enesemääramise protsessis selle territooriumi rahva esindajana – oma õigust, mida on tunnustanud ÜRO organid (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 93).
- 146 Lisaks, nagu hageja märgib, kehtib tema kui Lääne-Sahara rahva esindaja suhtes teatav hulk kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest, eelkõige Mauritaania Islamivabariigiga sõlmitud rahulepingust (vt punkt 15 eespool); kokkulepetest, millele Maroko Kuningriik ja tema ise jõudsid teatavates küsimustes, mis puudutavad ÜRO peasekretäri lahendustepanekuid, ning neljast Genfi 12. augusti 1949. aasta konventsioonist ja Genfi 12. augusti 1949. aasta konventsioonide lisaprotokollist rahvusvaheliste relvakonfliktide ohvrite kaitse kohta (I protokoll), mis allkirjastati 8. juunil 1977 ja millega ta ühines 23. juunil 2015 (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 94).
- 147 Pealegi ei vaidlusta nõukogu, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid – nagu hageja märgib – seda, et ta osaleb selle erikomisjoni töös, mille ülesanne on analüüsida olukorda, mis puudutab ÜRO Peaassamblee koostatud deklaratsiooni koloniaalmaadele ja -rahvastele iseseisvuse andmise kohta kohaldamist, kui see töö on seotud Lääne-Sahara küsimusega, ning ÜRO Majandus- ja Sotsiaalkomitee asutatud Aafrika Majanduskomisjoni (ECA) ning Aafrika Liidu rahandusele, rahaküsimustele, majanduse planeerimisele ja integratsioonile spetsialiseerunud tehnilise komisjoni ühises töös (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 95).
- 148 Hagejat tunnustatakse seega rahvusvahelisel tasandil Lääne-Sahara rahva esindajana, isegi eeldusel, et see tunnustamine on leidnud aset – nagu väidavad nõukogu, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid – selle territooriumi enesemääramise protsessi piiratud raamistikus. Lisaks eeldab tema osalemine selles protsessis, et tal on vajalik autonoomia ja vastutus, et selles raamistikus tegutseda, mida kinnitab ka tema kohtutoimikusse esitatud põhikiri. Asjaolu, et hageja õigused ja kohustused ei ole – nagu väidavad nõukogu, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid – samaväärsed riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide õiguste ja kohustustega – millele ei ole pealegi vastu vaieldud –, ei ole seejuures määrava tähtsusega (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 96 ja 97).
- 149 Teisena väidab hageja õigesti, et institutsioonid on võtnud tema rolli ja representatiivsuse teadmiseks. Ühelt poolt tõdes Euroopa Kohus kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punktis 105 isegi, et ÜRO Peaassamblee on hageja niisugust representatiivsust tunnustanud (vt punkt 143 eespool). Teiselt poolt esitab hageja asjaolusid, mis näitavad, et ta suhtleb komisjoniga korrapäraselt Lääne-Sahara olukorda puudutavates küsimustes. Lisaks tegi Euroopa välisteenistus vaidlustatud otsuse põhjenduses 11 nimetatud konsultatsioonide raames (vt punkt 60 eespool) hagejale ettepaneku vahetada temaga mõtteid vaidlusaluse lepingu teemal, nagu ilmneb komisjoni hindamisaruandest kasu kohta, mida toovad Lääne-Sahara elanikkonnale säästva kalapüügi leping liidu ja Maroko Kuningriigi vahel ja selle rakendamise protokoll, ning selle elanikkonnaga konsulteerimise kohta, mis oli kaasas komisjoni 8. oktoobri 2018. aasta ettepanekuga võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise säästva kalapüügi partnerluslepingu, selle rakendamise protokoll ja lepingu juurde kuuluva kirjavahetuse sõlmimise kohta liidu nimel (SWD(2018) 433 (final), edaspidi „8. oktoobri 2018. aasta aruanne“). Hageja väidab seega põhjendatult, et liidu institutsioonid peavad teda legitiimseks

suhtluspartneriks küsimustes, mis võivad puudutada seda territooriumi, sh mis puudutab seisukoha avaldamist vaidlusaluse lepingu sõlmimise küsimuses (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 98).

- 150 Kolmandana tuleb tõdeda, et kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punktis 106 leidis Euroopa Kohus, et sama kohtuotsuse punktis 105 välja toodud asjaolusid arvestades (vt punkt 143 eespool) tuleb Lääne-Sahara rahvast käsitada rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte tähenduses kui „kolmandat isikut“, keda niisuguses rollis võib assotsieerimislepingu kohaldamine mõjutada, kui Lääne-Sahara territoorium lisatakse lepingu kohaldamisalasse, ning seega tuleb selliseks kohaldamiseks igal juhul saada tema nõusolek (tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 99).
- 151 Lisaks tugines Euroopa Kohus kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK punktides 63 ja 64 kaalutlustele, mis on esitatud kohtuotsuses nõukogu vs. Polisario Rinne, eelkõige selle punktides 105 ja 106, ning järeldas, et 2006. aasta kalanduslepingu kohaldamisala ei saa tõlgendada nii, et see hõlmab Lääne-Sahara territooriumi, vastasel korral rikutakse enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtteid. Ka sama kohtuotsuse punktides 69–73, milles tugineti mereõiguse konventsiooni sätetele, leidis Euroopa Kohus selle järelduse põhjal, et nende põhimõtetega oleks vastuolus seisukoht, et selle mitteautonoomse territooriumiga külgnevad veed kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste ja jurisdiktsiooni alla kalanduslepingu tähenduses.
- 152 Käesoleva hagiga soovib hageja aga kaitsta Lääne-Sahara rahva enesemääramise õigust sisuliselt sel põhjusel, et vaidlustatud otsusega ei ole seda õigust austatud, kiites heaks niisuguse lepingu sõlmimise Maroko Kuningriigiga, mida kohaldatakse selle territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes, ilma tema nõusolekuta – vastupidi sellele, mida otsustas Euroopa Kohus (vt punkt 100 eespool). Järelikult on vaja asuda seisukohale, et sellises spetsiifilises olukorras tuleb tõhusa kohtuliku kaitse nõuete tõttu igal juhul tunnustada hageja õigust esitada Üldkohtule hagi selle õiguse kaitseks (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario vs. nõukogu, T-279/19, punkt 100).
- 153 Kõiki neid asjaolusid arvestades tuleb hageja kvalifitseerida juriidiliseks isikuks ERTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses, kellel on liidu kohtutes kohtumenetlusõigus- ja -teovõime, et esitada see hagi, ilma et see piiraks tema kohustust tõendada, et see hagi vastab muudele vastuvõetavuse tingimustele, ja konkreetset, et tal on õigus esitada hagi (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 101).
- 154 Nõukogu, Prantsuse Vabariigi, komisjoni ja CPMMide argumentid seda järeldust kahtluse alla ei sea.
- 155 Esiteks ei ole väidetud asjaolud, st et hageja ei ole Lääne-Sahara rahva ainus esindaja ning et temapoolne esindamine on piiratud enesemääramisprotsessiga, nii või teisiti määrava tähtsusega, võttes arvesse eespool punktides 143–149 meenutatud asjaolusid. Nii on see ka asjaoluga, et ÜRO organid ei ole teda sõnaselgelt määratlenud rahvusliku vabastusliikumisenä ega ole talle andnud vaatleja staatust, ning argumentiga, et tema õigusvõime on parimal juhul „funktsionaalne“ või „ajutine“ (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 103).
- 156 Mis puudutab teiseks CPMMide argumenti, et hageja ei ole Sahara Araabia Demokraatlikust Vabariigist väidetavalt sõltumatu, siis võttes arvesse asjaolu, et hageja on sõltumatu poliitilise organisatsioonina enesemääramisprotsessis osaleja, mitte ei esinda Sahara Araabia

Demokraatlikku Vabariiki, ning et igal juhul on dokumendis, millele CPMMid selle argumendi põhjendamiseks tuginevad, seda sõltumatust tunnustatud, ei jää üle muud, kui see argument tagasi lükata (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 104).

- 157 Kolmandaks, argumendi kohta, et hageja ja liidu või hageja ja liikmesriikide vahel ei eksisteeri mingit liiki õigussuhet, milleks tuleneksid talle õigused ja kohustused ning mis kujutaks endast liidu või liikmesriikide poolt teatavas vormis „rahvusvahelist tunnustamist“, piisab, kui märkida, et käsitletaval juhul on Üldkohtule esitatud tühistamishagi liidu õigusakti peale – hagi, mille kohta ta on pädev otsust tegema –; et hageja väidab, et see akt puudutab teda kui Lääne-Sahara rahva esindajat otseselt ja isiklikult, ning et selle hagi soovib ta kaitsta nimetatud rahva enesemääramise õigust, mida institutsioonid on kohustatud austama. Järelikult ei saa õigussuhte olemasolu liidu ja hageja vahel – mida tuleb kontrollida, kui arutatakse hageja otsest ja isiklikku puutumust – selles etapis välistada. Igal juhul, kuna institutsioonid on võtnud teadmiseks hageja representatiivsuse ning kohtlevad teda legitiimse suhtluspartnerina Lääne-Sahara küsimuses, ei ole asjaolu, et talle ei ole adresseeritud ühtegi liidu akti, mis tooks kaasa õiguslikke tagajärgi, määrava tähtsusega (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 105–108 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 158 Neljandaks, vastupidi komisjoni väitele ei muuda tunnistamine, et hagejal on Üldkohtus kohtumenetlusõigus- ja -teovõime, seda kohut „kvaasirahvusvaheliseks“. Kõigepealt ei puuduta siin käsitletav vaidlus nimelt rahvusvahelist „erimeelsust“, mille osapool hageja oleks, vaid liidu õigusakti peale esitatud tühistamishagi. Seejärel tuleb märkida, et kuna seda, kas hageja puhul on täidetud liidu õigusele omased vastuvõetavuse tingimused ja eelkõige need, mis tulenevad mõistest „juriidiline isik“, kontrollib ainult Üldkohus, tunnistatakse tema hagi vastuvõetavaks liidu õigusega Üldkohtule antud volituste kasutamise ranges raamistikus. Viimaseks, kuna liidu institutsioonidele antud volituste kasutamine rahvusvahelises plaanis ei saa sellegipoolest jääda väljapoole kohtulikku kontrolli, ei saa kohtumenetlusõigus- ja -teovõime tunnustamine hageja puhul tuua kaasa seda, et Üldkohus astub liidu välissuhteid juhtivate institutsioonide asemele ja teeb „poliitilise“ otsuse. Pealegi ei saa Üldkohus pidada rahvusvahelise poliitika ja sobivuse kaalutlusi ERTL artikli 263 neljandas lõigus nimetatud vastuvõetavuse nõuetest tähtsamaks (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 109–113 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 159 Kõigest eelnevast tuleneb, et nõukogu esitatud oluline asja läbivaatamist takistav asjaolu, et hagejal puudub kohtumenetlusõigus- ja -teovõime, tuleb tagasi lükata.

d) Selle volikirja kehtivus, mille hageja on oma advokaadile andnud

- 160 CPMMid avaldavad kahtlust, kas volikiri, mille hageja on oma advokaadile andnud, on kehtiv. Nad kahtlevad nimelt, kas volikirja võib kehtivalt allkirjastada hageja „poliitsekretär“ nagu käsitletaval juhul. Nad paluvad Üldkohtul kontrollida, kas see volikiri on nõuetekohane. Nad väidavad, et kui volikiri ei ole nõuetekohane, tuleb hagi tunnistada vastuvõetamatuks kodukorra artikli 51 lõike 3 alusel.
- 161 Kui hagejale esitati vastav küsimus 18. detsembri 2020. aasta menetlust korraldava meetme raames, märkis ta, et ta ei ole „eraõiguslik juriidiline isik“ kodukorra artikli 51 lõike 3 tähenduses. Teiseks väidab ta, et ta on esitanud kõik hagi alates 2012. aastast volikirjade alusel, mille on allkirjastanud tema „poliitsekretär“, ilma et tema volikirjade kehtivust oleks kunagi küsimuse alla seatud. Kolmandaks kuulub „poliitilise organisatsiooni sekretariaat“, mille eesotsus on volikirja allkirjastanud isik, „rinde poliitiliste struktuuride“ hulka ning seda on käsitletud tema põhikirja

artiklites 119–130. Neljandaks on see allkirjastaja ja tema ametikohustused veebis kättesaadavate dokumentide abil täielikult kindlaks tehtavad. Kõikidest nendest asjaoludest tuleneb, et vastavalt kohtupraktikale ei ole mingit kahtlust hageja kavatsuses see hagi esitada. Hageja esitab oma argumentide tõendamiseks selle põhikirja tervikteksti, mis kiideti heaks tema 16.–23. detsembril 2015 toimunud 14. kongressil, ning tugineb veebis kättesaadavatele dokumentidele, millele ta viitab.

- 162 Käsitletaval juhul tuleb märkida, et nagu ka advokaadi volikiri, mille hageja esitas kohtuasja raames, milles tehti tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu* (T-279/19), on 20. mai 2019. aasta dokument, mille ta käsitletaval juhul esitab ja millele viitavad CPMMid, tema advokaadile tema nimel tühistamishagi esitamiseks antud volikiri, mille on tema nimel välja antud ja allkirjastanud A, kes on nimetatud selle organisatsiooni „poliitsekretäriks“. Lisaks avaldavad CPMMid kahtlust, kas see volikiri on kehtiv, samas sõnastuses nagu *Confédération marocaine de l’agriculture et du développement rural* (Maroko põllumajanduse ja maaelu arengu konföderatsioon, edaspidi lühendatult „Comader“), kes on menetlusse astuja kohtuasjas, milles tehti see kohtuotsus, ning hageja on esitanud käsitletaval juhul selles küsimuses seisukohad, millel on sama sisu nagu selles kohtuasjas esitatud seisukohtadel (tänapäevane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punktid 115, 116 ja 123).
- 163 Selle kohta tuleb kõigepealt märkida, et hoolimata kodukorra artikli 51 lõikes 3 ette nähtud tingimustest peab iga üksus tõendama nii oma kohtumenetlusõigus- ja -teovõimet kui ka seda, et ta on tõesti teinud otsuse esitada hagi ning et advokaadid, kes väidavad end teda esindavat, on tõesti saanud selleks volituse (vt selle kohta tänapäevane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punktid 120–122 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 164 Käsitletaval juhul ilmneb punktide 143–159 eespool, et hagejal on liidu kohtutes kohtumenetlusõigus- ja -teovõime. Tuleb siiski kontrollida, ega ei ole kahtlust, et ta on tõesti otsustanud hagi esitada, kusjuures seda küsimust võib Üldkohus arutada igal juhul omal algatusel (vt selle kohta tänapäevane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punktid 117 ja 119).
- 165 Ühelt poolt, nagu ilmneb hageja selgitustest ja esitatud tõendavatest dokumentidest, mille sisule ei ole vastu vaieldud, tuleb väljendit „poliitsekretär“ mõista nii, et selle all mõeldakse isikut, kes on tema põhikirjas „poliitilise organisatsiooni sekeratriaadiks“ nimetatud organi eesotsas. Lisaks ilmneb nendest dokumentidest sõnaselgelt, et isik, kes allkirjastas volikirja, mille hageja andis advokaadile, täitis tõesti hagi esitamise kuupäeva seisuga hageja „poliitsekretäri“ ametikohustusi – millele ei ole ka vastu vaieldud (vt selle kohta tänapäevane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punkt 125).
- 166 Teiselt poolt on hageja põhikirja artikli 92 punkti 7 kohaselt riiklikul sekretariaadil, kes on selle põhikirja artikli 76 kohaselt hageja „kõrgeim organ“ „kahe kongressi vahelisel ajal“, ametikohustusteks eelkõige „[e]sindada rinnet tema suhetes poliitiliste erakondade, valitsuste, vabastusliikumiste ja muude organisatsioonidega“. Selle põhikirja artikli 120 järgi „tagab poliitilise organisatsiooni sekretariaat riikliku sekretariaadi ja selle juhatuse otsuste ning kavade elluviimise ja järelevalve kooskõlas poliitilise organisatsiooni laadi ning ülesannetega“ (tänapäevane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punkt 126).

- 167 Hageja põhikirja nendest artiklitest võib seega järeldada – nagu hageja kinnitas kohtuistungil –, et riikliku sekretariaadi otsuste elluviimine tema suhetes valitsuste ja muude organisatsioonidega, eelkõige liiduga, võib kuuluda poliitilise organisatsiooni sekretariaadi pädevusse ning et seeläbi oli A-I õigus allkirjastada hageja advokaadi volikiri (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polinario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 127).
- 168 Tuleb lisada, et kuigi „poliitsekretäri“ esindusfunktsioon suhetes niisuguste rahvusvaheliste organisatsioonidega nagu liit või sellistes kohtutes nagu Üldkohus ei ilmne poliitilise organisatsiooni sekretariaadi ülesannete loetelust hageja põhikirja artiklites 122 ja 131, annab selle põhikirja artikkel 120 nimetatud organile pädevuse viia ellu riikliku sekretariaadi otsuseid ja kavasad ning teostada nende üle järelevalvet ja nendest artiklitest 122 ja 131 ei ilmne, et tema ülesannete loetelu oleks ammendav (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polinario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 128 ja 129 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 169 Nendest kaalutlustest tuleb seega järeldada, et käsitletaval juhul oli hageja „poliitsekretäri“ A-I õigus viia ellu tema „kõrgeima organi“, st riikliku sekretariaadi otsus esitada käesolev hagi. Pealegi kinnitas hageja advokaat – kes on liikmesriigi advokatuuri liige ja on niisuguses rollis allutatud kutse-eeskõige nõuetele – vastuses Üldkohtu 25. jaanuari 2021. aasta küsimustele, et hagejal oli „tõesti kavatsus esitada käesolev [hagi]“ ning et „tema kavatsus saavutada Euroopa Kohtu otsuste tõhus täitmine on absoluutne“ (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polinario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 130 ja 131 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 170 Kõigest eelnevast tuleneb, et CPMMide kahtlused selle kohta, kas volikiri, mille hageja andis oma advokaadile, on kehtiv, tuleb tagasi lükata.

e) Nõukogu esitatud teine oluline asja läbivaatamist takistav asjaolu, mille kohaselt puudub hagejal õigus esitada hagi

- 171 Teise olulise asja läbivaatamist takistava asjaolu raames väidab nõukogu, keda toetavad Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid, et vaidlustatud otsus ei puuduta hagejat, kellele see adresseeritud ei ole, otseselt ja isiklikult.
- 172 Hageja väidab omalt poolt, et vaidlustatud otsus puudutab teda otseselt ja isiklikult, sest vaidlusalust lepingut kohaldatakse Lääne-Sahara territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes ning seega mõjutab see selle territooriumi rahvast.
- 173 Kõigepealt tuleb ühelt poolt tõdeda, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib niisuguse akti peale nagu vaidlustatud otsus, millega kiidetakse heaks liidu sõlmitud rahvusvaheline leping, esitada hagi. Teiselt poolt tuleb juhtida tähelepanu, et ETL artiklis 263 on selgelt eristatud liidu institutsioonide ja liikmesriikide õigust esitada hagi ning füüsiliste ja juriidiliste isikute õigust esitada hagi, sest selle artikli neljandas lõigus on nähtud ette, et iga füüsiline või juriidiline isik võib esitada hagi temale adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava akti peale ning halduse üldakti peale, mis puudutab teda otseselt ega sisalda rakendusmeetmeid (tänapäevane kohtuotsus Polinario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 135 ja 136 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 174 Käsitletaval juhul ei ole ei vaidlustatud otsus ega vaidlusalune leping adresseeritud hagejale. Võttes aga arvesse rahvusvaheliste lepingute erilist positsiooni liidu õiguskorras ja vaidlustatud otsuse õiguslikku alust, st ETL artikli 218 lõike 6 punkti a alapunkti i, mis nõuab niisuguse otsuse tegemiseks Euroopa Parlamendi heakskiitu, ei saa hageja vaidlustatud otsuse peale esitatud hagi

suhtes kohaldada leebemaid vastuvõetavuse tingimusi, kui kohaldatakse seadusandlike aktide peale esitatud hagide suhtes. Ta peab seega tõendama, et vaidlustatud otsus puudutab teda otseselt ja isiklikult – millele ta vastu ei vaidlegi (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 137–140 ja seal viidatud kohtupraktika).

175 Selle olulise asja läbivaatamist takistava asjaolu kohta tuleb võtta seisukoht, alustades analüüsist, kas vaidlustatud otsus puudutab hagejat otseselt.

1) Hageja otsene puutumus

176 Nõukogu väidab, et hageja ei vasta kohtupraktikas kindlaks määratud kriteeriumidele, mille põhjal tehakse kindlaks, kas vaidlustatud akt puudutab füüsilist või juriidilist isikut otseselt. Ühelt poolt väidab ta nendest kriteeriumidest esimese kohta, et vaidlustatud akt ei ole adresseeritud hagejale ega too talle kaasa õiguslikke tagajärgi. Esiteks toob vaidlustatud otsus tema sõnul õiguslikke tagajärgi kaasa üksnes liidule või selle institutsioonidele, mitte kolmandatele isikutele. Teiseks leiab ta, et vaidlustatud otsus ei too tagajärgi kaasa väljaspool aluslepingute kohaldamise territooriumi. Kolmandaks väidab ta, et tuginedes vaidlusaluse lepingu tagajärgedele väljapoole liitu jääva territooriumi suhtes, peab Üldkohus selleks, et teha kindlaks, kas vaidlustatud otsus puudutab hagejat otseselt, võtma seisukoha Maroko Kuningriigile sellest lepingust – millega see kolmas riik nõustus vabalt ja suveräänselt – tulenevate õiguste ja kohustuste õiguspärasuse kohta, mis ületaks tema pädevuse piire. Teiselt poolt kinnitab ta nendest kriteeriumidest teise kohta, et sellel lepingul ja kirjavahetusel ei ole iseenesest õiguslikku toimet kolmandatele isikutele ning et neid tuleb rakendada rakendamise protokolliga, mis ise nõuab täiendavaid rakendusmeetmeid. Vasturepliigis lisab nõukogu, et eeldusel, et vaidlustatud otsus toob kaasa tagajärgi väljaspool liidu territooriumi, saab vaidlusalune leping mõjutada ainult ettevõtjaid, kes tegutsevad puudutatud majandussektorites.

177 Hageja omalt poolt väidab, et vaidlustatud otsus puudutab teda otseselt. Ta kinnitab, et ta vastab nendele kahele kriteeriumile, mis peavad olema täidetud, et oleks täidetud tingimus, et akt puudutab teda otseselt. Nimelt järeldab ta ühelt poolt kohtuotsusest nõukogu vs. Polisario Rinne, et kuna vaidlustatud otsus puudutab niisuguse lepingu sõlmimist, millega on Lääne-Sahara territoorium ja sellega külgnevad veed ning nende loodusvarad arvatud sõnaselgelt selle kohaldamisalasse ilma selle territooriumi rahva nõusolekuta, mõjutab see leping otseselt seda rahvast kui lepingu suhtes kolmandat isikut. Ainuüksi seepärast toob see leping kaasa tagajärgi tema kui selle rahva ainsa esindaja õiguslikule seisundile. Teiselt poolt kinnitab ta, et vaidlustatud määrust, mis võeti vastu enne vaidlustatud otsust ning millega jaotatakse ainult ära rakendamise protokollis artikli 3 lõikes 1 ette nähtud kalapüügi võimalused, ei saa pidada vahemeetmeks, mille tõttu ei puuduta vaidlustatud otsus teda otseselt.

178 Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid esitavad sisuliselt samad argumendid nagu nõukogu.

179 Kõigepealt tuleb esile tuua, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab ELTL artikli 263 neljandas lõigus sätestatud tingimus, mille kohaselt hagi esimeks olev otsus peab füüsilist või juriidilist isikut otseselt puudutama, kahe kumulatiivse tingimuse täidetust. Esiteks peab vaidlustatud liidu meede avaldama otsesest mõju isiku õiguslikule olukorrale. Teiseks ei tohi see jätta meedet rakendama kohustatud adressaadile mingit kaalutusõigust: akti rakendamine on puhtalt automaatne ja tuleneb ainult liidu õigusnormidest, ilma et kohaldataks täiendavaid vahenorme (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, punkt 144 ja seal viidatud kohtupraktika).

180 Seega tuleb analüüsida eraldi, kas hageja vastab mõlemale kriteeriumile.

i) Kas hageja puhul on täidetud otsese puutumuse esimene kriteerium, mille kohaselt peab vaidlustatud meede avaldama otsesest mõju tema õiguslikule olukorrale

181 Otsese puutumuse esimese kriteeriumi täidetuse küsimuses tuleneb nõukogu, Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi, komisjoni ja CPMMide argumentidest, et nende vastuväited sellele, et vaidlustatud otsus avaldab otsesest mõju hageja õiguslikule olukorrale, sisaldavad sisuliselt kolme osa. Esimene rajaneb niisuguse otsuse olemuslikul õiguslikul toimel, millega sõlmitakse liidu nimel rahvusvaheline leping. Teine puudutab vaidlustatud otsuse konkreetset õiguslikku toimet, võttes arvesse selle territoriaalset kohaldamisala. Kolmanda kohaselt ei muutunud hageja õiguslik olukord, võttes arvesse tema rolli, mis on piiratud osalemisega Lääne-Sahara enesemääramise protsessis (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 146).

– Nõukogu argumentide esimene osa, mis puudutab niisuguse otsuse olemuslikku õiguslikku toimet, millega sõlmitakse liidu nimel rahvusvaheline leping

182 Ühelt poolt väidab nõukogu, keda toetab Prantsuse Vabariik, sisuliselt, et niisugune otsus, millega sõlmitakse liidu nimel rahvusvaheline leping, ei too kaasa õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele ning et tagajärgedele, mille vaidlusalune leping hagejale väidetavalt kaasa toob, ei saa tugineda tõendamaks, et otsus mõjutab tema õiguslikku olukorda. Teiselt poolt kinnitab nõukogu, keda toetavad sisuliselt Prantsuse Vabariik ja komisjon, et seda liiki otsus ei saa tuua kaasa õiguslikke tagajärgi mujal kui liidus.

183 Hageja väidab, et vaidlustatud otsus on osas, milles see puudutab vaidlusaluse lepingu sõlmimist, sellest lepingust lahutamatu – vastasel korral jääb niisugune akt, mille saab vaidlustada, väljapoole kohtupoolset õiguspärasuse kontrolli. Lisaks väidab hageja, et igal juhul ei ole vaieldud vastu, et vaidlustatud otsusega heaks kiidetud vaidlusaluse lepingu territoriaalse kohaldamisala hulka kuuluvad Lääne-Sahara rahva territoorium ja sellega külgnevad veed ning nende vete loodusvarad. Hageja sõnul seab nõukogu viitamine Maroko Kuningriigi vabale ja suveräänsele nõusolekule kahtluse alla liidu kohtu pädevuse kontrollida vaidlustatud otsust.

184 Esimesena tuleb märkida, et rahvusvahelise lepingu sõlmimise otsust, mis rajaneb ELTL artikli 218 punktil 6, ei tohi ajada segi ELTL artikli 218 lõigete 3 ja 4 alusel vastu võetud otsustega, mis käsitlevad rahvusvaheliste läbirääkimiste pidamist ning mis toovad põhimõtteliselt õiguslikke tagajärgi kaasa ainult liidu ja liikmesriikide vahelistes ning liidu institutsioonide vahelistes suhetes. Küll aga on selles otsuses konkreetse vormi saanud liidu nõusolek, et see leping on tema suhtes siduv. See otsus on seega selle lepingu koostisosa ning toob õiguslikke tagajärgi kaasa selle lepingu teistele osalistele, sest selle otsusega on ametlikult kinnitatud liidu nõustumist kohustustega, mis ta on nende suhtes võtnud (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 149 ja 150 ning seal viidatud kohtupraktika).

185 Lisaks, kui niisuguse otsusega sõlmitud rahvusvaheline leping on siduv lepinguosalistele seoses ühe teise territooriumiga kui nende endi oma rahvusvahelises õiguses kindlaks määratud tingimustel, võib see leping mõjutada kolmandat isikut rahvusvahelise õiguse üldpõhimõtte kohaselt, milleks on rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõte. Järelikult on tagajärjed, mida selle lepingu rakendamine toob kaasa selle kolmanda isiku olukorrale, asjakohased

- hindamaks, kas liidu nimel vastu võetud otsus sõlmida see leping puudutab seda kolmandat isikut otseselt (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 151 ja 152 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 186 Sellest järeldub, et nõukogul ei ole õigus, kui ta kinnitab, et oma olemuselt toob vaidlustatud otsus tagajärgi kaasa ainult liidule ja selle institutsioonidele. Samadel põhjustel tuleb tagasi lükata Prantsuse Vabariigi argument, et vaidlustatud otsus üksi ei too hagejale kaasa õiguslikke tagajärgi, sest sellest üksi ei piisa, et vaidlusalune leping jõustuks (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 153 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 187 Teisena tuleb märkida, et liidu sõlmitud rahvusvahelised lepingud on siduvad nii liidu institutsioonidele kui ka kolmandatele riikidele, kes on nende lepingute osalised. Seepärast tuleb rahvusvahelise lepingu peale esitatud tühistamishagi – nagu Prantsuse Vabariik isegi meenutab – mõista nii, et see on esitatud otsuse peale, millega see liidu nimel sõlmiti. Ka Euroopa Kohus on otsustanud, et tuleb asuda seisukohale, et eelotsusetaotlust, mis käsitleb liidu sõlmitud rahvusvahelise lepingu kehtivust, on vaja mõista nii, et see puudutab akti, millega liit sõlmis niisuguse rahvusvahelise lepingu (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 154 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 188 Võttes aga arvesse Euroopa Kohtu pädevust hinnata nii tühistamishagi kui ka eelotsusetaotluse raames, kas liidu sõlmitud rahvusvaheline leping on kooskõlas aluslepingute ja temale siduvate rahvusvahelise õiguse normidega, on otsustatud, et see, kui Euroopa Kohus kontrollib eelotsuse küsimuse raames rahvusvahelise lepingu sõlmimise otsuse kehtivust, võib puudutada selle akti õiguspärasust, lähtudes selle rahvusvahelise lepingu sisust endast (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 155 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 189 Need kaalutlused on kohaldatavad juhtumi suhtes, mil niisuguse tühistamishagi nagu käsitletaval juhul esitab seda laadi otsuse peale Üldkohtule juriidiline isik ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses. Ükskõik missugune muu tõlgendus viiks – nagu märgib sisuliselt hageja – selleni, et vaidlustatud otsuse üle ei teostataks suures osas sisulistes küsimustes õiguspärasuse kontrolli, mis oleks vastuolus tõhusa kohtuliku kaitse põhimõttega (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 156 ja 157 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 190 Järelikult tuleb analüüsima, kas niisugune otsus puudutab seda juriidilist isikut otseselt ja isiklikult, vajaduse korral arvesse võtta tagajärgi, mida selle otsusega sõlmitud rahvusvaheline leping toob kaasa tema õiguslikule olukorrale (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 158 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 191 Käsitletaval juhul on tuvastatud, et hagejal on – arvestades tema rolli Lääne-Sahara rahva esindajana – kohtumenetlusõigus- ja -teovõime, et esitada hagi vaidlustatud otsuse peale, mis võimaldab tal kaitsta õigusi, mis on sellel rahval liidu suhtes siduvate rahvusvahelise õiguse normide alusel (vt punkt 152 eespool). Järelikult peab hageja – nagu ta isegi sisuliselt väidab – saama oma otsese ja isikliku puutumuse tõestamiseks tugineda mõjule, mida vaidlusalune leping avaldab tema õigustele, vastasel korral võetakse nende õiguste tõhusalt kohtulikult kaitselt suur osa selle kasulikust mõjust (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 160 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 192 Kolmandana, vaidlustatud otsuse territoriaalse kohaldamisala kohta tuleb märkida ühelt poolt, et see otsus on mõeldud tooma kaasa õiguslikke tagajärgi liidu ja Maroko Kuningriigi vahelistes suhetes kui asjaolu, mis kujutab endast nende kahe rahvusvahelise õiguse subjekti tahete

kokkulangemise väljendust, ning sellel on seega tingimata toime rahvusvahelises õiguskorras. Teiselt poolt, nagu tuleneb kohtupraktikast, võivad selle lepingu õiguslikud tagajärjed teise lepinguosalise territooriumil või kolmanda isiku territooriumil olla asjakohased tegemaks kindlaks, kas vaidlustatud otsus puudutab füüsilist või juriidilist isikut otseselt ja isiklikult, sest see väljendab liidu nõustumist sellega, et leping toob kaasa niisuguseid tagajärgi (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 161–165 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 193 Käsitletaval juhul tugineb aga hageja, kes viitab kohtuotsustele nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK, vaidlusaluse lepingu kohaldamisele Lääne-Sahara territooriumil ja sellega külgnevate vete suhtes ning asjaolule, et selle territooriumi rahvas on lepingu suhtes kolmas isik rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte tähenduses, ning väidab sel alusel, et vaidlustatud otsus puudutab teda kui selle rahva esindajat otseselt (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 166).
- 194 Asjaolul, et lepingu tagajärjed ja selle rakendamine Maroko Kuningriigi territooriumil kuuluvad tema suveräänsete õiguste alla, ei ole tähtsust, nagu märgivad nõukogu ning Prantsuse Vabariik.
- 195 Ühelt poolt ei tugine hageja käsitletaval juhul tagajärgedele, mida vaidlusalune leping toob kaasa Maroko territooriumil või vetes, mis on Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni all kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK tähenduses (vt punktid 44–50 eespool), vaid tagajärgedele, mida see toob kaasa kolmanda isiku territooriumile ja sellega külgnevatele vetele. Lisaks ei võta Üldkohus vastavalt kohtupraktikale seisukohta küsimuses, kas Maroko Kuningriigi nõustumine sellest lepingust tulenevate õiguste ja kohustustega on õiguspärane, vaid ainult küsimuses, kas liidu nõustumine nendega on õiguspärane (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 168 ja 169 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 196 Eelnevast tuleneb, et võttes arvesse rahvusvahelise lepingu sõlmimise otsuse laadi ja sellele omaseid õiguslikke tagajärgi, ei saa vaidlustatud otsuse otsesest mõju hageja õiguslikule olukorrale vaidlusaluse lepingu sisu tõttu kohe alguses välistada. Nõukogu argumentide esimene osa tuleb seega tagasi lükata.

– Nõukogu argumentide teine osa, mis käsitleb vaidlusaluse lepingu konkreetseid õiguslikke tagajärgi, võttes arvesse selle kohaldamist Lääne-Sahara territooriumil ja sellega külgnevate vete suhtes

- 197 Nõukogu, komisjon ja CPMMid vaidlevad sisuliselt vastu sellele, et vaidlustatud otsus ja vaidlusalune leping toovad hagejale kaasa õiguslikke tagajärgi selle lepingu kohaldamise tõttu Lääne-Sahara territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes. Ühelt poolt on kalanduslepingu puhul nende sõnul vaja vastu võtta selle rakendamise protokoll ja muud lisameetmed selleks, et see tooks kaasa õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele. Teiselt poolt on nende aktide tagajärjed sellel territooriumil puhtalt majanduslikud, mitte õiguslikud. Need ei tekita seega õigusi ja kohustusi selle territooriumi rahvale ega ole selle rahva suhtes siduvad.
- 198 Hageja omalt poolt väidab, et kuna Lääne-Sahara territoorium ja sellega külgnevad veed ning nende vete loodusvarad on arvatud sõnaselgelt vaidlusaluse lepingu kohaldamisalasse, mõjutavad see leping ja seega vaidlustatud otsus selle territooriumi rahvast, mis puudutab tema enesemääramise õigust. Lisaks väidab ta, et selle lepingu rakendusmeetmed ei puutu asjasse, sest

nende arvamine sellesse kohaldamisalasse on ise vastuolus enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetega ning toob sellele rahvale kaasa õiguslikke tagajärgi, mis mõjutavad teda kui selle rahva esindajat otseselt.

- 199 Selles küsimuses tuleb kõigepealt esile tuua, et nagu on tõdetud eespool punktides 109–123, on väärib juba see eeldus, millele hageja rajab oma õiguse esitada hagi, st et vaidlustatud otsusega on kiidetud heaks liidu ja Maroko Kuningriigi vaheline leping, mida kohaldatakse sõnaselgelt Lääne-Sahara territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes.
- 200 Seega tuleb ainult kontrollida, kas vaidlusaluse lepingu kohaldamise tõttu Lääne-Sahara territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes võib vaidlustatud lepingut pidada aktiks, mis mõjutab selle territooriumi rahvast.
- 201 Selles küsimuses tuleb esiteks tõdeda, et – nagu on märgitud eespool punktis 150 – Euroopa Kohus leidis kohtuotsuse nõukogu *vs.* Polisario Rinne punktis 106, et Lääne-Sahara rahvast tuleb pidada „kolmandaks isikuks“ rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte tähenduses, keda assotsieerimislepingu rakendamine võib Lääne-Sahara territooriumi selle lepingu kohaldamisalasse arvamise korral mõjutada. Teiseks järeldas Euroopa Kohus sama kohtuotsuse samas punktis, et niisuguseks lepingu kohaldamisalasse arvamiseks on igal juhul vaja tema nõusolekut, nii juhul, kui see rakendamine võib teda kahjustada, kui ka juhul, kui see võib talle kasu tuua. Kolmandaks viitas Euroopa Kohus kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK punktis 63 konkreetselt kohtuotsuse nõukogu *vs.* Polisario Rinne punktile 106 ning leidis, et 2006. aasta kalanduslepingut ei saa kohaldada Lääne-Sahara territooriumi suhtes, vastasel korral rikutakse enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtteid. Neljandaks järeldas ta kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK punktis 69 selles kalanduslepingus kasutatud mõiste „suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla kuuluvad veed“ tõlgendusest mereõiguse konventsiooni põhjal, et arvestades asjaolu, et Lääne-Sahara territoorium ei ole Maroko Kuningriigi territooriumi osa – nagu on sedastatud sama kohtuotsuse punktides 62–64 –, ei kuulu sellega külgnevad veed sama lepinguga määratletud püügipiirkonda.
- 202 Seega tuleb kohtupraktikast järeldada, et kohtuotsuse nõukogu *vs.* Polisario Rinne punktis 106 esitatud kaalutlused on asjakohased, arvestades vaidlusaluse lepingu sätteid, sest seda lepingut, mis asetub samasse lepingulisse raamistikku nagu assotsieerimisleping, kohaldatakse sõnaselgelt Lääne-Sahara territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes. Järelikult võib vaidlusaluse lepingu territoriaalne kohaldamine selle territooriumi rahvast mõjutada ning selleks kohaldamiseks on vaja tema nõusolekut (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punktid 194 ja 195).
- 203 Seda analüüsi ei sea kahtluse alla nõukogu, komisjoni ja CPMMide argumendid.
- 204 Mis esimesena puudutab argumente, mille kohaselt on selleks, et vaidlusalune leping tooks kaasa õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele, tarvis rakendusmeetmeid, tuleb kõigepealt nentida, et nagu on märgitud eespool punktides 125 ja 131, palub hageja tühistada vaidlustatud otsuse tervikuna. See otsus puudutab aga nii kalanduslepingu kui ka rakendamise protokollide ja kirjavahetuse sõlmimist, kusjuures need kaks viimast õigusakti on selle lepingu lahutamatu osa (vt punkt 102 eespool). Järelikult ei ole tähtsust asjaolul, millele tugineb nõukogu, st et selleks, et vaidlusalune leping tooks kaasa õiguslikke tagajärgi kolmandate isikute suhtes, on tarvis rakendamise protokollide vastuvõtmist.

- 205 Seejärel tuleb tõdeda, et asjaolu, et kalanduslepinguga on Lääne-Sahara ja sellega külgnevad veed arvatud selle lepingu ja rakendamise protokollis territoriaalsesse kohaldamisalasse, tuleneb – nagu rõhutab hageja – ainuüksi selle lepingu ja selle rakendamise protokollis seda kohaldamisala käsitlevatest sätetest, tõlgendatuna kirjavahetusest lähtudes (vt punktid 109–117 eespool).
- 206 Muidugi on selleks, et liit ja Maroko Kuningriik saaksid tegelikult kasutada vastastikuseid õigusi ja täita vastastikuseid kohustusi, milleks nad on andnud kalanduslepingu ja rakendamise protokolliga nõusoleku, vaja võtta vastu rakendusmeetmeid nii liidu laevadele püügiõiguste andmise osas kui ka osas, mis puudutab ühelt poolt selle lepingu artiklis 12 nimetatud rahalise toetuse maksmist erinevates vormides ning teiselt poolt selle toetuse ja eelkõige valdkondliku toetuse eraldamist.
- 207 Ühelt poolt tuleb siiski märkida, et käsitletav juhul mõjutab juba asjaolu, et vaidlusaluse lepinguga on kehtestatud püügiõiguste ja rahalise hüvitise õiguslik regulatsioon, mis on kohaldatav Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes, selle territooriumi rahvast kui nimetatud lepingu suhtes kolmandat isikut rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte tähenduses ning seda olenemata lepingu tegelikust kohaldamisest. Ka mõjutab seda rahvast ainuüksi asjaolu, et selle lepinguga on liidule ja Maroko Kuningriigile antud vastastikused õigused ja kohustused, mis on seotud selle õigusliku regulatsiooniga sellel territooriumil ja nendes vetes.
- 208 Teiselt poolt ja igal juhul ilmneb eelkõige kalanduslepingu artikli 1 punkti h sõnastusest, et Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete arvamine selle lepingu ning selle rakendamise protokollis kohaldamisalasse on tingimuslik. Nimelt ei sõltu nende vete selle lepinguga kindlaks määratud püügipiirkonda arvamine ühestki konkreetsest piirangust.
- 209 Viimaseks, nagu muidugi ilmneb rakendamise protokollis lisa II peatükist ja selle protokollis 2. liites esitatud kalapüügi teabelehtedest, eristasid liit ja Maroko Kuningriik püügipiirkonna sees konkreetsete piirangutega majandamispiirkondi. Seega jätab see peatükk nende majandamispiirkondade ja nende piires ükskõik missuguse püügikeeluga piirkonna täpsete koordinaatide kindlaksmääramise Maroko Kuningriigi hooleks, kusjuures eespool viidatud kalapüügi teabelehtedel on kindlaks määratud üksnes nende majandamispiirkondade maksimaalsed piirid.
- 210 Lisaks puudutavad majandamispiirkonnad, mille piiresse jäävad Lääne-Saharaga külgnevad veed, ainult neid püügikategooriaid, mida on nimetatud kalapüügi teabelehtedel nr 3–6 (vt punkt 110 eespool).
- 211 Eespool punktides 208 ja 209 viidatud õigusnormidest tuleneb samas, et Maroko Kuningriigi kaalutusruum puudutab majandamispiirkondade ja – kui neid on – püügikeeluga piirkondade, mitte püügipiirkonna enda täpselt piiritlemist. Ainuüksi asjaolu, et need sätted lubavad Maroko Kuningriigil otsustada, kas eespool nimetatud püügikategooriate majandamispiirkondadesse võivad kuuluda Lääne-Saharaga külgnevad veed, mõjutab selle territooriumi rahvast.
- 212 Pealegi, nagu meenutas kohtujurist Wathelet oma kohtuasjas Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1) esitatud ettepanekus, paikneb piir Lääne-Sahara ja Maroko Kuningriigi vahel paralleelil 27°42'N (Pointe Stafford). Võttes arvesse kalapüügi teabelehtedes nr 4 ja nr 6 nimetatud majandamispiirkondade piiride koordinaate, tuleb sellest järeldada ühelt poolt, et suurem osa esimesel teabelehel nimetatud majandamispiirkonna piiresse jäävast alast vastab Lääne-Saharaga külgnevatele vetele, ning teiselt poolt, et teisel teabelehel nimetatud

majandamispiirkonna piiresse jääv ala asub tervikuna nendes vetes. Lisaks on need piirid kindlaks määratud vaidlustatud otsusega heaks kiidetud õigusaktide raames ega sõltu seega hilisematest rakendusmeetmetest.

- 213 Ka kalanduslepingu artikli 12 lõikes 4 nimetatud püügitegevusest tulenevate eeliste proportsionaalse jaotumise põhimõtte kohaselt kohustuvad lepinguosalisel tagama, et asjaomane elanikkond, sh Lääne-Sahara elanikkond, saaks nendest eelistest kasu proportsionaalselt püügitegevusega selles lepingus kindlaks määratud piirkonnas, mille hulka kuuluvad selle territooriumiga külgnevad veed, nägemata ette selle põhimõtte erandit.
- 214 Selles küsimuses tuleb märkida – nagu ilmneb hageja esitatud selgitustest ja asjaoludest –, et kalavarud on eriti rikkalikud Lääne-Saharaga külgnevates vetes. Lisaks märgib komisjon 8. oktoobri 2018. aasta aruandes, et 2012. aastal andis see territoorium 78% kogupüügist Maroko vetes ja kõnesoleva territooriumiga külgnevates vetes. Lisaks ilmneb ka sellest aruandest, et 66% valdkondliku toetuse summast maksti ajavahemikul 2014–2018 Lääne-Sahara selle osa eest, mis on Maroko Kuningriigi kontrolli all. Sellest võib seega järeldada, et eespool punktis 213 nimetatud põhimõtte kohaselt võib kalapüügi kogumahu osa, mis saadi vaidlusaluses lepingus kindlaks määratud püügipiirkonnast ja kujutab endast püüki Lääne-Saharaga külgnevatest vetest, õigustada seda, et märkimisväärne osa valdkondliku toetuse summast makstakse selle mitteautonoomse territooriumi kalandussektorile.
- 215 Nagu aga tuleneb eelkõige kalanduslepingu artikli 12 lõikest 4 ning rakendamise protokollis artikli 6 lõikest 2 ja artikli 7 lõikest 2, kuulub rahalise toetuse ja eelkõige valdkondliku toetuse õiglase geograafilise ning ühiskondliku jaotuse analüüs vaidlusaluse lepingu osaliste ühispädevusse. Täpsemalt ilmneb selle protokollis artiklitest 4 ja 6–8 ning selle lisa 1. peatüki punktist E, et – nagu väidab hageja – sellele rahalisele toetusele vastavad maksed makstakse Maroko Kuningriigile ja tema vastutab nende kasutamise eest kalanduslepingu artikliga 13 loodud ühiskomitee järelevalve all.
- 216 Järelikult, nagu hageja õigesti väidab, tulenevad Lääne-Sahara rahva puutumus ja kohustus saada tema nõusolek ainult vaidlusaluse lepingu ja rakendamise protokollis sätetest, olenemata täiendavatest rakendusmeetmetest. Konkreetselt võib rõhutada, et nagu tuleneb ÜRO Peaassamblee resolutsioonist 50/33 (vt punkt 19 eespool) ja nagu märkis hageja, on see organ korduvalt meenutanud mitteautonoomsete territooriumide rahvaste õigust kasutada oma territooriumide loodusvarasid, käsutada neid varasid, muu hulgas oma mereressursse, enda huvides parimal võimalikul viisil ning vajadust hoolitseda selle eest, et nende territooriumide elanikkonna alalist suveräänsust nende varade üle austataks ja säilitataks täielikult. Lisaks tõdes kohtujurist Wathelet oma kohtuasjas *Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1)* esitatud ettepaneku punktides 130–134, 145 ja 146, et see õigus on asjakohane niisuguse liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise lepingu kontekstis, mille eesmärk on Lääne-Sahara loodusvarade kasutamine, ning kui rikutakse selle rahva õigust vabalt kasutada niisuguseid loodusvarasid, kujutab see endast tema enesemääramise õiguse rikkumist.
- 217 Teisena, argumendi kohta, et vaidlusaluse lepingu tagajärjed Lääne-Sahara territooriumi suhtes on puhtalt majanduslikud, mitte õiguslikud, piisab sellest, kui tõdeda, et ainuüksi selle lepingu kohaldamise tõttu nimetatud territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes toovad kalandusleping ning selle rakendamise protokoll, tõlgendatuna kirjavahetusest lähtudes, kaasa õiguslikke tagajärgi selle territooriumi rahvale kui lepingu suhtes kolmandale isikule rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte tähenduses ning seda eespool punktides 201–216 mainitud põhjustel. Lisaks võib ühelt poolt märkida, et nendes õigusaktides ja

nende lisades on sätestatud täpsed ja tingimusteta õigusnormid, mis puudutavad püügipiirkonna ja majandamispiirkondade piiritlemist ning kohustusi ja piiranguid, mida tuleb püügitegevuses järgida ning mis on kohaldatavad selle territooriumiga külgnevate vete suhtes. Nii on see ka nende õigusaktide sätetega, mis käsitlevad rahalise hüvitise summat, selle ülesehitust ning vaidlusaluse lepingu ühiskondlik-majanduslike eeliste õiglast geograafilist ja ühiskondlikku jaotust, mis määravad ära õigusliku raamistiku, milles üks osa sellest rahalisest hüvitisest eraldatakse majandustegevuseks kõnesoleval territooriumil. Need õigusnormid toovad seega kaasa õiguslikke tagajärgi sellest hüvitisest, eelkõige valdkondlikust toetusest rahastatavatele ettevõtjatele, sh neile, kes tegutsevad sellel territooriumil (vt selle kohta ja analoogia alusel 10. detsembri 2019. aasta kohtumäärus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-344/19, ei avaldata, EU:T:2019:862, punktid 24–35).

- 218 Kolmandana, mis puudutab väidetavat asjaolu, et vaidlusalune leping ei tekita õigusi või kohustusi Lääne-Sahara rahvale, siis piisab, kui märkida selles etapis, et olenemata küsimusest, kas selle lepingu osalistel oli kavatsus anda talle õigusi, väljendab see leping lepinguosaliste, st liidu ja Maroko Kuningriigi tahet kehtestada selle territooriumiga külgnevate vete kalavarude kasutamise ja rahalise toetuse jaotamise õiguslik regulatsioon ning kohaldada seda, eelkõige nimetatud territooriumi tegevuse huvides. Selle õigusliku regulatsiooniga kehtestatud õigusnormid on seega selle lepingu suhtes kolmandale isikule siduvad, kuivõrd neid kohaldatakse selle territooriumi suhtes – eelkõige õigusnormid, mis käsitlevad selle lepingu osaliste ja ametiasutuste pädevust selle kohaldamise osas. Konkreetselt takistavad need õigusnormid sellel rahval vabalt otsustada selle kasutamise üksikasjaliku korra ja sellest tulenevate eeliste jaotumise korra üle. Vaidlusalune leping toob niisiis kaasa selle, et tekitab talle kohustusi (vt selle kohta ja analoogia alusel tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punkt 322 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 219 Neljandana, mis puudutab argumenti, et vaidlusalune leping ei ole nii või teisiti siduv Lääne-Sahara rahva suhtes, piisab ühelt poolt sellest, kui märkida, et tühistamishagi vastuvõetavuse määravad ära ainult ELTL artikli 263 neljandas lõigus kindlaks määratud tingimused niisugusena, nagu neid on tõlgendatud kohtupraktikas. Teiselt poolt, mis puudutab rahvusvahelise avaliku õiguse õppejõu arvamust, millele viitavad CPMMid, siis tuleb nentida, et Üldkohus ei saa tugineda niisugustele kirjutistele, et seada kahtluse alla rahvusvahelise õiguse tõlgendus, mille on valinud Euroopa Kohus (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punktid 198 ja 199 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 220 Viiendana ei sea seda, kas vaidlusaluse lepingu selle mitteautonoomse territooriumiga külgnevate vete suhtes kohaldatavad sätted mõjutavad Lääne-Sahara rahvast ning kas tema nõusolek on vajalik, kahtluse alla komisjoni sissejuhatavad märkused tema menetlusse astuja seisukohtades, mille kohaselt ei reguleeri rahvusvaheline õigus ja eelkõige mereõiguse konventsioon „selgelt“ „täpset“ õigussuhet mitteautonoomse territooriumi ja tema süvamerevete vahel.
- 221 Kõigepealt tuleb märkida, et nagu hageja õigesti rõhutab, kujutab mereõiguse konventsioon endast rahvusvahelise mereõiguse valdkonna tavaõiguse hetkeseisu väljendust, nagu tuleneb eelkõige Rahvusvahelise Kohtu praktikast (vt selle kohta Rahvusvahelise Kohtu 12. oktoobri 1984. aasta otsus „Merepiiri kindlaksmääramine Maine'i lahe piirkonnas“, *CIJ Recueil* 1984, lk 246, punkt 94).
- 222 Selles küsimuses tuleneb komisjoni viidatud ÜRO 30. aprilli 1982. aasta kolmanda mereõiguse konverentsi lõppakti III resolutsiooni lõike 1 punktist a, et mitteautonoomse territooriumi korral „kohaldatakse konventsioonis nimetatud õigusi ja huve käsitlevaid sätteid selle territooriumi rahva huvides eesmärgiga edendada tema õitsengut ja arengut“. Sellest tuleb järeldada, et iga kord, kui

mereõiguse konventsiooni sätetes on viidatud selle konventsiooni osalisriikide õigustele või huvidele, kohaldatakse neid sätteid analoogia alusel mitteautonoomsete territooriumide rahvaste õiguste ja huvide suhtes ning neid tuleb kohaldada kui mitte nende endi poolt, siis vähemalt nende kasuks. Selle resolutsiooni lõike 1 punkti b kohta, millele komisjon samuti viitab, tuleb märkida, et nagu hageja tähendab oma seisukohtades selle institutsiooni menetlusse astuja seisukohtade kohta, ei ole see lõige Lääne-Sahara suhtes kohaldatav, sest selles on nimetatud „juhtumit“, mil tegemist on „riikidevahelise erimeelsusega [mitteautonoomse] territooriumi suveräänsuse küsimuses“. Lahkarvamusi selle territooriumi teemal Maroko Kuningriigi ja hageja vahel ei saa aga selle territooriumi staatust arvestades pidada „riikidevaheliseks erimeelsuseks“.

- 223 Mis puudutab siiski nende mitteautonoomsete territooriumidega külgnevates vetes olevate loodusvarade kasutamise seotud õigusi, siis ÜRO kolmanda mereõiguse konverentsi lõppakti III resolutsiooni tuleb tõlgendada, lähtudes nende varade suhtes kehtiva alalise suveräänsuse põhimõttest ja enesemääramise põhimõttest, millel see põhineb (vt punkt 216 eespool), sest see, kui kolmas isik, näiteks haldusvõimuorgan, kasutab neid õigusi nende rahvaste huvides, ei saa toimuda ilma, et neile oleks antud võimalus väljendada oma tahet selles küsimuses.
- 224 Konkreetselt tuleb märkida, et – nagu sedastab Euroopa Kohus kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK punktides 6–9 – mereõiguse konventsioonis on kindlaks määratud eelkõige rannikuriigi õigused territoriaalmerele ja majandusvööndile. Selles küsimuses on ühelt poolt selle konventsiooni artikli 2 lõikes 1 sätestatud, et rannikuriigi suveräänsus laieneb lisaks tema maismaaterritooriumile ja sisevetele ka külgnevale merealale, mida nimetatakse territoriaalmereks. Selle konventsiooni artikli 2 lõikes 3 on nähtud ette, et suveräänsuse teostamine territoriaalmerele üle toimub kooskõlas konventsiooni ja teiste rahvusvahelise õiguse normidega. Teiselt poolt on selle konventsiooni artiklis 55 sätestatud, et „[m]ajandusvöönd on väljaspool territoriaalmerd asuv ja sellega külgnev mereala, mille kohta kehtib käesolevas osas ettenähtud õiguslik erikord, mille järgi rannikuriigi õigusi ja jurisdiktsiooni ning teiste riikide õigusi ja vabadusi reguleeritakse käesoleva konventsiooniga“. Selle konventsiooni artikli 56 punkti 1 alapunktis a on muu hulgas sätestatud, et „[r]annikuriigil on oma majandusvööndis [...] suveräänne õigus uurida, kasutada, kaitsta ja majandada meres ja merepõhjas ning selle all asuvas maapõues leiduvaid elus ja eluta loodusvarasid“.
- 225 Seega tuleneb eelnevast, et võidakse tunnustada, et mitteautonoomsetel territooriumidel on õigusi – eelkõige mis puudutab loodusvarade kasutamist – selle territooriumiga külgnevale merealale, mis on mereõiguse konventsioonis määratletud kui territoriaalmeri, ja merealale, mis ulatub kaugemale sellest esimesest alast, ning seda õiguste piires majandusvööndile, mida selle konventsiooniga rannikuriikide puhul tunnustatakse, ilma et see piiraks külgnevate riikide merealade ja nende õiguste piiritlust.
- 226 Käsitletaval juhul tuleb tuvastada, et kalanduslepingu artikli 1 punktiga h on püügipiirkonna hulka arvatud „Lääne-Saharaga külgnevad veed“, täpsustamata, kas see viimane mõiste vastab ainult territoriaalmerele määratlusele mereõiguse konventsiooni tähenduses või laieneb merealale, mis ulatub territoriaalmerest kaugemale, olles piiratud õigustega majandusvööndile, mida rannikuriikide puhul tunnustatakse selle konventsiooniga. Igal juhul, kuna samas artiklis on täpsustatud, et püügipiirkonna piiritlus ei kahjusta võimalikke läbirääkimisi, mis käsitlevad püügipiirkonnaga külgnevate rannikuriikide merealade kindlaksmääramist ja üldiselt kolmandate riikide õigusi, tuleb asuda seisukohale, et Lääne-Sahara rahva puhul võidakse tunnustada õigusi loodusvarade kasutamisele selle territooriumiga külgnevates vetes kalanduslepingu tähenduses.

- 227 Seejärel tuleb märkida – nagu meenutab hageja ning nagu tuleneb Rahvusvahelise Kohtu ja Alalise Vahekohtu (PCA) praktikast –, et mereõigusi reguleerib rahvusvahelise tavaõiguse põhimõte, mille kohaselt „domineerib maa mere üle rannikute ja rannikufrontide kaitse tõttu“, st täpsemalt, et mereõigused tulenevad rannikuriigi suveräänsetest õigustest maale, kusjuures mereterritoorium kujutab endast maismaaterritooriumiga lahutamatu kaasnevat territooriumi (vt selle kohta Alalise Vahekohtu 23. oktoobri 1909. aasta otsus kohtuasjas *Grisbådarna* (Norra, Rootsi), *Recueil des sentences arbitrales*, XI köide, lk 159; Rahvusvahelise Kohtu 8. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas „Territoriaalne ja merevaidlus Nicaragua ja Hondurase vahel Kariibi meres“ (*Nicaragua vs. Honduras*), *CIJ Recueil* 2007, lk 659, punkt 126, ning 3. veebruari 2009. aasta otsus kohtuasjas „Merepiirid Mustas meres“ (*Rumeenia vs. Ukraina*), *CIJ Recueil* 2009, lk 61, punkt 77).
- 228 Nagu ilmneb hageja selgitustest, kohaldab ÜRO Peaassamblee seda põhimõtet mitteautonoomsete territooriumide suhtes kaudselt, muu hulgas siis, kui ta kinnitab resolutsioonis 50/33, et mitteautonoomsete territooriumide „merevarade hävituslik kasutamine ja röövimine“ „kahjustab nende territooriumide terviklikkust ja õitsengut“, ning „palub kõikidel valitsustel ja ÜRO organitel tagada, et [nende territooriumide] rahvaste alalist suveräänsust nende loodusvarade osas austataks ja kaitstaks täielikult“ (vt punkt 19 eespool). Ta kinnitab seega, et mereterritooriumil asuvad loodusvarad ehk miski, mis kaasneb lahutamatu nende mitteautonoomsete territooriumide maismaaosaga, kuuluvad nende territooriumide rahvaste alaliste suveräänsete õiguste alla.
- 229 Pealegi, nagu märgib hageja, tuleneb selle põhimõtte kohaldamine mitteautonoomsete territooriumide suhtes ka liidu rahvusvahelisest praktikast, nagu näitab Brüsselis 24. veebruaril 1997 allkirjastatud Euroopa – Vahemere piirkonna ajutine assotsiatsioonileping Euroopa Ühenduse ning Jordani Läänekalda ja Gaza sektori Palestiina omavalitsuse nimel toimiva Palestiina Vabastusorganisatsiooni (PVO) vahel kaubanduse ja koostöö kohta (EÜT 1997, L 187, lk 3; ELT erivaljaanne 11/26, lk 124). Nimelt on selle lepingu protokoll nr 3 artikli 1 punktis m, mis käsitleb „päritolustaatusega tooteid“ ja halduskoostöö meetodeid, lepinguosaliste „territooriume“ määratletud nii, et need on „[territooriumid], kaasa arvatud territoriaalveed“.
- 230 Viimaseks tuleb märkida, et kohtuotsuses *Western Sahara Campaign UK* kohaldas Euroopa Kohus neid põhimõtteid kaudselt Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes.
- 231 Euroopa Kohus märkis ühelt poolt, et veed, mille suhtes rannikuriigil on mereõiguse konventsiooni alusel õigus teostada oma suveräänsust või jurisdiktsiooni, on piiritletud üksnes tema territooriumiga külgnevate vetega, mis kuuluvad tema territoriaalmere hulka või tema majandusvööndisse, ning teiselt poolt, et arvestades asjaolu, et Lääne-Sahara territoorium ei ole osa Maroko Kuningriigi territooriumist, ei kuulu Lääne-Sahara territooriumiga külgnevad veed Maroko kalapüügipiirkonna hulka (kohtuotsus *Western Sahara Campaign UK*, punktid 68 ja 69).
- 232 Sellest võib niisiis järeldada, et Euroopa Kohus leidis, et õigused Lääne-Saharaga külgnevatele vetele peavad olema kooskõlas õigustega selle mitteautonoomse territooriumi maismaaosale ja eelkõige selle rahva õigustega.

- 233 Eelnevast tuleneb seega, et vastupidi sellele, mida andis mõista komisjon, on rannikuriigile mereõiguse konventsioonist tulenevaid õigusi ja eelkõige selle konventsiooniga kindlaks määratud alades asuvate loodusvarade, sh kalavarude kasutamise õigusi võimalik kasutada mererannikuga mitteautonoomsete territooriumide, nagu Lääne-Sahara rahvaste huvides, kahjustamata külgnevate rannikuriikide õigusi.
- 234 Igal juhul, kuna vaidlusalust lepingut ei kohaldata ainult Lääne-Saharaga külgnevate vete suhtes, vaid ka selle territooriumi enda suhtes, mõjutab selle lepingu territoriaalne kohaldamine nimetatud territooriumi rahvast, olenemata suhtest selle territooriumi ja sellega külgnevate vete vahel.
- 235 Kõigest eelnevast tuleneb, et kuna vaidlusaluse lepingu territoriaalsesse kohaldamisalasse kuuluvad ka Lääne-Sahara territoorium ja sellega külgnevad veed, võib see leping nimetatud territooriumi rahvast mõjutada ning selleks on niisiis tarvis tema nõusolekut.
- *Nõukogu argumentide kolmas osa, mille kohaselt hageja õiguslik olukord ei muutunud, võttes arvesse tema piiratud rolli Lääne-Sahara enesemääramise protsessis osalemises*
- 236 Nõukogu, Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi, komisjoni ja CPMMide sõnul ei tähenda roll, mis on hagejale Lääne-Sahara enesemääramise protsessis antud, et vaidlustatud otsus ja vaidlusalune leping avaldavad vahetut mõju tema õiguslikule olukorrale. Tema esindusõigus on nende arvates piiratud ega ole ainuõigus ning ta ei ole ettevõtja. Lisaks ei ennusta vaidlustatud otsus ja vaidlusalune leping ette selle protsessi tulemust. Seega on vaidlustatud otsuse mõju hagejale äärmisel juhul kaudne ja poliitiline.
- 237 Hageja omalt poolt väidab, et ainuüksi seepärast, et vaidlustatud otsus mõjutab Lääne-Sahara rahvast kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punkti 106 tähenduses, avaldab see otsus vahetut õigusmõju tema kui Lääne-Sahara rahva ainsa esindaja olukorrale. Ta väidab ka, et enesemääramise poliitiline protsess „ilmselgelt“ hõlmab majanduslikke küsimusi, mis on seotud loodusvarade kasutamisega, ning et igal juhul tõstatab vaidlusalune leping „territoriaalse“ küsimuse ning seetõttu kulub vaidlus täiel määral raamistikku, milles tema täidab oma ülesannet.
- 238 Selles küsimuses tuleb kõigepealt tuletada meelde Lääne-Sahara spetsiifilist olukorda niisugusena, nagu see tuleneb eespool punktides 2–20 kirjeldatud rahvusvahelise konteksti arengust. Kuigi selle mitteautonoomse territooriumi enesemääramise protsess on ikka veel pooleli, loobus selle haldusvõimu teostaja ÜRO põhikirja artikli 73 tähenduses, st Hispaania Kuningriik, alates 26. veebruarist 1976 igasugusest rahvusvahelisest vastutusest selle territooriumi haldamise osas, mille ÜRO organid on teatavaks võtnud (vt punkt 13 eespool). Järelikult on nimetatud organisatsiooni egiidi all toimuva protsessi osalised ühelt poolt Maroko Kuningriik, kes nõuab endale suveräänsete õiguste kasutamist sellel territooriumil, ning teiselt poolt hageja kui selle territooriumi rahva esindaja. Nagu märgib sisuliselt komisjon oma menetlusse astuja seisukohtades, on Maroko Kuningriigi ja hageja vahel „legitiimsuse konflikt“, mis puudutab selle territooriumi ja elanikkonna „esindamist“ (tänapäevane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 203).
- 239 Seejärel küsimuses, millises ulatuses hageja esindab Lääne-Sahara rahvast ja kuidas see mõjutab seda, kas otsus sõlmida leping liidu ja Maroko Kuningriigi vahel, mida kohaldatakse sõnaselgelt selle territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes, puudutab teda otseselt, tuleb märkida, et ei

kohtuotsustes nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK ega eespool punktis 52 viidatud kohtumäärustes ei võtnud liidu kohtud selles küsimuses seisukohta (vt selle kohta ja analoogia alusel tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 204).

- 240 Seevastu nõukogu viitab kohtujurist Wathelet' kohtuasjas nõukogu vs. Polisario Rinne (C-104/16 P, EU:C:2016:677) esitatud ettepaneku punktidele 183–194, milles kohtujurist märkis, et tema meelest on ÜRO hagejat tunnustanud Lääne-Sahara rahva esindajana ainult poliitilises protsessis, mille eesmärk on lahendada selle territooriumi rahva enesemääramise küsimus, ning et asjaomane vaidlus ei ole osa sellest poliitilisest protsessist (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 205).
- 241 Resolutsiooni 34/37 punktist 7 ja resolutsiooni 35/19 punktist 10 (vt punkt 16 eespool) ilmneb siiski, et see, kui ÜRO organid tunnustavad hageja representatiivsust Lääne-Sahara rahva suhtes, eelneb loogiliselt selle tunnustamisele, et tal on õigus olla osa selle territooriumi enesemääramise protsessist, ning et just sellise representatiivsuse tõttu leidsid need organid, et tal on see õigus. Järelikult, kuigi see protsess ei sisalda tõesti osa, mis puudutaks territooriumi kalavarude haldamist ja sellest saadava kasu jaotamist, ei tähenda hageja osalemine selles protsessis, et ta ei saaks seda rahvast esindada liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise kalanduslepingu kontekstis, sest seda lepingut kohaldatakse selle territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes ning see mõjutab seepärast asjaomast rahvast (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 206 ja 207).
- 242 Nagu pealegi tuleneb ÜRO Peaassamblee seda küsimust käsitlevatest resolutsioonidest ja kohtujurist Wathelet' ettepanekust kohtuasjas Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:1) (vt punkt 216 eespool), on mitteautonoomsete territooriumide rahvaste ja konkreetselt Lääne-Sahara rahva õigus käsutada vabalt oma loodusvarasid nende enesemääramise õiguse lahutamatu osa.
- 243 Mis puudutab lõpuks küsimust, kas hageja on Lääne-Sahara rahva ainus esindaja, siis selles etapis piisab, kui märkida, et kohtuasja materjalidest ei ilmne, et ÜRO organid oleksid – nagu hageja sisuliselt märgib – seadnud kahtluse alla resolutsioonides 34/37 ja 35/19 väljendatud seisukoha ning oleksid tunnustanud muid organisatsioone peale tema organisatsioonidena, kellel on õigus esindada asjaomast rahvast. Vastupidi komisjoni ja CPMMide väidetele ei ole seejuures tähtsust asjaolul, et enesemääramisprotsessi raames on nendel organitel vastavalt nende volitusele suhted ja teabevahetus muude organisatsioonidega peale hageja, eelkõige kodanikuühiskonna organisatsioonidega ning Maroko ametiasutustega. Ka Lääne-Sahara haldusvõimu teostaja staatus ÜRO põhikirja artikli 73 tähenduses, mis võib olla jäänud Hispaania Kuningriigile hoolimata tema 26. veebruari 1976. aasta avaldusest, ei saa nii või teisiti olla takistuseks, miks ei võiks selle territooriumi rahva nõusolekut väljendada hageja (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 208 ja 209).
- 244 Igal juhul tuleb märkida, et asjaolu, et liit sõlmis vaidlusaluse lepingu ühe osapoolega, kes osaleb enesemääramise protsessis Lääne-Sahara territooriumil ning kes nõuab endale suveräänseid õigusi sellele territooriumile ja sellega külgnevatele vetele ning – nagu tuleneb kirjavahetusest (vt punkt 70 eespool) – on sõlminud ise nimetatud lepingu sellel alusel, avaldab tingimata õiguslikku toimet selle protsessi teisele osalisele, võttes arvesse „õiguspärasuse konflikti“ nende osaliste vahel, mis puudutab seda territooriumi (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 210).

- 245 Pealegi näitavad kirjavahetuse põhistus ja vaidlustatud otsuse põhjendused, et lepinguosalisel isel eelkõige liit on teadlikud, et selle lepingu sõlmimine ei ole miski, millel ei ole vähimatki seost Lääne-Saharas toimuva enesemääramise protsessiga.
- 246 Sellest annab tunnistust asjaolu, et kirjavahetuse teise lõigu punktis 1 „kinnitavad [lepinguosalisel] veel kord oma toetust ÜRO protsessile“, ning punktis 2 täpsustavad nad, et kalanduslepingu sõlmimine ei mõjuta nende vastavaid seisukohti Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete staatuse küsimuses, st et ühelt poolt on liidu silmis tegemist mitteautonoomse territooriumiga, millel on enesemääramise õigus, ja teiselt poolt on Maroko Kuningriigi silmis tegemist tema riigi territooriumi „lahutamatu osaga“. Lisaks täpsustab liit, et kuigi selle territooriumiga külgnevad veed on hõlmatud püügipiirkonnaga, nagu see on määratletud kalanduslepingu artikli 1 punktis h, „ei mõjuta kalanduslepingus esitatud viited Maroko õigusnormidele tema seisukohta Lääne-Sahara mitteautonoomse territooriumi staatuse [...] suhtes“. Maroko Kuningriik täpsustab veel, et ta arvab, et „lahendus kõnealusele piirkondlikule vaidlusele tuleks leida autonoomiat käsitleva algatuse alusel“.
- 247 Sellest tuleb seega järeldada, et menetlusosalised leidsid, et vaidlusaluse lepingu sõlmimist võidakse tõlgendada nii, et see väljendab ühist seisukohta Lääne-Sahara staatuse küsimuses ja et see kahjustab asjaomast enesemääramisprotsessi ning et on tarvis teha need täpsustused niisuguse ohu ärahoidmiseks (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 212).
- 248 Neid muresid peegeldavad ka vaidlustatud otsuse põhjendused 4 ja 12 (vt punkt 60 eespool). Konkreetselt selles viimases põhjenduses vastab nõukogu hagejale ja „muudele osalejatele“, kes „ei olnud nõus konsultatsiooniprotsessis osalema“ ning lükkasid tagasi „kalanduslepingu ja selle rakendamise protokollil kohaldamise Lääne-Saharaga külgnevate vete suhtes“, sest nad „leidsid eelkõige, et selliste aktidega kinnitatakse Maroko Kuningriigi positsiooni Lääne-Sahara territooriumil“. Nõukogu märgib selles küsimuses, et „miski kõnealuse kalanduslepingu ega selle rakendamise protokollil puhul [ei võimalda] järeldada, et sellega tunnustatakse Maroko Kuningriigi suveräänsust või suveräänseid õigusi Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes“, ning et „[l]iit jätkab tugevdatud jõupingutusi, et toetada ÜRO egiidi all alanud ja jätkuvat protsessi vaidluse rahumeelseks lahendamiseks“.
- 249 Lisaks, kuigi hageja ei nõustunud – nagu nõukogu märgib vaidlustatud otsuse põhjenduses 11 – osalema eespool punktis 248 nimetatud konsulteerimistes, ilmneb 8. oktoobri 2018. aasta aruandest, et „[talle] saadeti koosolekukutse, et saada teada, mida arvab tema [vaidlusaluse lepingu] laiendamisest Lääne-Saharaga külgnevatele vetele“. Järelikult on nii, et kuigi hageja ei ole selle lepingu osaline ega osalenud selle sõlmimise eesmärgil toimuvates läbirääkimistes, milles osalesid ainult liidu ja Maroko ametiasutused, leidsid institutsioonid, et ta on legitiimne suhtluspartner, et avaldada oma seisukohta selle lepingu küsimuses (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 214).
- 250 Järelikult, kuna vaidlusaluse lepingu sõlmimine mõjutab Lääne-Sahara rahvast ja selleks on vaja tema nõusolekut, avaldab vaidlustatud otsus vahetatut mõju hageja kui selle rahva esindaja õiguslikule olukorrale. Tuleb ka märkida, et kuna see leping sõlmiti Maroko Kuningriigiga, puudutab see teda kui selle territooriumi enesemääramise protsessis osalejat otseselt. Ühelt poolt on selge, et hageja ei ole andnud nõusolekut vaidlusaluse lepingu sõlmimiseks, teiselt poolt väidab ta selle hagi raames, et Lääne-Sahara rahva nõusolekut ei küsitud nõuetekohaselt, eelkõige seetõttu, et tema ise seda ei väljendanud (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 215).

- 251 Asjaolul, et hageja ei ole ettevõtja, ei ole tähtsust, sest ta ei pretendeerigi sellele staatusele ega püüa tuletada oma otsesest puutumust sellest, et tema suhtes kohaldatakse vaidlusaluse lepingu sätteid, vaid selle lepingu territoriaalsest kohaldamisalast endast. Mis puudutab konkreetsemalt käesoleva kohtuasja võrdlemist kohtuasjaga, milles tehti 20. septembri 2019. aasta kohtuotsus Venezuela vs. nõukogu (T-65/18, EU:T:2019:649), millele nõukogu ja komisjon viitavad oma argumentide põhjenduseks, siis peale selle, et 22. juuni 2021. aasta kohtuotsusega Venezuela vs. nõukogu (kolmanda riigi puutumus) (C-872/19 P, EU:C:2021:507) tühistas Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse, millele nõukogu viitab, tuleb märkida, et vaidlus, millega oli tegemist selles kohtuasjas selle kolmanda riigi ja nõukogu vahel, puudutas ühepoolseid akte, mida kohaldatai ainult liidu territooriumil, ning et kolmanda riigi nõusolek nendeks aktideks ei olnud nõutav. See võrdlus ei ole igal juhul asjakohane (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 217).
- 252 Lisaks ei tähenda nõukogu viidatud asjaolu, et vaidlusaluse lepingu ja vaidlustatud otsusega ei otsustata ette ära enesemääramisprotsessi tulemust, et need aktid ei muuda hageja kui selle lepingu suhtes kolmanda isiku ja selle protsessi osalise õiguslikku olukorda (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 218).
- 253 Kõigest eelnevast tuleneb, et nõukogu, Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi, komisjoni ja CPMMidel argumentide kolm osa, mis käsitlevad vastavalt otsese puutumuse esimest kriteeriumi, tuleb tagasi lükata ning et hageja vastab sellele kriteeriumile.
- ii) Otsese puutumuse teine kriteerium, mille kohaselt on vaidlustatud meetme rakendamine puhtaautomaatne ja tuleneb üksnes liidu õigusnormidest*
- 254 Nagu on märgitud eespool punktis 176, väidab nõukogu, et vaidlusalune leping eeldab rakendusmeetmeid, et sellel oleks õiguslik toime kolmandate isikute suhtes, samas kui hageja väidab, et ainuüksi seepärast, et vaidlustatud otsusega sõlmitakse leping, mida kohaldatakse Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes, puudutab see teda otseselt, ilma et oleks tarvis rakendusmeetmeid.
- 255 Selles küsimuses tuleb märkida, et eespool punktis 179 viidatud kohtupraktika kohaselt eeldab otsese puutumuse teine kriteerium, et vaidlustatud meede ei jäta selle adressaatidele mingit kaalutlusõigust, sest selle rakendamine on automaatne, tulenedes ainult liidu õigusnormidest, ilma et oleks vaja rakendada muid vahenorme.
- 256 Käsitletaval juhul on otsese puutumuse esimese kriteeriumi analüüsimise raames eespool punktides 204–216 tuvastatud, et Lääne-Sahara rahva otsene puutumus ja kohustus saada tema nõusolek tulenevad üksnes kalanduslepingu ning rakendamise protokolliga sätetest, tõlgendatuna kirjavahetusest lähtudes, kusjuures kõik need kolm õigusakti kiideti heaks vaidlustatud otsusega, olenemata täiendavatest rakendusmeetmetest. Nagu täpsemalt väidab hageja, ei saa kohtuasjas T-356/19 vaidlustatud määrus olla takistuseks tema otsesele puutumusele seoses vaidlustatud otsusega, sest see määrus on tehniline meede, mis käsitleb rakendamise protokolliga ühte konkreetset aspekti, nimelt selle protokolliga kohaselt antud püügivõimaluste jaotumist liikmesriikide vahel.

- 257 Pealegi on otsese puutumuse teine kriteerium väljakujunenud kohtupraktika kohaselt täidetud, kui liidu õigusakti adressaatide jaoks jääb üksnes teoreetiline võimalus seda mitte rakendada ja nende soov tekitada sellele vastavaid tagajärgi on väljaspool kahtlust (vt 4. detsembri 2019. aasta kohtuotsus PGNiG Supply & Trading vs. komisjon, C-117/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:1042, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 258 Et käsitletaval juhul sõlmiti vaidlusalune leping just eesmärgiga võimaldada liidu laevadel alustada uuesti oma püügitegevust Lääne-Saharaga külgnevates vetes ja selle territooriumi elanikkondadel saada kasu vastavast rahalisest toetusest, tuleb tõdeda, et liidu ja Maroko Kuningriigi ametiasutuste soov mitte täita sellest tulenevaid kohustusi on ainult teoreetiline.
- 259 Seega tuleb asuda seisukohale, et vaidlustatud otsus puudutab hagejat otseselt.

2) Hageja isiklik puutumus

- 260 Nõukogu väidab, et hageja osalemine läbirääkimistel Lääne-Sahara staatuse üle ei ole miski, mis eristab teda seoses vaidlustatud otsusega, ning et vaidlusalune leping ei mõjuta tema seisundit nende läbirääkimiste raames. Vasturepliigis lisab ta, et isegi eeldusel, et hageja on pädev Lääne-Sahara majandusküsimustes, tuleneb eelkõige 10. aprilli 2003. aasta kohtuotsuse komisjon vs. Netherlandse Antillen (C-142/00 P, EU:C:2003:217) punktist 69, et sellest ei piisa tõendamaks, et vaidlusalune leping puudutab teda isiklikult.
- 261 Komisjon, Prantsuse Vabariik, Hispaania Kuningriik ja CPMMid esitavad sisuliselt samad argumendid.
- 262 Hageja väidab, et vaidlustatud otsus puudutab teda isiklikult sel põhjusel, et kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punktidest 100–106 tuleneb, et Lääne-Sahara rahvas, keda ta esindab, peaks andma oma nõusoleku igaks rahvusvaheliseks lepinguks, mida kohaldatakse Lääne-Sahara territooriumi suhtes. Seega arvestades rolli, mida ta etendab selle rahva suhtes, eelkõige selle rahva nõusoleku väljendamisel selleks, et olla lepinguga seotud, on tal niisugused erilised omadused, mis eristavad teda igast teistest isikust, ning vaidlustatud otsus puudutab teda niisiis isiklikult. Repliigis lisab ta, et viies läbi vaidlustatud otsuse põhjenduses 11 nimetatud konsulteerimisi, takistas nõukogu tal kasutada oma pädevust väljendada Lääne-Sahara rahva nõusolekut, ning esitab sisuliselt samad argumendid, mille ta esitas tõendamaks, et see otsus puudutab teda otseselt.
- 263 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa teised isikud, kes ei ole otsuse adressaadid, väita, et nad on isiklikult puudutatud, välja arvatud juhul, kui otsus mõjutab neid nende eriliste omaduste tõttu või nende faktilise olukorra tõttu, mis eristab neid kõigist teistest isikutest ning individualiseerib neid seeläbi analoogiliselt selle otsuse adressaadiga (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 228 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 264 Käsitletaval juhul on hagejal kui mitteautonoomse territooriumi enesemääramise õigusega rahva esindajal rahvusvahelise õiguse kohaselt omaenda pädevus, mis on eraldiseisev vaidlusaluse lepingu osaliste pädevusest. Seega võib ta tõendamaks, et vaidlustatud otsus puudutab teda isiklikult, tulemuslikult väita, et see otsus takistab tal neid volitusi kasutamast, nagu ta soovib (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 229).

- 265 Hageja otsese puutumuse analüüsimise raames sai aga järeldatud, et kuna vaidlusaluse lepingu sõlmimine mõjutab Lääne-Sahara rahvast ja eeldab, et saadakse tema nõusolek, avaldab vaidlustatud otsus otsest mõju hageja kui selle rahva esindaja ja nimetatud territooriumi puudutavas enesemääramise protsessis osaleja õiguslikule olukorrale (vt punktid 241–250 eespool). Järelikult tuleb vaidlustatud otsust käsitada hagejat puudutavana eriliste omaduste tõttu, mis individualiseerivad teda analoogselt selle otsuse adressaadiga (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 230 ja 231).
- 266 Selle vaidluse asjaolud, mis viisid 10. aprilli 2003. aasta kohtuotsuseni komisjon vs. Nederlandse Antillen (C-142/00 P, EU:C:2003:217) – millele viitavad nõukogu, komisjon ja CPMMid –, ei ole võrreldavad käesoleva kohtuasja asjaoludega. Ühelt poolt ei puudutanud selles vaidluses vaidlustatud meetmed konkreetselt hagejate territooriumi. Teiselt poolt ja nii või teisiti ei eeldanud nende meetmete võtmine, et saadakse selle territooriumi rahva nõusolek (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 233–235).
- 267 Asjakohane ei ole ka kohtupraktika, mis käsitleb assotsiatsioonide isiklikku puutumust (vt 18. jaanuari 2007. aasta kohtuotsus PKK ja KNK vs. nõukogu, C-229/05 P, EU:C:2007:32, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 3. aprilli 2014. aasta kohtuotsus ADEAS vs. komisjon, T-7/13, ei avaldata, EU:T:2014:221, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika) ning millele viitavad komisjon ja Prantsuse Vabariik, sest oma liikmete erahuve kaitsva assotsiatsiooni isiklikku puutumust ei saa võrrelda mitteautonoomse territooriumi rahvast esindava üksuse isikliku puutumusega. Võttes lisaks arvesse hageja rolli ning eespool punktides 241–250 nimetatud asjaolusid, millest piisab, et teda individualiseerida seoses vaidlustatud otsusega, ei saa talle ette heita asjaolu, et ta ei osalenud läbirääkimistel vaidlusaluse lepingu sõlmimise üle (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 236 ja 237).
- 268 Sellest järeldub, et vaidlustatud otsus puudutab hagejat nii otseselt kui ka isiklikult. Seega tuleb nõukogu esitatud oluline asja läbivaatamist takistav asjaolu, mille kohaselt ei ole hagejal õigust hagi esitada, tagasi lükata ja analüüsida hagi sisulisi küsimusi.

3. Hagi põhjendatus

- 269 Hageja esitab hagi põhjendamiseks üksteist väidet. Esimese väite kohaselt ei olnud nõukogu pädev vaidlustatud otsust tegema; teise kohaselt rikkus ta oma kohustust kontrollida põhiõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimist; kolmanda kohaselt rikkus ta kohustust täita Euroopa Kohtu otsuseid; neljanda kohaselt rikkus ta põhiõigusi kui põhimõtteid ja väärtusi, millest tuleb juhinduda liidu välistegevuses; viienda kohaselt rikkus ta õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet; kuuenda kohaselt kohaldas ta valesti proportsionaalsuse põhimõtet; seitsmenda kohaselt ei järginud ta kalanduspoliitikat; kaheksanda kohaselt rikkus ta enesemääramise õigust; üheksanda kohaselt rikkus ta rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtet; kümnennda kohaselt rikkus ta rahvusvahelist humanitaarõigust ning üheteistkümnennda kohaselt rikkus ta liidu kohustusi, mis tal on rahvusvaheliste vastutust käsitlevate õigusnormide järgi.

a) Esimene väide, et nõukogu ei olnud pädev vaidlustatud otsust tegema

- 270 Hageja väidab, et nõukogul kui liidu organil ei olnud pädevust vaidlustatud otsust teha, sest see puudutab niisuguse rahvusvahelise lepingu sõlmimist, mis on kohaldatav territooriumi suhtes, mis kuulub ühe kolmanda rahva suveräänsete õiguste alla, kelle üle ei ole võimu ei liidul ega tema lepingupartneril.

- 271 Nõukogu kinnitab, et käesoleva väitega vaidlustab hageja tegelikult liidu pädevuse sel põhjusel, et rikutud on enesemääramise õigust ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtet, ning viitab oma vastusele, mille ta andis kaheksandale ja üheksandale väitele. Ta märgib ka, et pädevuse sõlmida rahvusvahelisi lepinguid annab talle ETL artikli 218 lõige 6.
- 272 Komisjon väidab, et rahvusvahelise õigusega ei ole vastuolus see, kui mitteautonoomse territooriumi haldusvõimu teostaja sõlmib rahvusvahelise lepingu, mida kohaldatakse selle territooriumi suhtes. Käsitletaval juhul tuleb Maroko Kuningriiki pidada *de facto* Lääne-Saharas haldusvõimu teostajaks. Prantsuse Vabariik avaldab sisuliselt samalaadset seisukohta. CPMMid kiidavad sisuliselt heaks nõukogu vastuse sellele väitele.
- 273 Selles küsimuses piisab, kui märkida, et käsitletaval juhul ei ilmne hageja esitatud asjaoludest või kohtuasja materjalidest, et vaidlusaluse lepingu sõlmimine peaks olema välistatud sellepärast, et liidul on rahvusvahelise organisatsiooni staatus, või rahvusvahelise õigusnormi tõttu, mis keelab sõnaselgelt selle sõlmimise ja tuleneb muu hulgas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonist või Rahvusvahelise Kohtu otsusest. Pealegi tuleb märkida, et kohtuotsuse nõukogu *vs.* Polisario Rinne punktist 98 ja kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK punktidest 70–72 ilmneb, et Euroopa Kohus ei ole põhimõtteliselt välistanud, et liit ja Maroko Kuningriik võivad sõlmida rahvusvahelise lepingu, mida kohaldatakse Lääne-Sahara territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punktid 247 ja 248 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 274 Neil põhjustel tuleb esimene väide tagasi lükata.
- 275 Hagi põhjendatuse analüüsi tuleb jätkata kolmanda väite analüüsiga.

b) Kolmas väide, mille kohaselt rikkus nõukogu sisuliselt oma kohustust järgida nõudeid, mis tulenevad enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtteid käsitlevast kohtupraktikast

- 276 Hageja väidab, et sõlmides Maroko Kuningriigiga lepingu, mida kohaldatakse sõnaselgelt Lääne-Sahara territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes ilma tema nõusolekuta, eiras nõukogu ETL artiklist 266 tulenevat Euroopa Kohtu otsuste täitmise kohustust. Euroopa Kohus on nimelt leidnud, et selle territooriumi kaudne arvamine liidu ja Maroko Kuningriigi vahel sõlmitud lepingute kohaldamisalasse on enesemääramise ning rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtteid arvestades õiguslikult võimatu. Hageja järeldab sellest, et samadel põhjustel on niisuguste lepingute sõnaselge kohaldamine selle territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes ammugi välistatud. Lisaks väidab hageja hagiavalduse esimeses osas ning repliigi sissejuhatavates märkustes ja seisukohtades menetluse astuja seisukohtade kohta eelkõige, et vaidlusaluse lepingu sõlmimine on vastuolus kohtupraktikaga, sest sellega ei järgitud Lääne-Sahara eraldiseisvat ja erinevat staatust ning seda tehti ilma selle territooriumi rahva nõusolekuta selle lepingu sõlmimiseks.
- 277 Nõukogu väidab, et sõlmides lepingu, millega on selle kohaldamisalasse sõnaselgelt arvatud Lääne-Saharaga külgnevad veed, ja seda pärast selle territooriumi elanikkonna nõusoleku saamist, on ta järginud kohtuotsuseid nõukogu *vs.* Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK.

- 278 Täpsemalt väidab nõukogu kostja vastuse sissejuhatavates märkustes „Horisontaalsed küsimused“ esiteks, et konsultatsioonid, mille viisid läbi komisjon ja Euroopa välisteenistus, olid mõeldud tagama asjaomaste elanikkondade esindusorganite ning -organisatsioonide nii laia osavõttu kui võimalik, otsustamata ette ära enesemääramisprotsessi tulemust, võimaldasid saada selle elanikkonna nõusoleku vastavalt kohtuotsusele nõukogu vs. Polisario Rinne ja rahvusvahelise õiguse asjakohaseid põhimõtteid järgides. Teiseks väidab ta, et Lääne-Sahara praegune olukord ei võimalda asjaomase rahvaga konsulteerida otse või selle territooriumi rahva institutsionaalse esindaja vahendusel. Kolmandaks võisid institutsioonid kasutada oma kaalutusõigust, et viia läbi konsulteerimised, mis rajanevad objektiivsel kriteeriumil, et see elanikkond peab saama sellest territooriumist kasu, ning nad järgisid seejuures kohaldatavaid rahvusvahelise õiguse põhimõtteid. Neljandaks kinnitab nõukogu vasturepliigis, et ainult Maroko Kuningriigil, kes on „*de facto*“ haldusvõimu teostaja Lääne-Sahara territooriumil, on õigusvõime ning halduslikud ja tollivõimalused, et sõlmida kalandusleping liiduga. Viiendaks ei vasta hageja kohtupraktikas kindlaks määratud tingimustele, mis peavad olema täidetud, et tugineda rahvusvahelise õiguse normidele.
- 279 Komisjon esitab sisuliselt sama analüüsi nagu nõukogu protsessi kohta, mille tulemusena sõlmiti vaidlusalune leping, ning võimaluse kohta tugineda rahvusvahelise õiguse põhimõtetele ja nende lepingute sõlmimise otsuste kohtuliku kontrolli kohta. Kaheksanda ja üheksanda väite raames seab ta ka konkreetselt kahtluse alla võimaluse tugineda enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetele. Ta lisab oma sissejuhatavate märkuste punktis 1.2, et vaidlusalune leping on kooskõlas rahvusvahelise avaliku õiguse põhimõtetega, mis on sätestatud ÜRO põhikirja artiklis 73 ja ÜRO kolmanda mereõiguse konverentsi lõppakti III resolutsioonis. Ta väidab peamiselt, et nende sätetega ei ole vastuolus see, kui Maroko Kuningriik ja liit haldavad Lääne-Saharaga külgnevate vete varasid rahvusvahelise lepingu raames, kui selle haldamise puhul võetakse arvesse selle territooriumi elanikkonna huve, ning et hageja väited tekitavad nende vete haldamises õigusliku tühimiku. Lisaks ei ole mereõiguse konventsioonis kasutatud mõistet „nõusolek“. Lõpuks väidab ta, et hageja eirab tagajärgi, mis peavad olema kohtuotsustel nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK, milles on piirdutud sellega, et on tõlgendatud lepinguid, mis on kohaldatavad Maroko Kuningriigi territooriumi ja selle suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla kuuluvate vete suhtes, lähtudes rahvusvahelise õiguse asjakohastest põhimõtetest, kuid ei ole käsitletud nende lepingute kehtivust.
- 280 Hispaania Kuningriik ja Prantsuse Vabariik esitavad sisuliselt analoogsed argumendid nagu nõukogu ja komisjon, mis puudutab rahvusvahelise õiguse põhimõtete kohaldamist, vaidlustatud otsuse kohtulikku kontrolli ning komisjoni ja Euroopa välisteenistuse läbi viidud konsulteerimiste õigusparasust.
- 281 CPMMid nõustuvad osaliselt nõukogu analüüsiga, mis puudutab vaidlusaluse lepingu sõlmimisele eelnenud konsultatsiooniprotsessi. Lisaks kinnitavad nad, et kohalikesse omavalitsusorganitesse valitud isikud, kes osalesid selles konsulteerimises, on Lääne-Sahara rahva õiguspärased esindajad ja neil on demokraatlik legitiimsus. Mis puudutab konkreetselt kolmandat väidet, siis nad väidavad ka, et ELTL artikkel 266 ei ole käsitletaval juhul kohaldatav. Lõpuks kinnitavad nad üheksanda väite raames, et rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõte ei ole kohaldatav ning et igal juhul ei ole vaidlusalune leping hageja suhtes siduv.
- 282 Kõigepealt tuleb märkida, et üks osa nõukogu, Prantsuse Vabariigi, komisjoni ja CPMMide argumentidest tõstatab kokkuvõttes küsimuse, ega see väide ei ole tulemusetu. Seda küsimust tuleb seega analüüsida enne seisukoha võtmist – vajaduse korral – selle väite põhjendatuse kohta.

1) Nõukogu, Prantsuse Vabariigi, komisjoni ja CPMMide argumendid, et kolmas väide on tulemusetu

- 283 Nõukogu ja menetlusse astujate argumentidega seatakse selle väite õiguslikud alused kahtluse alla kolmest aspektist. Esiteks ei ole ELTL artikkel 266 nende sõnul kohaldatav. Teiseks ei saa hageja viidatud kohtuotsustele tulemuslikult tugineda, et vaidlustada need liidu ja Maroko Kuningriigi vahel sõlmitud lepingud. Kolmandaks ei saa hageja tugineda rahvusvahelise tavaõiguse põhimõtetele, mida ta väidab olevat käsitletaval juhul rikutud.
- 284 Esimesena, mis puudutab ELTL artikli 266 kohaldatavust, siis tuleb märkida, et tänases kohtuotsuses *Polisario Rinne vs. nõukogu* (T-279/19) tuvastas Üldkohus, et hageja ei saanud oma kolmanda väite raames, mis tugines samadele õiguslikele alustele nagu käesolev väide, tuletada ELTL artiklist 266 institutsioonide kohustust täita kohtuotsuseid nõukogu *vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK* või Üldkohtu eespool punktis 52 viidatud kohtumäärusi eelkõige sel põhjusel, et ühegagi nendest liidu kohtute otsustest ei olnud tühistatud liidu akti või tuvastatud, et liidu akt on kehtetu. Ta järeldas sellest, et kuna see väide põhineb sellel artiklil, oli see väide tulemusetu (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punktid 262–265 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 285 Samas, kuna selle väite põhjenduseks esitatud argumendid põhinesid kriitikal, mille kohaselt olid institutsioonid sisuliselt rikkunud oma kohustust järgida Euroopa Kohtu praktikat, mis puudutas selles kohtuasjas käsitletava lepingu suhtes kohaldatavaid rahvusvahelise õiguse norme, tuvastas Üldkohus, et hageja võis tugineda tulemuslikult sellele rikkumisele, sest vaidlustatud akti vastavust Euroopa Kohtu praktikale on tühistamishagi raames pädev kontrollima liidu kohus ning otsus, mis oli vaidlustatud vastavas kohtuasjas, oli langetatud just selleks, et teha sellest kohtupraktikast ja eelkõige kohtuotsusest nõukogu *vs. Polisario Rinne* järeldused. Ta järeldas seega, et vaatamata ekslikust viitest ELTL artiklile 266 ei ole kolmas väide, mis põhineb sisuliselt eespool esitatud kriitikal, tulemusetu (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punktid 267–272).
- 286 Et käesoleva väite raames viitab hageja liidu kohtute samade otsuste täitmisele, millele tugineti kohtuasjas, milles tehti tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu* (T-279/19), tuleb see väide, mis põhineb ELTL artiklil 266, tagasi lükata samadel põhjustel, mida on nimetatud eespool punktis 284.
- 287 Küll tuleb aga märkida, et nagu ilmneb punktist 276 eespool, kinnitab hageja selle väite raames sisuliselt, et institutsioonid rikkusid oma kohustust järgida Euroopa Kohtu praktikat, mis käsitleb liidu ja Maroko Kuningriigi vahel sõlmitud lepingute tõlgendamist, lähtudes kohaldatavatest rahvusvahelise õiguse normidest, mida on nimetatud kohtuotsustes nõukogu *vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK*. Nagu lisaks tuleneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 3 ja 5 (vt punkt 116 eespool), pidasid vaidlusaluse lepingu üle läbirääkimisi ja selle sõlmisid institutsioonid, et teha järeldused sellest teisest kohtuotsusest, millega oli välistatud 2006. aasta kalanduslepingu ja 2013. aasta protokollil kohaldamine Lääne-Sahara territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes sel põhjusel, et see kohaldamine on vastuolus enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetelega niisugusena, nagu neid on tõlgendatud esimeses kohtuotsuses. Sellest järeldub, et samalaadsetel põhjustel, nagu on nimetatud tänase kohtuotsuse *Polisario Rinne vs. nõukogu* (T-279/19) punktides 267–272, ei ole väide, mille kohaselt on pandud toime niisugune rikkumine, tulemusetu.

- 288 Teisena saab komisjoni ja CPMMide argumendid, mille kohaselt kohtuotsustes nõukogu *vs.* Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK tõlgendas Euroopa Kohus enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtteid kontekstis, milles tõlgendati lepinguid, millega oli tegemist nendes kohtuasjades, mitte nende õiguspärasuse kontrolli kontekstis, ainult tagasi lükata. Nimelt on institutsioonid ühelt poolt kohustatud järgima nii seda, kuidas on liidu õigusnorme tõlgendanud Euroopa Kohus, kui ka liidu suhtes siduvate rahvusvahelise õiguse normide tõlgendust ning liidu kohus on pädev hindama, kas liidu nimel sõlmitud leping on selle tõlgendusega kooskõlas. Teiselt poolt on rahvusvahelise õiguse normid, mida Euroopa Kohus on käsitletaval juhul tõlgendanud ja mis olid asjakohased, et võtta seisukoht küsimuses, kas niisugust Maroko Kuningriigiga sõlmitud lepingut kohaldatakse kaudselt Lääne-Sahara suhtes, veelgi enam asjakohased, kui analüüsitakse, kas säte lepingus samade lepinguosaliste vahel, mis näeb sõnaselgelt ette niisuguse territoriaalse kohaldamise, on õiguspärane (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punktid 273–275).
- 289 Kolmandana, mis puudutab võimalust tugineda enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetele, siis võib meelde tuletada, et kaubanduspoliitika valdkonnas liidu nimel sõlmitud lepingu kontekstis, selleks et järgida seda, kuidas Euroopa Kohus tõlgendas neid põhimõtteid kohtuotsuses nõukogu *vs.* Polisario Rinne, tões Üldkohus, et selles kohtuotsuses tuletas Euroopa Kohus assotsieerimislepingu tõlgendusest nende põhimõtete põhjal selged, täpsed ja tingimusteta kohustused, mida tuleb liidu ja Maroko Kuningriigi vahelistes suhetes täita ning milleks on ühelt poolt Lääne-Sahara eraldiseisva ja erineva staatuse järgimise kohustus ja teiselt poolt kohustus veenduda, et Lääne-Sahara rahvas on nõus sellega, et assotsieerimislepingut kohaldatakse nimetatud territooriumil (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punkt 281 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 290 Üldkohus järeldas sellest tõdemusest, et kaitsmaks õigusi, mis Lääne-Sahara rahval on enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtete alusel, peab hagejal olema võimalus tugineda nende selgete, täpsete ja tingimusteta kohustuste rikkumisele otsuse puhul, mis oli vaidlustatud kohtuasjas, milles tehti tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu (T-279/19), sest niisugune väidetav rikkumine võib mõjutada seda rahvast kui liidu ja Maroko Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu suhtes kolmandat isikut. Lisaks leidis ta, et see põhimõte ei ole 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsuse Air Transport Association of America jt (C-366/10, EU:C:2011:864) punktides 107–109 viidatud rahvusvahelise tavaõiguse põhimõtetele tuginemise võimalust käsitleva kohtupraktikaga vastuolus. Nimelt tuvastas ta, et nendes punktides esitatud kaalutlused põhinevad hinnangul juhtumi konkreetsetele asjaoludele, mis puudutavad viidatud rahvusvahelise õiguse põhimõtete ja vaidlustatud akti laadi ning hagejate õiguslikku olukorda põhikohtuasjas ega olnud sarnased kohtuasja T-279/19 omadega (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punktid 282–291 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 291 Üldkohus leidis ka, et eespool punktis 290 toodud järeldust ei sea kahtluse alla komisjoni ja Comaderi argumendid, mis käsitlevad konkreetset võimalust tugineda ühelt poolt enesemääramise põhimõttele ja teiselt poolt rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõttele. Esiteks leidis Üldkohus nimelt enesemääramise põhimõtte kohta, et asjaolul, et selle põhimõttega ette nähtud õigus on kollektiivne õigus, ja asjaolul, et see käivitab protsessi, mille tulemus ei ole kindlaks määratud, ei ole sel konkreetsel juhtumil igal juhul tähtsust, sest kolmas isik, keda hageja esindab, ongi just selle õiguse omaja ja kasutab seda tegelikult, olenemata käimasoleva protsessi tulemusest. Teiseks asus Üldkohus rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte küsimuses sisuliselt seisukohale, et võimalik asjaolu, et tariifsete soodustuste

leping ei ole rahvusvahelises õiguskorras siduv Lääne-Sahara rahva suhtes, ei saa olla takistuseks, mis ei võimalda hagejal tugineda sellele põhimõttele liidu kohtus (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 293–296 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 292 Eespool punktides 289–291 esitatud kaalutlused on õiged, mis puudutab võimalust tugineda enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetele vaidlustatud otsuse suhtes, võttes arvesse asjaolu, et need põhimõtted on kohaldatavad liidu ja Maroko Kuningriigi vahel sõlmitud kalanduslepingu raames, nagu Euroopa Kohus tuvastas kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK punktides 63–72.
- 293 Igal juhul selle väite raames esitab hageja sisuliselt kriitika, mille kohaselt on institutsioonid rikkunud oma kohustust järgida Euroopa Kohtu praktikat, mis käsitleb liidu ja Maroko Kuningriigi vahel sõlmitud lepingute tõlgendamist, lähtudes kohaldatavatest rahvusvahelise õiguse normidest, ja konkreetselt järgida kohtuotsust Western Sahara Campaign UK – kriitika, millega ta püüab põhjendada hagi selle otsuse peale, mis langetati, et teha sellest kohtuotsusest järeldused. Seega ei saa niisuguses kontekstis talle keelata õigust seada vaidlustatud otsuse õiguspärasus kahtluse alla nõnda, et ta tugineb selle kriitika raames sellistele fundamentaalset laadi õigusnormidele, kui need õigusnormid on liidule siduvad ja see otsus tehti, et järgida tõlgendust, mille valis Euroopa Kohus (vt analoogia alusel tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 292 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 294 Seega võib hageja käesoleva väite raames selle väite põhjendamiseks tulemuslikult tugineda kohtuotsustele nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK ning sellele, kuidas on nendes tõlgendatud enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtteid. Niisiis ei ole see väide tulemusetu.

2) Nende argumentide põhjendus, millega hageja põhjendab seda väidet

- 295 Hageja argumendid, millega ta põhjendab käesolevat väidet, sisaldavad sisuliselt kolme osa, millest esimese kohaselt ei ole liidul ja Maroko Kuningriigil võimalik sõlmida lepingut, mida kohaldatakse Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes; teise kohaselt on rikutud selle territooriumi eraldiseisvat ja erinevat staatust vastuolus enesemääramise põhimõttega ning kolmanda kohaselt on rikutud nõuet, et selle territooriumi rahvas peab andma vaidlusalusele lepingule nõusoleku kui selle suhtes kolmas isik rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte tähenduses.

i) Kolmanda väite esimene osa, mille kohaselt ei ole liidul ja Maroko Kuningriigil võimalik sõlmida lepingut, mida kohaldatakse Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes

- 296 Esimeses väiteosas väidab hageja, et nagu tuleneb kohtuotsustest nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK, on liidu ja Maroko Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu kohaldamine Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes juriidiliselt võimatu eelkõige enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtete rikkumise tõttu. Konkreetsemalt kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK kohta kinnitab hageja, et Euroopa Kohus välistas selle punktis 72 niisuguse lepingu sel põhjusel, et igal juhul on Maroko Kuningriik kategooriliselt keeldunud ennast pidamast muuks kui sellel territooriumil suveräänse võimu teostajaks. Vaidlusaluse lepingu eesmärk on aga tegelikult „põlistada“ 2006. aasta kalanduslepingu ja selle rakendamise protokollide *de facto* kohaldamine kõnesoleva territooriumi osa suhtes, mis on selle kolmanda riigi kontrolli all, ja sellega külgnevate vete suhtes, mis eespool viidatud kohtuotsusega välistati.

- 297 Nõukogu, keda toetavad Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid, väidab, et eespool punktis 296 viidatud kohtuotsustes ei välistatud liidu ja Maroko Kuningriigi vaheliste lepingute kohaldamist Lääne-Sahara suhtes.
- 298 Selles küsimuses piisab, kui märkida, et kohtupraktika raames, mis käsitleb liidu nimel Maroko Kuningriigiga assotsieerimislepingu raames sõlmitavaid lepinguid, ei ole liidu kohtud võtnud seisukohta vaidluste kohta, mis puudutavad liidu ja Maroko Kuningriigi vahelisi lepinguid, mis sisaldavad sõnaselgelt sätet, millega on Lääne-Sahara arvatud selle lepingu territoriaalsesse kohaldamisalasse. Näiteks on Euroopa Kohus ja Üldkohus selle kohtupraktika raames ainult otsustanud, et kohaldatavate rahvusvahelise õiguse normidega on vastuolus see, et nimetatud mitteautonoomset territooriumi peetakse kaudselt territooriumiks, mis kuulub liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise lepingu territoriaalsesse kohaldamisalasse, samas kui see kohaldamisala oli selle kolmanda riigi osas piiratud tema territooriumi või tema suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla kuuluvate vetega (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 300–304 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 299 Lisaks, nagu on märgitud tänase kohtuotsuse Polisario Rinne vs. nõukogu (T-279/19) punktides 301 ja 305, tuvastas Euroopa Kohus kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punktides 94–98, et Viini konventsiooni artiklis 29 kodifitseeritud reeglina ei ole vastuolus see, kui leping on riigile siduv seoses muu territooriumiga kui tema oma, kui sellest lepingust ilmneb selline kavatsus.
- 300 Seega tuleb järeldada, et vastupidi hageja väitele ei saa vaidlusalust lepingut pidada lepinguks, mis „põlistab“ kohtupraktikaga välistatud praktika. Ühelt poolt ei ole sellega nimelt täielikult välistatud, et liidu ja Maroko Kuningriigi vahelist lepingut võib õiguspäraselt kohaldada Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes. Teiselt poolt ei tulene see kohaldamine käsitletaval juhul lihtsalt „praktikast“, vaid vaidlusaluse lepingu sõnaselgetest sätetest, mis peegeldavad lepinguosaliste ja eelkõige liidu ühist tahet (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 305 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 301 Neid kaalutlusi ei sea käsitletaval juhul kahtluse alla kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK punkt 72 (vt punkt 48 eespool). Kohtuotsuse selles punktis lükkas Euroopa Kohus nimelt ainult tagasi nõukogu ja komisjoni oletuse, et Lääne-Saharaga külgnevad veed võivad olla käsitatavad Maroko Kuningriigi kui selle territooriumi *de facto* valitseja või okupatsioonivõimu jurisdiktsiooni alla kuuluvana, sest viimane välistas niisugused liigitused „kateegooriliselt“. Küll aga ei lükanud ta samas punktis tagasi võimalust, et need veed võivad olla arvatud liidu ja Maroko Kuningriigi vahelisse kalanduslepingusse, milles neid on sõnaselgelt eristatud vetest, mis kuuluvad selle kolmanda riigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla.
- 302 Kolmanda väite esimene osa tuleb seega tagasi lükata.
- 303 Tuleb analüüsida selle väite kolmandat osa.
- ii) Kolmanda väite kolmas osa, mille kohaselt on rikutud nõuet, et Lääne-Sahara rahvas peab vaidlusaluse lepinguga nõustuma kui selle suhtes kolmas isik rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte tähenduses*
- 304 Kolmanda väite kolmanda osaga vaidlustab hageja nii hagiavalduses kui ka repliigis komisjoni ja Euroopa välisteenistuse läbi viidud konsulteerimised ning vaidleb vastu sellele, et asjakohane on 8. oktoobri 2018. aasta aruanne, milles neid on eelkõige mainitud. Need konsulteerimised ja see

aruanne on tema sõnul keskendatud vaidlusaluse lepingu kasule, samas kui ainus Euroopa Kohtu kindlaks määratud asjakohane kriteerium on Lääne-Sahara rahva nõusolek. Lisaks ei oleks need konsulteerimised, mida need institutsioonid ja Maroko Kuningriik ei olnud hageja sõnul pädevad läbi viima, saanud tema arvates puudutada ja tuua kaasa selle nõusoleku saamist, eelkõige ühelt poolt seetõttu, et see nõusolek ei saa olla mitteametliku konsulteerimisprotsessi tulemus, ning teiselt poolt sellepärast, et viimasesse olid kaasatud Maroko seaduse alusel asutatud üksused ega kaasatud selle rahva osa, kes elab väljaspool Maroko Kuningriigi kontrollitavat ala. Lisaks muutis nõukogu vaidlustatud otsuse põhjenduses 11 nende konsulteerimiste laadi ja ulatust, tehes neist „asjaomase elanikkonna“ nõusoleku avalduse. Need nõukogu kaalutlused ei ole tema sõnul kooskõlas kohtuotsustega nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK, eelkõige selle esimese kohtuotsuse punktiga 106.

305 Nõukogu, Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid väidavad sisuliselt, et läbiviidud konsulteerimistega järgiti rahvusvahelise õiguse kohaldatavaid põhimõtteid, võttes arvesse Lääne-Sahara spetsiifilist olukorda, mis ei võimalda selle rahva nõusolekut saada otse, ning nende institutsioonide ulatuslikku kaalutusõigust (vt punktid 277–281 eespool).

306 Selle väiteosa analüüs eeldab, et analüüsitakse esiteks rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte kohaldamist käsitletaval juhul; teiseks viisi, kuidas institutsioonid kavatsesid käsitletaval juhul järgida – kui kasutada vaidlustatud otsuse põhjenduses 11 kasutatud väljendit – „[kohtu]otsuse [Western Sahara Campaign UK] järeltõlget“, ning kolmandaks eespool punktis 304 käsitletud argumentide põhjendatust.

– *Rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte kohaldamine käsitletaval juhul*

307 Kõigepealt tuleb meenutada, et vastupidi CPMMide väitele ning nagu tuleneb kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punktidest 100–107 ja kohtuotsuse Western Sahara Campaign UK punktidest 63, 69, 71 ja 72, on rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte käsitletaval juhul kohaldatav. Konkreetset ei mõjuta väidetav asjaolu, et võttes arvesse tema seisundit Lääne-Sahara suhtes, ei soovinud Maroko Kuningriik anda selle territooriumi rahvale ei õigusi ega kohustusi, kuidagi nimetatud põhimõtte kohaldamist selle raames, kui liidu kohtud tõlgendavad rahvusvahelisest õigusest lähtudes niisugust lepingut liidu ja Maroko Kuningriigi vahel nagu vaidlusalune leping, mida kohaldatakse Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 310).

308 Rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte kohaldamist käsitletaval juhul ei sea kahtluse alla ka komisjoni sissejuhatavad märkused, mille kohaselt on suhe mitteautonoomse territooriumi ja sellega külgnevate vete vahel rahvusvahelises õiguses väidetavalt lahendamata küsimus, ega eelkõige tema kaalutlused, mille kohaselt puudub mereõiguse konventsioonis, eelkõige ÜRO mereõiguse konverentsi lõppakti III resolutsioonis, viide mõistele „nõusolek“.

309 Nimelt piisab, kui meenutada, et nagu on järeldatud eespool punktis 233, tuleneb mereõiguse konventsioonis sätestatud tavaõiguse põhimõtete ja selle konventsiooni sätete – niisugusena, nagu neid on tõlgendanud Euroopa Kohus (vt punktid 221–232 eespool) – analüüsist, et rannikuriigi mereõiguse konventsioonis sätestatud õigusi ja eelkõige selle konventsiooniga kindlaks määratud aladel asuvate kalavarude kasutamise õigusi saab kasutada niisuguste mererannikuga mitteautonoomsete territooriumide elanikkondade huvides nagu Lääne-Sahara. Kui aga kolmandad riigid kasutavad asjaomase rahva õigusi enda huvides, peab see rahvas vastavalt enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetele väljendama

- oma nõusolekut selleks, et nad kasutavad neid õigusi. Igal juhul, nagu käesolevas kohtuotsuses on korduvalt tõdetud, kohaldatakse vaidlusalust lepingut nii selle territooriumiga külgnevate vete kui ka selle maismaaosa suhtes.
- 310 Lõpuks tuleb märkida, et kuna Euroopa Kohus ei ole andnud juhiseid ega ÜRO organid võtnud seisukohta kriteeriumide kohta, mil viisil Lääne-Sahara rahvas peab väljendama oma nõusolekut, tuleb tõdeda, et vastavalt üldise rahvusvahelise õiguse põhimõttele rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime kohta, mille konkreetne väljendus on Viini konventsiooni artiklis 34 sätestatu, ei tohi rahvusvahelised lepingud koormata kolmandat isikut või tuua talle, vastupidi, kasu ilma tema nõusolekuta (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 311–313).
- 311 Selles küsimuses võib Viini konventsiooni artiklitest 35 ja 36 järeldada, et Lääne-Sahara rahva nõusolekut vaidlusalusele lepingule saab eeldada ainult juhul, kui selle lepingu osalised soovisid anda talle õiguse – kui ei ole sätestatud teisiti –, ning et kohustuste puhul, mille need osalised soovisid talle kehtestada, peab see nõusolek seevastu olema sõnaselge. Peale selle, et Viini konventsioonis seoses riikide lepinguliste suhetega sätestatud põhimõtteid võidakse kohaldada teiste rahvusvahelise õiguse subjektide suhtes, ei ilmne kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punktist 106 sisulist erinevust Euroopa Kohtu poolt kõnesoleva rahva suhtes kohaldatava mõiste „kolmas isik“ ja mõiste „kolmas riik“ vahel selle konventsiooni tähenduses (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 314–317 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 312 Ent hoolimata sellest, et käsitletaval juhul keeldus hageja osalemast konsulteerimistes, mille komisjon ja Euroopa välisteenistus viisid läbi enne vaidlusaluse lepingu sõlmimist, tuleb märkida, et selle lepinguga ei ole antud Lääne-Sahara rahvale kui selle lepingu suhtes kolmandale isikule mingit õigust ning et tema nõusolekut ei saa seega eeldada vastavalt Viini konventsiooni artikli 36 lõikes 1 väljendatud põhimõttele (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 318 ja 323).
- 313 Ühelt poolt on kalanduslepinguga antud püügiõigused Lääne-Saharaga külgnevates vetes antud liidu ja liikmesriikide huvides. Lisaks haldavad püügitegevust nendes vetes, eelkõige nende vete suhtes kohaldatavate majandamispiirkondade kindlaksmääramise raames, vastavalt selle lepingu artikli 6 lõikele 1 Maroko ametiasutused, juhindudes oma riigisisestest õigusnormidest ja eeskirjadest.
- 314 Teiselt poolt, nagu sai märgitud eespool punktis 215, makstakse rahalise hüvitise erinevad koostisosad välja Maroko ametiasutustele, nagu ilmneb rakendamise protokollis artikli 4 lõikest 4 ja artikli 8 lõikest 3 ning selle protokollis lisa I peatüki punktist E. Lisaks, vastavalt rakendamise protokollis artikli 4 lõikele 2 ja artiklitele 6–8 otsustavad selle hüvitise jaotamise üle Maroko Kuningriigi ametiasutused kalanduslepingu artikliga 13 loodud – selle kolmanda riigi ja liidu esindajatest koosneva – ühiskomitee järelevalve all ning kooskõlas selle lepingu artikli 12 lõikes 4 sätestatud õiglase geograafilise ja sotsiaalse jaotuse põhimõttega.
- 315 Nagu tuleneb aga kirjavahetusest (vt punkt 70 eespool), täidab Maroko Kuningriik oma ülesandeid, lähtudes oma seisukohast, et „Sahara piirkond on riigi territooriumi lahutamatu osa, kus ta kasutab kõiki oma suveräänseid õigusi samamoodi nagu riigi ülejäänud territooriumil“.

- 316 Selles küsimuses võib märkida eelkõige, et kalanduslepingu või rakendamise protokollid ning selle lisade ja liidete sätetest ei ilmne, et õiglase geograafilise ja sotsiaalse jaotuse põhimõtet kohaldataks Lääne-Sahara territooriumil ja Maroko territooriumil erinevalt assotsieerimislepingu artikli 94 tähenduses.
- 317 Seega ei täida Maroko Kuningriik ülesandeid ja volitusi, mis tal on vaidlusaluse lepingu alusel, kui küsimuse all on Lääne-Sahara territoorium ja sellega külgnevad veed, et kasutada selle territooriumi rahva õigusi viimase huvides. Nimelt, nagu ilmneb tema kirjavahetuses väljendatud seisukohast ja nagu meenutavad ka CPMMid (vt punkt 307 eespool), ei kavatse ta anda sellele rahvale õigusi nende vete kalavarude kasutamise alal ega sellest tulenevaid soodustusi. Lisaks puudutavad õigused, mida see leping võib tekitada nimetatud territooriumil asuvatele ettevõtjatele, eraõiguslikke isikuid, mitte kolmandat isikut, kes peab selleks lepinguks nõusoleku andma. Mis puudutab kasu nimetatud territooriumi elanikkonnale, mida see leping võib kaasa tuua, siis tegemist on puhtalt ühiskondlik-majanduslike tagajärgedega, mida ei saa samastada õigustega ja mis pealegi on kaudsed (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 320 ja 321).
- 318 Et vaidlusalune leping annab aga ühele lepinguosalisele pädevuse kolmanda isiku territooriumil, kellel ei ole seega õigust seda pädevust ise kasutada või vajaduse korral selle kasutamine edasi delegerida, kehtestab see leping seevastu kõnesolevale kolmandale isikule – nagu rõhutab hageja – kohustuse hoolimata nõukogu mainitud asjaolust, et ta ei ole selles etapis suuteline neid volitusi ise kasutama või tegema seda esindaja kaudu. Tema nõusolek vaidlusaluseks lepinguks peab olema sõnaselge (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 322 ja 323).
- 319 Lõpuks tuleb mõiste „nõusolek“ sisu ja ulatuse kohta niisugusena, nagu seda mõistet on kasutatud Viini konventsiooni artiklites 34–36 ja silmas peetud kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punktis 106, esile tuua, et – nagu ilmneb selle konventsiooni preambuli kolmandast lõigust – vaba nõustumise põhimõte kujutab endast „üleüldiselt tunnustatud“ põhimõtet, mis etendab lepinguosalise valdkonnas kesksel rollil. Lisaks tuleb märkida, et kui rahvusvaheline õigus nõuab lepinguosalise või kolmanda isiku nõusolekut, on esiteks nõusoleku väljendamine selle akti kehtivuse eeltingimus, mille jaoks nõusolek on nõutav; teiseks sõltub nõusoleku kehtivus omakorda selle „vabast ja autentsest“ laadist ning kolmandaks saab selle akti vastu tugineda lepinguosalise või kolmanda isiku vastu, kes sellega kehtivalt nõustus (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 324 ja 325 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 320 Lääne-Sahara rahva kui vaidlusaluse lepingu suhtes kolmanda isiku nõusolek kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punkti 106 tähenduses peab seega põhimõtteliselt vastama samadele nõuetele ja tooma kaasa samad õiguslikud tagajärjed, mida on kirjeldatud eespool punktis 319 (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 326).
- 321 Nendest kaalutlustest lähtudes tulebki nüüd analüüsida konkreetseid samme, mida astusid nõukogu ja komisjon, et järgida nõudeid, mille Euroopa Kohus on tuletanud rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõttest.

– *Konsulterimised, mille nõukogu ja komisjon läbi viisid, et järgida seda, kuidas rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtet tõlgendati kohtuotsustes nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK*

322 Esimesena tuleb esile tuua, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 11 märkis nõukogu, et „komisjon [võttis] koostöös Euroopa välisteenistusega kõik praeguses kontekstis mõistlikud ja võimalikud meetmed asjaomase elanikkonna nõuetekohaseks kaasamiseks, et tagada selle nõusolek“. Lisaks täpsustas nõukogu selles põhjenduses, et „[l]aiaulatuslikud konsultatsioonid toimusid nii Lääne-Saharas kui ka Maroko Kuningriigis ning konsultatsioonidel osalenud sotsiaal-majanduslikud ja poliitilised osalejad pooldasid selgelt [vaidlusaluse lepingu] sõlmimist“, ent „[hageja] ja mõned muud osalejad ei olnud nõus konsultatsiooniprotsessis osalema“. Nagu nendest märgetest ilmneb, võimaldas kohtuotsustes nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK ning eelkõige selle esimese kohtuotsuse punktis 106 „esitatud kaalutlusi“ nõukogu sõnul järgida just see „konsultatsiooniprotsess“.

323 Teisena, nagu tuleneb kostja vastusest ja selle tõendamiseks esitatud dokumentidest, lisas nõukogu oma 16. aprilli 2018. aasta otsusele, millega antakse luba alustada Maroko Kuningriigiga läbirääkimisi kalandusalase partnerluslepingu muutmise ja nimetatud lepingu rakendusprotokolli sõlmimise üle, läbirääkimisjuhised. Nendes juhistes oli ühelt poolt ette nähtud, et „komisjon [hindab vaidlusaluse lepingu] võimalikku mõju kestlikule arengule, pidades eelkõige silmas asjaomasele rahvale toodavat kasu ja asjaomaste territooriumide loodusvarade kasutamist“, ning teiselt poolt, et see institutsioon „peaks tagama, et ajal, mil ta teeb ettepaneku lepingu allkirjastamise ja sõlmimise kohta, on lepinguga seotud rahvast piisavalt kaasatud vastavalt Euroopa Kohtu otsustele“.

324 Kolmandana märkis komisjon 8. oktoobri 2018. aasta aruandes eespool punktis 323 mainitud läbirääkimisjuhistest teise juhise kohta:

„Et puudus igasugune mõeldav alternatiiv, mis võimaldanuks konsulteerida otse Lääne-Sahara rahvaga, pidasid [komisjoni] teenistused ja Euroopa välisteenistus konsultatsioone terve hulga Sahara kodanikuühiskonda esindavate organisatsioonide, parlamendiliikmete, ettevõtjate ja organisatsioonidega [...]

[Nende] konsultatsioonide käigus keskenduti põhieesmärgile vahetada seisukohti ja kommentaare huvi teemadel, mida [vaidlusaluse lepingu] sõlmimine võib endast kujutada Lääne-Sahara elanikele ja territooriumi majandusele.

Ehkki Euroopa välisteenistus ja komisjon kutsusid [hagejat] üles konsultatsioonidele Brüsselis, ei saanud nad ühtegi jaatavat vastust [...] Samamoodi kutsuti konsultatsioonidele Brüsselis kodanikuühiskonna organisatsioonide, kes olid selle vastu, et [vaidlusalust lepingut] laiendatakse Lääne-Saharaga külgnevatele vetele, kuid ükski neist ei võtnud kutset vastu.

Lisaks viisid Maroko ametiasutused läbi omaenese konsulterimised riigisiseste ja piirkondlike asutuste ning kutseala organisatsioonidega, keda puudutab [vaidlusalune leping].“ [Siin ja edaspidi on osundatud läbirääkimisjuhiseid tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

325 Komisjon märkis oma 8. oktoobri 2018. aasta aruandes:

„[S]elle kolmepoolse lähenemise eesmärk oli nii kaasav, kaalukas ja usutav, kui on äärmiselt keerukas poliitilises ja õiguslikus kontekstis võimalik.

Algusest peale täpsustati, et konsulteerimisprotsessi eesmärk ei ole määrata kindlaks Lääne-Sahara territooriumi lõplikku poliitilist ja põhiseaduslikku staatust, vaid kontrollida, kas elanikkond, keda leping puudutab, pooldab [2006. aasta kalanduslepingu] laiendamist Lääne-Saharaga külgnevatele vetele.“

- 326 Neljandana teeb komisjon 8. oktoobri 2018. aasta aruandes nendest konsulteerimistest kokkuvõtte, leides, et „[nende] esimene osa, milleks olid Maroko ametiasutuste läbi viidud konsulteerimised, võimaldas tuvastada laialdase konsensuse uue säästva kalapüügi partnerluslepingu toetuseks, sh selle laiendamine Lääne-Sahara territooriumiga külgnevatele vetele“, ning et „mis puudutab Euroopa välisteenistuse ja [tema enda] läbi viidud konsulteerimisi, siis võis märgata ka tugevat toetust sellele, et [vaidlusalust lepingut] laiendatakse Lääne-Saharaga külgnevatele vetele“. Ta kinnitab ka, et „[hageja] ja mitu teist kõnesolevast küsimusest huvitatud isikut keeldusid konsulteerimisprotsessis osalemast, esitamata ühtegi argumenti [vaidlusaluse lepingu] kritiseerimiseks“; komisjon leidis, et „[see] keeldumine tundub olevat seotud poliitilist laadi kõhklustega Lääne-Sahara lõpliku staatuse küsimuses“.
- 327 Nagu märgib komisjon oma menetluse astuja seisukohtades, leidsid Euroopa välisteenistus ja tema ise, et „oma poliitilise neutraalsuse ja mittesekkumise põhimõttest lähtudes peavad [nad] viima läbi nii „kaasavaid“ konsulteerimisi kui võimalik, võtmata seisukohta“ „Maroko [Kuningriigi] ja hageja vahelises õiguspärasuse konfliktis“. Seega, kuna „mõlemad ÜRO protsessi osapooled (Maroko Kuningriik ja [hageja]) nõudsid endale puudutatud elanikkonna ainurepresentatiivsust“, leidsid nad, et „[nendest osapooltest ühe] tõlgenduse eelistamine oleks paratamatult viinud liidu seisukoha võtmiseni poliitilises erimeelsuses“ ning et „[hageja] tunnustamise korral ainsa suhtluspartnerina oleks rikutud liidu üldist lähenemist, mille kohaselt ei ole kõnesolevat organisatsiooni kunagi peetud millekski muuks kui üheks ÜRO protsessi „osapooltest““. Seega, lähtudes põhimõttest, et „kumbki [nendest] osapooltest ei ole ainuõiguslikult legitiimne“, valisid komisjon ja Euroopa välisteenistus niisuguse lahenduse, et „konsulteerimiste ulatust laiendatakse kaugemale suhtluspartneritest, keda pooldavad üks või teine lepinguosaline, laiendades seda nii palju kui võimalik kodanikuühiskonnale, keda need lepingud puudutavad, ja selle esindajatele“.
- 328 Selles küsimuses võib kõigepealt nendest kaalutlustest järeldada, et institutsioonid leidsid, et praktikas ei ole võimalik küsida otse või ainult hageja vahendusel Lääne-Sahara rahva kui vaidlusaluse lepingu suhtes kolmanda isiku arvamust ja seda selle territooriumi spetsiifilise olukorra tõttu, küll aga võimaldas konsulteerimine „asjaomase elanikkonnaga“, et saada selle elanikkonna „nõusolek“ lepingule, seda olukorda arvestades järgida nii palju kui võimalik nõudeid, mille võib tuletada eelkõige kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punktist 106 (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 336).
- 329 Seejärel võib järeldada, et mõiste „asjaomane elanikkond“, mida institutsioonid silmas peavad, hõlmab peamiselt elanikkonda, kes elab praegu Lääne-Sahara territooriumil, olenemata tema kuuluvusest või mitte selle territooriumi rahva hulka, ilma et see piiraks „põgenenud Sahara elanike arvamuse [küsimist]“, mis võimaldaks komisjoni sõnul „[arvata] hageja isikute hulka, kellega konsulteeritakse“. Seega erineb see mõiste mõistest „Lääne-Sahara rahvas“ ühelt poolt sellepärast, et võib hõlmata kõiki kohalikke elanikke, keda vaidlusaluse lepingu kohaldamine sellel territooriumil positiivselt või negatiivselt mõjutab, ning teiselt poolt seetõttu, et sellel ei ole teise mõiste poliitilist sisu, mis tuleneb eelkõige enesemääramise õigusest, mille olemasolu sel rahval on tunnustatud (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 337).

- 330 Lõpuks tuleb mainida, et nagu hageja sisuliselt märkis, rajanevad komisjoni ja Euroopa välisteenistuse läbi viidud konsulteerimised lähenemisel, mis on võrreldav ELL artikli 11 lõikes 3 ja ELTL protokollis nr 2 artiklis 2 nõutava lähenemisega, subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaldamisel – põhimõtted, mille järgi peab komisjon viima läbi laiaulatuslikke konsulteerimisi asjast huvitatud isikutega, eelkõige enne seadusandliku akti ettepaneku esitamist. Pealegi, nagu näitavad erinevad hageja esitatud väljavõtted ettepanekutest sõlmida liidu nimel kalandusleping, on liit muutunud niisuguse praktika selliste ettepanekute raames süstemaatiliseks (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 338).
- 331 Niisugune lähenemine eeldab siiski põhimõtteliselt ainult seda, et küsitakse erinevate puudutatud isikute arvamusi ja võetakse neid arvesse, eelkõige kavandatava akti vastuvõtmisel, ilma et niisugune arvessevõtmine tooks kaasa samasuguseid õiguslikke tagajärgi nagu sellise akti vastuvõtmiseks vajaliku kolmanda isiku nõusoleku väljendamine. Seega ei saa väljendit „asjaomase elanikkonna nõusolek“ vaidlustatud otsuse põhjenduses 11 tõlgendada nii, et sellel on mõiste „nõusolek“ õiguslik sisu, mis on esitatud eespool punktis 319. Konkreetselt, nagu ilmneb 8. oktoobri 2018. aasta aruande järeldest, tuleb vaidlustatud otsuses nimetatud mõistet „nõusolek“ selles konkreetses kontekstis mõista nii, et see tähistab ainult nende institutsioonide ja organisatsioonide peajasjalikult soodsat arvamust, keda komisjon ja Euroopa välisteenistus peavad seda elanikkonda esindavaks ja kellega konsulteerisid nii nemad kui ka Maroko Kuningriik. Iseenesest ei saa seda arvamust pidada aga millekski, millest sõltub vaidlusaluse lepingu ja vaidlustatud otsuse kehtivus ning mis on nendele institutsioonidele ja organisatsioonidele või „asjaomasele elanikkonnale“ endale siduv, mistõttu saab sellele lepingule nende vastu tugineda (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 339 ja 340).
- 332 Selle väiteosa põhjendatuse analüüsimise raames tulebki kontrollida, kas konkreetne tähendus, mis on mõistele „nõusolek“ vaidlustatud otsusega antud niisugusena, nagu see mõiste on määratletud eespool punktis 331, on kooskõlas sellega, kuidas Euroopa Kohus on tõlgendanud rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtet.
- *Küsimus, kas konkreetne tähendus, mis on mõistele „nõusolek“ antud vaidlustatud otsuses, on kooskõlas sellega, kuidas tõlgendas Euroopa Kohus rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtet kohtuotsustes nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK*
- 333 Kolmanda väite selle osaga on peamiselt tõstatatud küsimus, kas Lääne-Sahara spetsiifilist olukorda arvesse võttes võis nõukogu kasutada oma kaalutusruumi, et tõlgendada vaidlusaluseks lepinguks selle territooriumi rahva nõusoleku saamise nõuet nõnda, et see tähendab ainult, et tuleb saada „asjaomase elanikkonna“ peajasjalikult pooldav aramus.
- 334 Selles küsimuses on vaja esiteks märkida, et kuigi kohtupraktikas on nõustatud, et institutsioonidel on valdkondades, mis eeldavad keerukaid hindamisi, eelkõige poliitika- ja majandusvaldkondades, näiteks välissuhetes ja kalanduspoliitikas, ulatuslik kaalutusruum, on kohtuliku kontrolli teostamiseks ilmse hindamisvea üle nõutav, et liidu institutsioonid kui asjaomase akti autorid suudaksid Euroopa Kohtus tõendada, et kõnealune akt on vastu võetud neile kuuluva kaalutusõiguse teostamise raames, mis eeldab kõigi nende olukorra elementide ja asjaolude arvessevõtmist, mis on kõnealuse akti reguleerimiseseme valdkonnas asjakohased. Lisaks võib institutsioonide kaalutusõigus olla piiratud – sh niisugustes valdkondades – õigusmõistega, millega kehtestatakse objektiivsed kriteeriumid (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 342–347 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 335 Käsitletaval juhul reguleerivad nõukogu kaalutlusruumi niisuguse lepingu sõlmimisel Maroko Kuningriigiga, mida kohaldatakse sõnaselgelt Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes, õiguslikult selged, täpsed ja tingimusteta kohustused, mille Euroopa Kohus on tuletanud enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetest niisuguste lepingute osas. Mis puudutab konkreetset nõuet, et selle territooriumi rahvas pidi andma niisuguseks lepinguks nõusoleku, siis nõukogu ülesanne oli tõepoolest hinnata, kas nimetatud territooriumi praegune olukord õigustab selle nõusoleku väljendamise viisi kohandamist ja kas olid täidetud tingimused, mis peavad olema täidetud, et asuda seisukohale, et ta avaldas oma arvamust. Nõukogu ei saanud aga otsustada, kas selle võis ära jätta, rikkumata sealjuures seda nõuet (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 348 ja 349).
- 336 Teiseks on eespool punktis 238 meenutatud Lääne-Sahara spetsiifilist olukorda ja eelkõige „legitiimsuse konflikti“ nende kahe enesemääramisprotsessis osaleja, nimelt Maroko Kuningriigi ja hageja vahel. Konkreetset tuleb märkida, et tänase päeva seisuga ei ole nende poolte vahel lepingut, millega oleks üks nendest nõustunud sellega, et teine pool kasutab selle mitteautonoomse territooriumi huvides volitusi, mida nõuab rahvusvaheline leping liiduga, mida selle suhtes kohaldatakse, eelkõige sellega külgnevates vetes asuvate kalavarude valdkonnas (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 350 ja 351).
- 337 Selles küsimuses leidis nõukogu – nagu tuleneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 5 ja 10 (vt punkt 60 eespool) –, et ainus võimalus ühelt poolt selleks, et liidu laevastikud võiksid saada võimaluse jätkata püügitegevust Lääne-Saharaga külgnevates vetes, ning teiselt poolt selleks, et see territoorium ja selle elanikkond võiks saada edaspidigi lepingu alusel makstavat valdkondlikku toetust ning et tagada nende vete kalavarude säästev majandamine, oli sõlmida uus kalandusleping Maroko Kuningriigiga. Nimelt, nagu võib järeldada nõukogu ja komisjoni argumentidest, leiavad nad, et sel kolmandal riigil on erinevalt hagejast võimalik kasutada selles lepingus nõutud volitusi (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 352).
- 338 Nagu tuleneb aga punktist 328 eespool, on institutsioonid ka leidnud, et Lääne-Sahara spetsiifiline olukord ei võimalda praktikas saada selle territooriumi rahva kui vaidlusaluse lepingu suhtes kolmanda isiku nõusolekut otse või hageja vahendusel ning et nad pidid läbi viima kohalikku elanikkonda nii palju kaasavad konsulteerimised kui võimalik, et mitte sekkuda legitiimsuse konflikti hageja ja Maroko Kuningriigi vahel (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 353).
- 339 Sellegipoolest ei saa siin nõustuda nende erinevate asjaoludega, mis puudutavad Lääne-Sahara spetsiifilist olukorda ning mille nõukogu ja komisjon on esitanud, et õigustada eespool punktis 338 nimetatud otsust.
- 340 Mis puudutab esiteks nõukogu ja komisjoni argumenti, et nõusoleku nõuet ei saa kohaldada ühtmoodi riigi ja mitteautonoomse territooriumi suhtes, siis see tuleb tagasi lükata eespool punktis 311 juba esitatud põhjustel.
- 341 Teiseks tuleb CPMMide argument, et asjaomane elanikkond nõustus kaudselt õigustega, mille annab vaidlusalune leping, kui sai kasu rahalisest hüvitisest, mida kohaldati juba mitu aastat *de facto* Lääne-Sahara suhtes, igal juhul tagasi lükata eespool punktides 312–317 esitatud põhjustel.

- 342 Kolmandaks tuleb nõukogu ja komisjoni argumendi kohta, et Lääne-Sahara rahva liikmeid on raske kindlaks teha, märkida ühelt poolt – nagu tõdeb hageja –, et enesemääramise õigus on kollektiivne õigus ning et ÜRO organid on tunnustanud selle rahva niisugust õigust ja seeläbi tema olemasolu, olenemata selle rahva üksikutest liikmetest ja nende arvust. Teiselt poolt tuleneb kohtuotsuse nõukogu *vs.* Polisario Rinne punktist 106, et Euroopa Kohus on seda rahvast kaudselt pidanud autonoomseks õigussubjektiks, kes saab väljendada oma nõusolekut rahvusvahelise lepinguga, olenemata selle liikmete kindlakstegemise küsimusest. Järelikult ei saa enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetest niisugusena, nagu neid on tõlgendanud Euroopa Kohus, järeldada, et selle rahva nõusolek tuleb tingimata saada selle liikmetega otsese konsulteerimise teel. Raskus, millele viitavad institutsioonid, ei saa seega olla iseenesest selle nõusoleku väljendamise takistus (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punkt 357).
- 343 Neljandaks piisab vajaduse kohta mitte sekkuda Lääne-Saharat puudutavasse „õiguspärasuse konflikti“ hageja ja Maroko Kuningriigi vahel – millele viitavad nõukogu, komisjon ja Prantsuse Vabariik – sellest, kui märkida, et kuna liit ei saa vastavalt rahvusvahelisele õigusele ja selle Euroopa Kohtu poolsele tõlgendusele tunnustada Maroko Kuningriigi nõudmisi sellele territooriumile, ei saa institutsioonid hoiduda astumast kohaseid samme, et veenduda selle rahva nõusolekus, viidates ohule sekkuda erimeelsusesse hageja ja selle kolmanda riigi vahel nende nõudmiste üle (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punkt 358).
- 344 Viiendaks tuleb märkida, et nõukogu argumendi, et Lääne-Sahara on praeguses etapis mitteautonoomne territoorium ning et ta ei saa väljendada oma nõusolekut samamoodi nagu sõltumatu riik, saab ainult tagasi lükata. Ühelt poolt rajaneb see argument kokkuvõttes ekslikul eeldusel, et Lääne-Sahara rahval ei ole veel enesemääramise õigust, sest selle territooriumi lõplikku staatust puudutav protsess ei ole jõudnud lõpule – eeldus, mis on vastuolus asjaoluga, et ÜRO organid on seda õigust tunnustanud, mille Euroopa Kohus märkis ära kohtuotsuses nõukogu *vs.* Polisario Rinne. Mis teiselt poolt puudutab väidet, et hageja ja rahvas, keda ta esindab, ei saa sõlmida kalanduslepingut või kasutada volitusi, mida see eeldab, siis rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõttest niisugusena, nagu Euroopa Kohus on seda tõlgendanud, ei tulene, et kõnesoleva rahva kui vaidlusaluse lepingu suhtes kolmanda isiku nõusolek tuleb omakorda tingimata saada lepingu abil (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punktid 295 ja 359–361).
- 345 Kuuendaks ei tundu asjaolu, et institutsioonid peavad Maroko Kuningriiki „*de facto*“ haldusvõimu teostajaks“ Lääne-Saharas, olevat sedalaadi asjaolu, mis välistaks vajaduse, et selle territooriumi rahvas annab vaidlusaluseks lepinguks nõusoleku. Kuna Maroko Kuningriik nimelt välistab omalt poolt niisuguste volituste kasutamise ja nõuab suveräänseid õigusi sellele territooriumile, ei ole tema seisukoht kokkusobitav haldusvõimu teostaja staatusega. Igal juhul, isegi kui nõustuda, et Maroko Kuningriik etendab kõnesoleva territooriumi suhtes *de facto* sellist rolli, ei saa see asjaolu kaotada vajadust, et selle rahvas annab vaidlusaluseks lepinguks oma nõusoleku, võttes arvesse enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtteid (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punktid 362 ja 363).
- 346 Seitsmendaks on hageja hagi esitamise õiguse analüüsi raames tuvastatud ühelt poolt, et tema osalemine Lääne-Sahara enesemääramise protsessis ei tähenda, et ta ei saaks seda rahvast liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise lepingu kontekstis esindada, ning teiselt poolt, et kohtuasja materjalidest ei ilmne, et ÜRO organid oleksid tunnustanud muid organisatsioone peale tema, kel oleks õigust esindada seda rahvast (vt punktid 241 ja 243 eespool). Järelikult ei olnud

- mõeldamatu saada tema nõusolek hageja vahendusel. Nõukogu ja komisjoni argumendi, et see hüpotees annab sellele organisatsioonile „vetoõiguse“, mis puudutab vaidlusaluse lepingu kohaldamist selle territooriumi ja sellega külgnevate vete suhtes, saab seega ainult tagasi lükata. Selles küsimuses tuleb korrata, et nagu on märgitud eespool punktis 335, ei olnud see nõukogu otsustada, kas Lääne-Sahara rahva nõusoleku küsimise vaidlusaluse lepingu sõlmimiseks võis ära jätta. Järelikult ei saa väidetud asjaolu, et hageja pädevus väljendada seda nõusolekut annab talle selles küsimuses „vetoõiguse“, õigustada niisugust otsust (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punkt 364).
- 347 Sellest järeldub, et Lääne-Sahara spetsiifilise olukorraga seotud asjaolud, mida nimetavad nõukogu ja komisjon, ei ole sedalaadi, et välistaksid Lääne-Sahara rahva kui lepingu suhtes kolmanda isiku võimaluse väljendada oma nõusolekut lepinguga.
- 348 Kolmandaks, nagu on tuvastatud eespool punktis 331, on komisjoni ja Euroopa välisteenistuse läbi viidud konsulteerimiste eesmärk ainult saada „asjaomase elanikkonna“ arvamus vaidlusaluse lepingu kohta, mitte Lääne-Sahara rahva nõusolek selleks. Nagu hageja järelikult õigesti väidab, ei saa neid konsulteerimisi pidada vastavaks nõuetele, mille Euroopa Kohus tuletas enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetest (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punkt 366).
- 349 Nõukogu – keda toetavad Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, komisjon ja CPMMid – argumendid, mille kohaselt on kõnesolevate konsulteerimistega järgitud rahvusvahelise õiguse asjakohaseid põhimõtteid, ei saa seda järeldust kahtluse alla seada.
- 350 Selles küsimuses väidab nõukogu ühelt poolt, et liidu konsulteerimine on kooskõlas rahvusvahelise õiguse asjakohaste põhimõtetega, sest konsulteeriti asjaomast elanikkonda esindavate organisatsioonidega ja eesmärgiga saada nõusolek. Nõukogu tuletab need kriteeriumid konkreetselt Genfis 27. juunil 1989. aastal vastu võetud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonist nr 169 põlisrahvaste ja hõimurahvaste kohta ning ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioonist, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 13. septembril 2007. Seega oli kõnesoleva konsulteerimise eesmärgiks tagada asjaomast elanikkonda esindavate organite ja organisatsioonide nii laialdane osavõtt kui võimalik. Selles raamistikus konsulteeris Maroko Kuningriik konkreetselt kohalike omavalitsuste liikmetega, kes olid valitud üldistel otsestel valimistel 2015. aastal ning kellest märkimisväärne osa pärines kohalikest hõimudest. Komisjon ja Euroopa välisteenistus konsulteerisid suure hulga kohalike poliitiliste ja ühiskondlik-poliitiliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonna esindajatega ning hagejaga.
- 351 Teiselt poolt tuginesid need institutsioonid nõukogu sõnul objektiivsele kriteeriumile, kas kalandusleping toob Lääne-Sahara elanikkonnale kasu või mitte – kriteerium, mis on kooskõlas põhimõtetega, mille võib tuletada ÜRO õigusnõuniku 29. jaanuari 2002. aasta kirjast.
- 352 Eespool punktis 350 esitatud nõukogu argumendi kohta piisab, kui märkida, et kriteeriumid, mille ta tuletab viidatud konventsioonist ja deklaratsioonist, st et igasugune konsulteerimine tuleb läbi viia asjaomase elanikkonna esindusorganisatsioonides ning selle eesmärk peab olema saada elanikkonna nõusolek, ei vasta nõuetele, mille Euroopa Kohus on tuletanud enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtetest (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punkt 370).

- 353 Ühelt poolt tuleb märkida, et nagu juba korduvalt nenditud, ei omista nõukogu mõistele „nõusolek“ õiguslikke tagajärgi, mis seonduvad selle mõistega põhimõtteliselt rahvusvahelises õiguses, sest nõukogu ei pea käsitletaval juhul silmas kohtuotsuse nõukogu *vs.* Polisario Rinne punkti 106 tähenduses kolmanda isiku nõusolekut vaidlusaluseks lepinguks, vaid kohaliku elanikkonna peasjalikult pooldavat arvamust (vt punktid 328–331 eespool). Nagu hageja pealegi rõhutab, ei kasuta komisjon 8. oktoobri 2018. aasta aruandes mõistet „nõusolek“. Ta kasutab ainult mõisteid „poolehoid“ ja „toetus“ üksustelt, kellega Maroko ametiasutused konsulteerisid vaidlusaluse lepingu sõlmimisel, ning tema ja Euroopa välisteenistuse „suhtluspartnerite“ „väga suur toetus“ sellele, et „Lääne-Saharaga külgnevad veed arvatakse sisse“ (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punktid 371 ja 372).
- 354 Teiselt poolt tuleb meenutada, et nagu väidab hageja, ei kattu mõiste „asjaomane elanikkond“, mida kasutavad institutsioonid, mõistega „Lääne-Sahara rahvas“, mille sisu eeldab enesemääramise õigust (vt punkt 329 eespool). Konkreetselt tuleb esiteks märkida, et konsulteerimiste puhul, mille vaidlusaluse lepingu osaline Maroko Kuningriik viis läbi kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, ei saanud eesmärgiks olla nõusoleku saamine selleks lepinguks kolmandalt isikult, vaid äärmisel juhul kaasata selle lepingu sõlmimisse selle riigi kohalikud omavalitsused ja asjast huvitatud avalik-õiguslikud asutused. Teiseks tuleb nentida, et üksused ja organid, kellega konsulteeris komisjon, esindavad äärmisel juhul erinevaid ühiskondlik-majanduslikke ja kodanikuühiskonna huve, ilma et need üksused ja organid peaksid end ise või neid tuleks pidada organisatsioonideks, kes esindavad Lääne-Sahara rahvast ja kellel on õigus väljendada tema nõusolekut – mida kinnitavad pealegi kriteeriumid, mille põhjal need üksused või organid on valitud ning mille komisjon on ära näidanud oma 25. jaanuari 2021. aasta kirjalikes vastustes küsimustele, mille Üldkohus esitas menetlust korraldava meetme raames (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne *vs.* nõukogu, T-279/19, punktid 373–379).
- 355 Mis puudutab lisaks hageja argumente, et üksused ja organid, kellega konsulteerisid komisjon ja Euroopa välisteenistus, on seotud Maroko ametiasutustega, siis täpsustustest, mille komisjon esitas oma 25. jaanuari 2021. aasta kirjalike vastuste raames, mis käsitlevad nende üksuste ja organite staatust ja tegevust, tuleneb, et enamik neist on kas Maroko õiguse alusel asutatud avalik-õiguslikud asutused, kes tegutsevad nende ametiasutuste haldusalas, või sõltumatud Maroko asutused ning et märkimisväärsel osal nendest on riigisisene pädevus.
- 356 Lisaks, nagu komisjon isegi märgib 8. oktoobri 2018. aasta aruandes, keeldusid hageja ja tema vaateid jagavad assotsiatsioonid osalemast tema korraldatud konsulteerimistes.
- 357 Ühelt poolt tuleb siiski märkida, et ei ole vaieldud vastu, et – nagu hageja oma repliigis nendib – ta andis teada oma vastuseisust vaidlusaluse lepingu sõlmimisele. Konkreetselt juhtis ta ühes 7. juuni 2018. aasta kirjas Euroopa välisteenistusele sisuliselt tähelepanu, et lähtudes nendest põhimõtetest, mida tema sõnul on kinnitanud Euroopa Kohus, st konkreetselt asjaolust, et Lääne-Saharal on eraldiseisev ja erinev staatus, ning et ainsa kriteeriumina tuleb järgida selle rahva nõusolekut, ei saa ta nõustuda sellega, et see suhtlemine toimus perspektiiviga „arvata Lääne-Sahara ehk nende lepingute kohaldamisalasse, mille üle [liit] ja Maroko Kuningriik läbirääkimisi peavad“, ning projekti raames, milles on nimetatud „lõuna-alasid“, ning Euroopa välisteenistuse ja Maroko institutsioonide vahendusel „kohalikku elanikkonda“ arvesse võttes. Järelikult, isegi kui hageja ei nõustunud osalema komisjoni ja Euroopa välisteenistuse korraldatud konsulteerimistes, pidid komisjon ja nõukogu tema seisukohta nõuetekohaselt arvesse võtma, seda enam, et erinevalt teistest üksustest, kellega konsulteeriti, võis teda õiguspäraselt pidada seda rahvast „esindavaks organisatsiooniks“.

- 358 Teiselt poolt tuleb märkida, et nagu tähendab sisuliselt hageja, ei ole 8. oktoobri 2018. aasta aruandes arvesse võetud 28. novembri 2018. aasta avalikku pöördumist, mille võtsid vastu 95 „Sahara kodanikuühiskonna valitsusvälist organisatsiooni“ (*The Saharawi civil society NGOs*), mis on hagiavaldusele lisatud ning milles need organisatsioonid palusid nõukogul ja parlamendil mitte võtta vastu vaidlusalust lepingut, mille eesmärk on nende sõnul „röövida“ Lääne-Sahara rahva kalavarusid, ning mitte „arvata Lääne-Saharat selle territoriaalsesse kohaldamisalasse“.
- 359 Tuleb tõdeda, et need konsulteerimised ja tulemused, mis on nende põhjal esitatud 8. oktoobri 2018. aasta aruandes, peegeldavad pigem Maroko institutsioonide ja avalik-õiguslike asutuste kui Lääne-Sahara kodanikuühiskonnast pärinevate organisatsioonide seisukohta. Lisaks ei ole 8. oktoobri 2018. aasta aruandes arvesse võetud hageja seisukohta, samas kui viimane oli just andnud teada, miks ta on vaidlusaluse lepingu sõlmimise vastu.
- 360 Igal juhul, nagu väitis hageja, ei viidud neid konsulteerimisi läbi mitte Lääne-Sahara rahvast „esindavate organisatsioonidega“, vaid parimal juhul „puudutatud isikutega“, keda institutsioonid suutsid lisaks kaasata vaidlusaluse lepingu sõlmimisse vastavalt aluselepingutele, hoolimata vaidlustatud otsuse põhjenduses 11 nimetatud Euroopa Kohtu „kaalutlustest“ (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punkt 383).
- 361 Punktidest 353–360 eespool ilmneb, et konsulteerimisi, mille komisjon ja Euroopa välisteenistus viisid läbi nõukogu palvel, ei saa pidada konsulteerimisteks, mis võimaldasid saada Lääne-Sahara rahva nõusoleku vaidlusaluseks lepinguks vastavalt rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõttele niisugusena, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punkt 384).
- 362 Mis puudutab rahvusvahelise õiguse tõlgendust, mida nõukogu pooldab ÜRO õigusnõuniku 29. jaanuari 2002. aasta kirja põhjal – kusjuures teda toetavad selles küsimuses komisjon ja Prantsuse Vabariik –, siis tuleb esiteks märkida, et institutsioonid ei saa end vabastada kohustusest järgida seda, kuidas Euroopa Kohus on tõlgendanud kohaldatavaid rahvusvahelise õiguse norme, asendades selle tõlgenduse erinevate kriteeriumidega, mis on tuletatud niisugusest kirjast, millel ei ole pealegi samaväärne ulatus nagu Rahvusvahelise Kohtu nõuandvatel arvamustel; teiseks, et see kiri puudutas Maroko avalik-õiguslike asutuste ja naftaettevõtjate vahel sõlmitud eraõiguslike lepingute õiguspärasust, mitte Maroko Kuningriigi sõlmitud rahvusvaheliste lepingute õiguspärasust; kolmandaks, et see kiri põhines analoogiatel haldusvõimu teostaja tegevuse õiguspärasuse küsimusega, mis puudutas mitteautonoomse territooriumi kivimivarasid, samas kui käsitletaval juhul ei saa kõnesolevat kolmandat riiki pidada niisuguse võimu teostajaks, ning neljandaks, et igal juhul tuleneb selle kirja järeldustest sõnaselgelt, et kohaldatavad rahvusvahelise õiguse põhimõtted nõuavad nii seda, et niisuguse territooriumi loodusvarade kasutamine oleks kooskõlas Lääne-Sahara rahva huvidega, kui ka seda, et see oleks kooskõlas tema tahtega (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punktid 385–389).
- 363 Järelikult ei saa nõukogu ja komisjon nii või teisiti tugineda ÜRO õigusnõuniku 29. jaanuari 2002. aasta kirjale, et õigustada läbiviidud konsulteerimiste vastavust kohaldatavatele rahvusvahelise õiguse põhimõtetele. Hagejal on seega õigus, kui ta väidab, et institutsioonidel ei olnud õigust asendada selle nõusoleku väljendamise nõuet – mida Euroopa Kohus nimetas kohtuotsuse nõukogu *vs. Polisario Rinne* punktis 106 – kriteeriumiga, et vaidlusalune leping peab tooma asjaomasele elanikkonnale kasu (vt selle kohta tänane kohtuotsus *Polisario Rinne vs. nõukogu*, T-279/19, punkt 390).

- 364 Kõigest eelnevast tuleneb, et nõukogu ei võtnud vaidlustatud otsust tehes piisavalt arvesse kõiki asjakohaseid Lääne-Sahara olukorda puudutavaid asjaolusid ning leidis ekslikult, et tal on ulatuslik kaalutusruum otsustamiseks, kas tuleb täita nõuet, et selle territooriumi rahvas peab selle lepingu suhtes kolmanda isikuna väljendama oma nõusolekut vaidlusaluse lepingu kohaldamiseks selle territooriumi suhtes vastavalt sellele, kuidas on Euroopa Kohus tõlgendanud rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtet seoses enesemääramise põhimõttega. Konkreetselt leidis nõukogu esiteks ekslikult, et selle territooriumi praegune olukord ei võimalda veenduda selle rahva nõusoleku olemasolus ja seda konkreetselt hageja vahendusel. Teiseks, kui nõukogu leidis, et komisjoni ja Euroopa välisteenistuse läbi viidud konsulteerimised võimaldasid järgida rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtet niisugusena, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus, eelkõige kohtuotsuse nõukogu vs. Polisario Rinne punktis 106, eiras nõukogu nii nende konsulteerimiste ulatust kui ka sellega seoses kindlaks määratud nõuet. Kolmandaks asus nõukogu ekslikult seisukohale, et ta võib selle nõude asendada kriteeriumidega, mida on väidetavalt nimetatud ÜRO õigusnõuniku 29. jaanuari 2002. aasta kirjas. Sellest järeldub, et kolmanda väite see osa on põhjendatud ja võib tuua kaasa vaidlustatud otsuse tühistamise (vt selle kohta tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punkt 391).
- 365 Kõigest eelnevast tuleneb, et ilma et oleks tarvis võtta seisukohta, kas hageja täiendavad tõendid ja asjaolud, mille ta esitas omal algatusel kohtuistungil tulemusena (vt punktid 89 ja 92 eespool), on vastuvõetavad, ning ilma et oleks tarvis analüüsida kolmanda väite teist osa ja hagiavalduse muid väiteid, tuleb vaidlustatud otsus tühistada.

4. Vaidlustatud otsuse tagajärgede ajalise kehtivuse säilitamine

- 366 ELTL artikli 264 teise lõigu järgi võib Üldkohus juhul, kui seda vajalikuks peab, märkida, milliseid tühiseks tunnistatud õigusakti tagajärgi loetakse kehtivaks.
- 367 Selles küsimuses ilmneb kohtupraktikast, et õiguskindluse kaalutlusi arvestades võib vaidlustatud õigusakti tagajärjed jätta kehtivaks, sh omal algatusel, eelkõige juhul, kui selle õigusakti viivitamatu tühistamine põhjustab raskeid negatiivseid tagajärgi (vt tänane kohtuotsus Polisario Rinne vs. nõukogu, T-279/19, punktid 394 ja 396 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 368 Käsitletaval juhul piisab, kui märkida, et vaidlustatud otsuse viivitamatu tühistamine võib põhjustada raskeid tagajärgi liidu välistegevusele ja seada ohtu nende rahvusvaheliste kohustuste õiguskindluse, millega ta nõustus ning mis on institutsioonidele ja liikmesriikidele siduvad. Hageja seisukohad komisjoni taotluse kohta, et Üldkohus kohaldaks ELTL artikli 264 teist lõiku, ei saa seda seisukohta kahtluse alla seada.
- 369 Nendel asjaoludel tuleb kohaldada ELTL artikli 264 teist lõiku ning säilitada vaidlustatud otsuse tagajärgede kehtivus ajavahemiku jooksul, mis ei tohi ületada Euroopa Liidu Kohtu kodukorra artikli 56 esimeses lõigus nimetatud ajavahemikku, või kui selle aja jooksul esitatakse apellatsioonkaebus, siis kuni selle apellatsioonkaebuse kohta tehtava Euroopa Kohtu otsuse kuulutamiseni.

B. Hagi kohtuasjas T-356/19

- 370 Kõigepealt tuleb nentida, et nagu on märgitud eespool punktis 177, väitis hageja kohtuasjas T-344/19 põhjendamaks, et vaidlustatud otsus puudutab teda otseselt, et vaidlustatud määrust ei saa tõlgendada nii, et see kujutab endast vahemeedet, mis on takistuseks, miks ei saa vaidlustatud otsus puudutada teda otseselt.
- 371 Käesolevas kohtuasjas kinnitab hageja, et juhuks, kui Üldkohus peaks leidma, et vaidlustatud määrus kujutab endast niisugust vahemeedet, esitab ta teise võimalusena selle hagi.
- 372 Kui hagejalt küsiti kohtuistungil, millist mõju avaldab sellele hagile see, kui kohtuasjas T-344/19 puudutab vaidlustatud otsus teda otseselt, juhul kui Üldkohus peaks leidma, et vaidlustatud määrus ei ole takistuseks, miks seda otsust puutumust ei saa olla, märkis ta, et tema arvates tuleneb sellest, et selle hagi esitamine ei oleks vastuvõetav ning et igal juhul ei jääks hagi eset alles. Selles olukorras tuleb märkida, et hageja ei ole palunud Üldkohtul tuvastada, et hagi on jäänud esemetuks.
- 373 Lisaks tuleb juhtida tähelepanu sellele, et kuigi vaidlustatud otsuse tühistamine käesoleva kohtuotsusega võib takistada vaidlustatud määruse nõuetekohast täitmist (vt selle kohta ja analoogia alusel 4. septembri 2018. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (leping Kasahstaniga), C-244/17, EU:C:2018:662, punkt 51), ei too see iseenesest kaasa selle määruse tühisust. Pealegi võeti see määrus – enne seda otsust – vastu õiguslikul alusel, milleks ei ole mitte see otsus ise, vaid selle rakendamise protokoll ning eelkõige selle viimase artikkel 3, mis käsitleb liikmesriikide lipu all sõitvatele laevadele antavaid püügivõimalusi, mille elluviimine on selle määruse eesmärk (vt punktid 71 ja 72 eespool). Järelikult jääb hageja nõuetele tühistada see määrus nende ese alles ja nende nõuete kohta on vaja võtta seisukoht.
- 374 Esitamata vormiliselt vastuvõetamatuse vastuväidet, esitas nõukogu selle hagi kohta kaks olulist asja läbivaatamist takistavat asjaolu, millest ühe kohaselt puudub hagejal kohtumenetlusõigus- ja -teovõime ning teise kohaselt ei ole tal õigust esitada hagi vaidlustatud akti peale.
- 375 Tuleb analüüsida nõukogu esitatud teist olulist asja läbivaatamist takistavat asjaolu.
- 376 Nõukogu väidab, et vaidlustatud määrus ei puuduta hagejat otseselt ja isiklikult. Ühelt poolt kinnitab ta, et see määrus toob õiguslikke tagajärgi kaasa ainult liikmesriikidele, mitte muudele isikutele. Igal juhul ei tegele hageja mingi tegevusega puudutatud majandussektoris ega väidagi seda. Selle määruse toime tema olukorrale on üksnes kaudne ja poliitiline. Teiselt poolt kinnitab ta, et see akt eeldab, et liikmesriigid võtavad vastu vahemeetmed ning et neil on võimalus mitte kasutada kõiki neile eraldatavaid püügivõimalusi. Lisaks väidab nõukogu, et vaidlustatud määrus ei puuduta hagejat teda iseloomustava faktilise olukorra või tema eriomaduste ning konkreetselt tema osalemise tõttu läbirääkimistes Lääne-Sahara staatuse üle, millel ei ole mingit seost selle vaidluse esemega.
- 377 Hageja väidab omalt poolt, et vaidlustatud määrus puudutab teda otseselt ja isiklikult. Mis ühelt poolt puudutab otsust puutumust, siis kinnitab ta, et kuna selle määruse eesmärk on jaotada liikmesriikide vahel ära püügivõimalused, mis puudutavad otseselt Lääne-Sahara rahva kalavarude kasutamist, puudutab see määrus nimetatud rahvast ja avaldab seega otseselt mõju tema enda kui selle rahva ainsa esindaja õiguslikule olukorrale. Lisaks on selle määruse rakendamine puhtautomaatne. Mis teiselt poolt puudutab tema isiklikku puutumust, siis kinnitab ta, et ainult see rahvas võib – nagu ilmneb Euroopa Kohtu praktikast – nõustuda rahvusvahelise lepinguga,

- mida kohaldatakse tema territooriumi ja selle loodusvarade suhtes. Tema sõnul hõlmab see võimalus kõnesoleva rahva õigust olla selle vastu, et tema kalavarude osas jaotatakse püügivõimalusi ilma tema nõusolekuta. Võttes aga arvesse tema rolli selle nõusoleku väljendamisel, on tal eriomadused, mis eristavad teda igast teistest isikust, ning vaidlustatud määrus puudutab teda niisiis isiklikult.
- 378 Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik ja komisjon toetavad sisuliselt nõukogu argumente. Komisjon märgib siiski, et tema arvates ei avalda vaidlustatud määrus selle piiratud toime tõttu isegi mitte kaudset või poliitilist mõju hageja olukorrale. Hispaania Kuningriik rõhutab omalt poolt, et hageja ei ole jäetud ilma õigusest tõhusale kohtulikule kaitsele, mida ta saab vajaduse korral kasutada seoses selle määruse rakendusaktidega.
- 379 Kõigepealt tuleb kohe rõhutada, et sellise hagi vastuvõetavuse tingimused, mille füüsiline või juriidiline isik on esitanud vaidlustatud määruse peale, tuleb määrata kindlaks, lähtudes selle akti konkreetsest laadist, mitte kohtuasjas T-344/19 vaidlustatud otsuse laadist.
- 380 Selles küsimuses tuleb rõhutada, et erinevalt niisugusest rahvusvahelise lepingu sõlmimise otsusest nagu vaidlustatud otsus kohtuasjas T-344/19 ei ole vaidlustatud määrus, mis tehti vaidlusaluse lepingu rakendamiseks liidus, osa rahvusvahelise õiguse subjektide tahete koostoime väljendusest, vaid üldkohaldatav akt, mis võeti vastu liidusiseste volituste raames ning mis on kohustuslik kõikides selle osades ja otse kohaldatav igas liikmesriigis vastavalt termini „määrus“ ETLT artikli 288 teises lõigus esitatud määratlusele.
- 381 Nimelt kuna sellega on liikmesriikide vahel ära jaotatud rakendamise protokollis 3 ette nähtud püügivõimalused, kohaldatakse vaidlustatud määrust objektiivselt kindlaks määratud olukordades ning see avaldab õiguslikku toimet üldiselt ja abstraktselt kindlaks määratud isikute kategooriatele (vt selle kohta ja analoogia alusel 10. märtsi 2020. aasta kohtuotsus IFSUA vs. nõukogu, T-251/18, EU:T:2020:89, punkt 35).
- 382 Vaidlustatud määrus põhineb aga ETLT artikli 43 lõikel 3, milles ei ole nimetatud ei seadusandlikku tavamenetlust ega seadusandlikku erimenetlust ning milles on pealegi ette nähtud, et nõukogu võtab meetmeid, ega ole mainitud, et selles osaleks parlament. Niisugune määrus ei saa seega kujutada endast seadusandlikku akti (vt selle kohta 6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Slovakkia ja Ungari vs. nõukogu, C-643/15 ja C-647/15, EU:C:2017:631, punktid 58–62). Järelikult kujutab niisugune üldkohaldatav akt, mis ei ole seadusandlik akt, endast halduse üldakti – mis eeldab ainult, et kontrollitakse vastavalt ETLT artikli 263 neljanda lõigu kolmandale lauseosale, et see puudutab hagejat otseselt ega sisalda rakendusmeetmeid (vt selle kohta 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Scuola Elementare Maria Montessori vs. komisjon, komisjon vs. Scuola Elementare Maria Montessori ja komisjon vs. Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, punktid 22 ja 28, ning 10. märtsi 2020. aasta kohtuotsus IFSUA vs. nõukogu, T-251/18, EU:T:2020:89, punktid 32–36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 383 Nagu on meenutatud eespool punktis 179, tuleb otsese puutumuse tingimust analüüsida, lähtudes kahest kriteeriumist, st ühelt poolt peab vaidlustatud liidu meede avaldama otseselt mõju hageja õiguslikule olukorrale ning teiselt poolt ei tohi see jätta meedet rakendama kohustatud adressaadile mingit kaalutusõigust: akti rakendamine on puhtautomaatne ja tuleneb vaid liidu õigusnormidest, ilma et kohaldataks täiendavaid vahenorme.
- 384 Nendest kriteeriumidest esimese kohta tuleb märkida, et vaidlustatud määruse eesmärk on ainult jaotada liikmesriikide vahel ära rakendamise protokollis 3 ette nähtud püügivõimalused.

- 385 Seega ei saa vaidlustatud määrus avaldada iseenesest mõju nende püügivõimaluste kindlaksmääramisele ja veel vähem kalanduslepinguga hõlmatud püügipiirkonna tervikuna või selle piirkonna piires kehtestatavate majandamispiirkondade kindlaksmääramisele olenevalt erinevatest kohaldatavatest püügikategooriatest.
- 386 Lisaks puudutab niisugune liidusiseste volituste kasutamise raames vastu võetud akt ainult liidu ja selle liikmesriikide vahelisi suhteid, mitte liidu ja Maroko Kuningriigi suhteid või tema suhteid Lääne-Sahara rahvaga. Kuigi liikmesriikide lipu all sõitvate laevade püügivõimaluste kindlaksmääramine kalanduslepinguga kehtestatud püügipiirkonnas eeldab vastastikuste õiguste ja kohustuste vahetamist selle lepingu osaliste vahel, kujutab nende võimaluste ärajaotamine liikmesriikide vahel endast puhtalt riigisisest küsimust, mis ei kuulu nimetatud kolmanda riigi pädevusse ega saa iseenesest mõjutada seda rahvast.
- 387 Nagu kinnitab hageja, võivad vaidlustatud määrusega liikmesriikide vahel ära jaotatud püügivõimalused küll puudutada Lääne-Saharaga külgnevate vete kalavarude kasutamist, vähemalt vastavates kalapüügi teabelehtedes nimetatud kategooriatesse 3–6 kuuluvate varude kasutamist.
- 388 See Lääne-Sahara kalavarude kasutamine ei tulene siiski iseenesest nende püügivõimaluste liikmesriikide vahel jaotamisest vaidlustatud määrusega, vaid püügipiirkonna ja selle sees majandamispiirkondade piiride kindlaksmääramisest vaidlusaluse lepinguga, kusjuures see kindlaksmääramine hõlmab selle territooriumiga külgnevad veed.
- 389 Järelikult, isegi kui hageja väidab õigesti ühelt poolt, et Lääne-Sahara kalavarude kasutamine mõjutab selle territooriumi rahvast, ja teiselt poolt, et see kasutamine mõjutab teda ennast kui selle rahva legitiimset esindajat, ei saa sellest veel järeldada, et vaidlustatud määrus avaldab seeläbi otseselt mõju tema õiguslikule olukorrale. Otsese puutumuse esimene kriteerium ei ole seega käsitletaval juhul täidetud.
- 390 Mis lisaks puudutab teist kriteeriumi, siis mõistagi ei eelda vaidlustatud määrus – vastupidi nõukogu väitele – iseenesest ühegi vahemeetme võtmist, sest püügivõimaluste liikmesriikide vahel jaotamine on puhtautomaatne, tulenedes selle määruse artikli 1 lõikest 1.
- 391 Tuleb siiski tõdeda, et muude meetmete tõttu, mis on vaidlusaluse lepingu rakendamiseks vajalikud, sh selle rakendamise protokoll, saab vaidlustatud määruse mõju selle lepinguga hõlmatud kalavarude kasutamisele olla igal juhul ainult väga kaudne.
- 392 Nimelt, nagu nõukogu täpsustab, sõltub asjaomase liikmesriigi lipu all sõitva laeva õigus kasutada vaidlusaluse lepinguga hõlmatud kalavarusid lisaks loamenetlusest, mida reguleerivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määruse (EL) 2017/2403, milles käsitletakse välispüügilaevastike jätkusuutlikku majandamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1006/2008 (ELT 2017, L 347, lk 81), artiklid 10 ja 11 ning mis eeldab, et liikmesriigid, komisjon ja Maroko Kuningriik võtavad meetmeid. Lisaks – nagu nõukogu veel märgib – tuleneb selle määruse artiklist 12, et liikmesriikidel on võimalus mitte kasutada ära kõiki neile eraldatud püügivõimalusi.
- 393 Igal juhul, nagu on järeldatud eespool punktis 259, puudutab kohtuasjas T-344/19 vaidlustatud otsus hagejat otseselt, sest see käsitleb vaidlusaluse lepingu sõlmimist ning seda viimast kohaldatakse Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes, olenemata meetmetest, mille liit on võtnud selle rakendamiseks. Seega ei etenda selle lepingu niisugune rakendusmeede nagu

vaidlustatud määrus mingit rolli selle lepingu kohaldamisel nimetatud territooriumiga külgnevate vete ja seega selle kalavarude suhtes, sest see kohaldamine on automaatne ja toimub ilma selle lepingu vahenormide vastuvõtmiseta.

394 Kõigest eelnevast tuleneb, et vaidlustatud määrus ei puuduta hagejat otseselt. Järelikult ei ole see hagi vastuvõetav ja tuleb jätta läbi vaatamata.

Kohtukulud

395 Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

396 Et nõukogu on kaotanud kohtuvaidluse kohtuasjas T-344/19, tuleb selles kohtuasjas kohtukulud välja mõista temalt, nagu hageja on nõudnud.

397 Et hageja on kaotanud kohtuvaidluse kohtuasjas T-356/19, tuleb selles kohtuasjas kohtukulud välja mõista temalt, nagu nõukogu on nõudnud.

398 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1 kannavad Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik ja komisjon oma kohtukulud ise.

399 Üldkohus võib kodukorra artikli 138 lõike 3 alusel otsustada, et menetlusse astuja, keda ei ole selle artikli lõigetes 1 ja 2 nimetatud, kannab oma kohtukulud ise.

400 Käsitletaval juhul tuleb otsustada, et CPMMid kannavad ise oma kohtukulud kohtuasjas T-344/19.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (ühexas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada nõukogu 4. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/441 Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise säästva kalapüügi partnerluslepingu, selle rakendamise protokollide ja lepingu juurde kuuluva kirjavahetuse sõlmimise kohta.**
- 2. Säilitada otsuse 2019/441 tagajärgede kehtivus ajavahemiku jooksul, mis ei tohi ületada Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 esimeses lõigus nimetatud ajavahemikku, või kui selle tähtaja jooksul esitatakse apellatsioonkaebus, siis kuni selle apellatsioonkaebuse kohta tehtava Euroopa Kohtu otsuse kuulutamiseni.**
- 3. Jätta hagi kohtuasjas T-356/19 läbi vaatamata.**
- 4. Jätta kohtuasjas T-344/19 Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Rahvarinde Saguia el-Hamra ja Rio de Oro vabastamiseks (Polisario Rinne) kohtukulud.**

5. **Jätta kohtuasjas T-356/19 Polisario Rinde kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja nõukogu kohtukulud.**
6. **Jätta Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi ja Euroopa Komisjoni kohtukulud nende endi kanda.**
7. **Jätta Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nordi, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre'i ja Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sudi kohtukulud kohtuasjas T-344/19 nende endi kanda.**

Costeira

Gratsias

Kancheva

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 29. septembril 2021 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

I.	Vaidluse taust	2
A.	Rahvusvaheline kontekst	2
B.	2006. aasta assotsieerimis- ja kalandusleping	6
1.	Assotsieerimisleping	6
2.	2006. aasta kalandusleping	7
C.	Assotsieerimislepinguga seotud vaidlused	8
1.	Kohtuasjad T-512/12 ja C-104/16 P	8
2.	Kohtuasi C-266/16	9
3.	Kohtumäärused kohtuasjades T-180/14, T-275/18 ja T-376/18	11
D.	Vaidlustatud otsus ja vaidlusalune leping	12
E.	Vaidlustatud määrus	15
II.	Menetlus ja poolte nõuded	18
III.	Õiguslik käsitlus	20
A.	Hagi kohtuasjas T-344/19	20
1.	Repliigi teatavate lisade vastuvõetavus	21
2.	Hagi vastuvõetavus	21
a)	Vaidlusaluse lepingu territoriaalne kohaldamisala	22
b)	Tühistamisnõuete ulatus	24
c)	Nõukogu esitatud esimene oluline asja läbivaatamist takistav asjaolu, mille kohaselt ei ole hagejal kohtumenetlusõigus- ja -teovõimet	26
d)	Selle volikirja kehtivus, mille hageja on oma advokaadile andnud	30
e)	Nõukogu esitatud teine oluline asja läbivaatamist takistav asjaolu, mille kohaselt puudub hagejal õigus esitada hagi	32
1)	Hageja otsene puutumus	33
i)	Kas hageja puhul on täidetud otsese puutumuse esimene kriteerium, mille kohaselt peab vaidlustatud meede avaldama otsesest mõju tema õiguslikule olukorrale	34

– Nõukogu argumentide esimene osa, mis puudutab niisuguse otsuse olemuslikku õiguslikku toimet, millega sõlmitakse liidu nimel rahvusvaheline leping	34
– Nõukogu argumentide teine osa, mis käsitleb vaidlusaluse lepingu konkreetseid õiguslikke tagajärgi, võttes arvesse selle kohaldamist Lääne-Sahara territooriumil ja sellega külgnevate vete suhtes.	36
– Nõukogu argumentide kolmas osa, mille kohaselt hageja õiguslik olukord ei muutunud, võttes arvesse tema piiratud rolli Lääne-Sahara enesemääramise protsessis osalemises	43
ii) Otsese puutumuse teine kriteerium, mille kohaselt on vaidlustatud meetme rakendamine puhtautomaatne ja tuleneb üksnes liidu õigusnormidest	46
2) Hageja isiklik puutumus	47
3. Hagi põhjendatus	48
a) Esimene väide, et nõukogu ei olnud pädev vaidlustatud otsust tegema	48
b) Kolmas väide, mille kohaselt rikkus nõukogu sisuliselt oma kohustust järgida nõudeid, mis tulenevad enesemääramise ja rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtteid käsitlevast kohtupraktikast	49
1) Nõukogu, Prantsuse Vabariigi, komisjoni ja CPMMide argumentid, et kolmas väide on tulemusetu	51
2) Nende argumentide põhjendatus, millega hageja põhjendab seda väidet	53
i) Kolmanda väite esimene osa, mille kohaselt ei ole liidul ja Maroko Kuningriigil võimalik sõlmida lepingut, mida kohaldatakse Lääne-Sahara ja sellega külgnevate vete suhtes	53
ii) Kolmanda väite kolmas osa, mille kohaselt on rikutud nõuet, et Lääne-Sahara rahvas peab vaidlusaluse lepinguga nõustuma kui selle suhtes kolmas isik rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte tähenduses	54
– Rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtte kohaldamine käsitletaval juhul	55
– Konsulterimised, mille nõukogu ja komisjon läbi viisid, et järgida seda, kuidas rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtet tõlgendati kohtuotsustes nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK	58
– Küsimus, kas konkreetne tähendus, mis on mõistele „nõusolek“ antud vaidlustatud otsuses, on kooskõlas sellega, kuidas tõlgendas Euroopa Kohus rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõtet kohtuotsustes nõukogu vs. Polisario Rinne ja Western Sahara Campaign UK	60
4. Vaidlustatud otsuse tagajärgede ajalise kehtivuse säilitamine	66

B. Hagi kohtuasjas T-356/19	67
Kohtukulud	70